

PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI
PLOIEȘTI

CASA DE CULTURĂ
"ION LUCA CARAGIALE"
A MUNICIPIULUI PLOIEȘTI

Atitudinii

GHIOCII GRĂBIȚI

Mi se pare a fi semn bun și prima ploaie de primăvară și apariția grăbită a ghiocilor. Pentru noi, românii, primăvara are o foarte puternică conotație spirituală. Așteptăm de milenii înflorirea noastră, progresul nostru, într-o Europă unită, într-o lume înfrățită, întoarsă definitiv cu fața spre BINE.

Vom avea, sper, grijă să nu ne fie păcălită chimia și să înflorim cu totul abia după ce ultimul ger năprasnic al acestei ierni, ce durează parcă de milenii, pentru noi, se va fi înmuiat, după ce ultima zăpadă se va fi topit.

Ne place să credem că prin munca de realizare a acestei reviste reușim să contribuim la înfrumusețarea orizonturilor celor care ne citesc. Aceasta este un tărâm perfect democratic, în care colaboratorii își spun limpede și sincer părerile, în care simțul critic, nedublat de răutate, ne ajută să fim noi, cei reali, adevărați, să ne transmitem cu sinceritate gândurile.

Am spus-o și o mai spun: fiecare colaborator este liber să își exprime opiniile, fără ca eu să fiu de acord cu el sau să îl cenzurez. Sunt foarte multe cazurile în care, deși nu am fost de acord, nu am impus scoaterea vreunui paragraf. Va trebui, cred, dacă vrem să trăim într-o societate performantă, să ne obișnuim cu instituția criticii, a analizei sincere. Poate că, de multe ori, nu avem dreptate, dar avem nevoie să ne exprimăm, să spunem cum vedem lucrurile la un anumit moment, din unghiul din care

privim într-un anumit moment. Există, de asemenea, instituția dialogului. Dacă ceva nu ne convine, putem da o replică, putem intra într-un dialog civilizată, prin care să clarificăm absolut orice problemă.

Așadar, să nu înțelegem critica drept o dovadă de dușmănie, ci, dimpotrivă, drept o dovadă de prietenie. Să ne punem problema dacă ea este îndreptățită sau dacă omul care o face este în eroare. În ambele cazuri, reacțiile negative nu au ce să caute...

Într-o lume în care există cca 6000 de limbi vorbite, în care se estimează că, până la finele acestui secol, vor dispărea între 20 și 50% dintre acestea, în care comunicarea are atâtea și atâtea canale noi și spectaculoase, totuși, noi comunicăm, în genere, foarte slab, necalitativ.

Este, cu siguranță, și acesta rostul unei publicații, mai ales al unei publicații de cultură: să asigure o zonă de comunicare calitativă, în cadrul căreia să se realizeze un transfer de informație importantă, folositoare, vitală chiar. Mă bucur să constat, răsfoind revistele colege din țară, că rubrica Centenarul Marii Uniri nu mai este prezentă doar în *Atitudini*. *România literară*, spre exemplu are o asemenea rubrică, foarte consistentă.

Ca de obicei, vă ofer, la final de editorial, spre lectură un poem, cu cele mai bune și mai prietenești gânduri. Lectură plăcută și cu folos!

Revederea după secole a sufletelor noastre

*Sunt aici. Am venit
La revederea după secole a sufletelor noastre.*

Iată-ne în clipa când timpul nu mai știe să treacă

*Păsările nu mai știu să zboare
Țipătul nu mai știe să țipe
tăcerea nu mai știe să tacă!*

*După sărutarea ta-carusel de flori de tei
și de chihlimbaruri*

Universul e

Sus, noian mov,

Jos, cinemaul trandafirilor înfloriți

În care, voind să-i rupă

Să ți-i dea

*un îndrăgostit se zgârie mereu
și sângerează cu eu.*

De ceva vreme,

Visul dinainte de visul de noapte

e mai frumos decât visul de noapte.

De ceva vreme

mă poartă pe piept de cristal un ametist

ca talisman... cu pași

Sunt talismanul cu pași al unui ametist...

și nu mai știu:

Care-i seara și care-i privirea?

Care sunt sentimentele și care sunt ploile?

Albine-fantezii

vor veni la florile iubirii

să facă mierea clipelor

Să fie geloși

Teii mieroși

Care șopteau cu vânt de seară

despre cea mai frumoasă vară

despre cea mai frumoasă fată

*în îmbrățișări și-n ploaie de săruturi
zvântată.*

nu mai cobor

din podul ninsorilor

și nici din podul palmelor tale

decât pentru o primăvară:

să mă nasc din nou

în zodia îmbrățișării tale

să văd cum

crengile magnoliilor înflorite

îmbrățișează

de mijloc inserarea

DESPRE NOI:

Publicație editată de: Primăria Municipiului Ploiești și Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești

Fondator principal și redactor coordonator: Gelu Nicolae Ionescu

Cofondator: Ion Stratan

Redacția: Constantin Dobrescu, Traian D. Lazăr, Ion Bălu, Gabriela Teodorescu, Mădălina Paula Ștefan, Iulia Dragomir, Ion Șt. Baicu

Adresa: Piața Eroilor nr. 1A, Ploiești

e-mail: gelunionescu@yahoo.com
revistaculturala@casadecultura.ro

tel./fax: 0244/578 148
0725 893 134

ISSN: 1584 - 0832

Layout & DTP: Adriana Nicoleta Zamfir
Responsabilitatea morală și juridică asupra afirmațiilor făcute revine autorilor.

Ilustrație copertă:

Petre Chirea, *Casa Radu Stanian*,
pictură ulei/pânză

Tipărire: Print ATU

O RELAȚIE DE PRIETENIE SPIRITUALĂ (XXII)

de Traian D. Lazăr

Scrisori deschise

Profesorul Ion Grigore reafirmă opinia conform căreia, oricât de puternică ar părea corespondența/ relația cu partenerul său epistolar, întrucât se desfășoară neîntrerupt de peste 20 de ani, ea pare palidă deoarece partenerii nu s-au regăsit demult „față în față”, iar „probabilitatea revederii se apropie de zero”. E o notă pesimistă superficială, specifică persoanelor vârstnice, spulberată de faptele concrete. Basarab Nicolescu i-a trimis două reviste 3e Millénaire în care se aflau articole scrise de el, ceea ce îl determină pe profesor să declare: „sunt mândru că atâta lume știe care a fost relația dintre noi și că aceasta se concretizează și azi”. Se consolează că va trăi măcar până va vedea tipărită o carte cuprinzând articolele respective. „...Trag nădejde să apuc s-o văd”, scrie profesorul. Și nu s-a înșelat. În același an, Basarab Nicolescu a publicat, la editura Le Mail, volumul *Nous, la particule et le monde*, trimițând un exemplar și profesorului Ion Grigore, cu o dedicație onorantă, prilej folosit de acesta pentru a-i ura, fostului său elev, „de a urca cât mai sus pe scena selectă a științei universale”. Se știe, și profesorul Ion Grigore era la curent cu acest fapt, că lucrarea lui Basarab Nicolescu a fost premiată de Academia Franceză.

DOCUMENTE

1) Scrisoare a profesorului Ion Grigore adresată lui Basarab Nicolescu (30 ianuarie 1985)

Ploiești, 30 ianuarie 1985

Dragul meu Basarab,

Acest nou mesaj al tău de Anul Nou are ceva în plus, care m-a impresionat în mod deosebit. Este primul în care o spui în cuvinte scrise – o idee, care la mine e permanentă oricât de puternică este această corespondență anuală, prin însuși faptul că este neîntreruptă, ea este destul de palidă față de acea realitate, care rămâne din ce în ce un vis nerealizabil, regăsirea față în față, însoțită de cuvinte directe, de priviri reciproce.

Sunt convins, că gândul acesta l-ai avut întotdeauna, dar îmi face bine că acum îl văd exprimat într-o formulă concisă, dar cuprinzătoare, prin cuvintele cu care începe mesajul. Și totuși să fie posibil să nu ne mai vedem niciodată? Întrebare pe care mi-o pun

cu atât mai mult cu cât probabilitatea revederii se apropie de zero.

Ar fi o consolare dacă aș ajunge să văd tipărită acea carte din articolele publicate în 3e Millénaire. Cele două exemplare primite au fost văzute de mulți prieteni apropiați. (De altfel sunt mândru că atâta lume știe care a fost relația dintre noi și că aceasta se concretizează și azi. În prezent cele două reviste se află la un fost elev al meu, promoția 1978 a liceului, foarte bun și la matematică și la fizică, absolvent al facultății de fizică și care, orașele mari fiind închise, are un post la Comarnic plus opt ore la liceul nostru. În liceu, mergea la olimpiadele de fizică, fiindcă alt coleg al său mergea cu succes la matematică, astfel că liceul avea premianți și la matematică și la fizică. De altfel, amândoi au făcut fizica.

Nu știu cât de repede poți scrie cartea – mă gândesc că vei urmări și o racordare a articolelor, dacă vei socoti necesar și posibil. Nu știu, de asemenea, cât de greu sau ușor este găsirea editurii corespunzătoare. Oricum eu trag nădejde să apuc s-o văd.

Am invidiat pe Dăscălescu și mai recent pe profesoara Ioan Alexandrina, care mi-a solicitat s-o primesc – mă temeam că-mi va cere ceva – dar sârmana a venit să-mi spună că te-a văzut și că ați vorbit despre mine, subînțelegând că asta presupune și un mesaj către mine.

Cu sănătatea pot spune că nu mă simt mai rău ca anul trecut, ceea ce e foarte bine. Arterita n-a progresat – fac puțină gimnastică în casă, mai ales când nu pot ieși. Palpitațiile provocate de cardiopatie sunt destul de rare, iar sindromul depresiv „boala nefericirii” pe care eu am botezat-o așa, a dispărut de peste un an. Așa că acum dorm mult – am un deficit de... ani de zile – citesc mult, având după operația de cataractă ochelari de citit, de care n-am avut niciodată nevoie înainte de operație, dar în ultima vreme nu mai vedeam aproape deloc.

De asemenea, fac epigrame în primul rând pentru plăcerea mea, deși – e de mirare – sunt socotit epigramist „consacrat”, după unii pe primul loc, după părerea generală între primii cinci. Când mă gândesc la ce modeste iluzii aveam când am acceptat cooptarea în Clubul epigrafiștilor, mă amuză faptul că acum sunt unul din cei 4 membri de onoare, președinte de onoare fiind Șerban Cioculescu, un mare apărător al epigramei prin

prestigiul lui, deși din păcate, nu are competența necesară de a distinge o epigramă slabă de una bună. Ba de curând a scris prefața uneia din cele mai proaste cărți de pretinse epigrame.

La noi a apărut o carte „Pitagora”, o carte de geometrie, dar care se încheie cu două poezii. Prima, a lui Ion Barbu denumită „Pitagora”, a doua, dar care încheie cartea, a mea, cu titlul „Mundum regunt numera”, aceasta, spre deosebire de prima, răspunzând la scopul cărții, acela că de la Pitagora faptele fundamentale care au rămas sunt „numărul și rolul demonstrației”. 4 strofe de câte 4 versuri a 13 silabe – stil antic, fiecare având cezura după a 7-a silabă. Cartea se traduce și în greacă la cererea organelor de la Atena.

Alt eveniment, în 7-8 dec(embrie) 1984 a fost la Ploiești un recital Nichita Stănescu, la un an după moartea lui. Când a murit anul trecut, fiindcă în ciuda faptului că nu-i prea înțelegeam poezia, lucru pe care-l știa dintr-o epigramă a mea, el era fascinat de mine iar eu îl iubeam ca om, de o bunătate fără margini.

Știindu-se ce legătură e între noi și că la sărbătorirea mea, neputând veni, mi-a trimis cuvântarea pe casetă – organizatorii m-au salutat/invitat să iau cuvântul la ședințele omagiale, care au ținut două zile – asociate cu multe alte manifestări de dimineața până seara. Am luat cuvântul și rețin numai faptul că a fost singura cuvântare la care s-a răs din plin, mai ales când am spus că, după ce a luat cunoștință de epigrama răutăcioasă ce i-am făcut, mi-a trimis „11 elegii” ediție bilingvă româno-germană pentru care i-am mulțumit că poate în germană o să-i înțeleg poezia. Declanșarea râsului m-a făcut să înțeleg că vorbeam și în numele multora din sală.

Regret că n-ai o clipă de răgaz ca să-mi scrii și peste an, dar urându-ți tot ce-ți dorești pentru tine și familie, îmi urez și mie să primesc la anul și la mulți ani acest simbol mesaj de anul nou, care îmbogățește dosarul unic în care păstrez toate scrisorile de pe când erai elev.

Îți doresc să-ți îndeplinești toate năzuințele pe care le ai tu și cei ce te cunosc.

Cu dragoste

I. Grigore

continuare în numărul viitor

FOLCLORUL POETIC DESPRE EVENIMENTELE DE LA 1918 (VI)

de Victor Rusu

Centenarul Marii Uniri

De un puternic efect expresiv gestul poetic al „frângerii mâinilor” de văduva soldatului, disperată, refuzul uluitor al fiului de a accepta ideea morții „tăicuțului” său, precum și teribilul, devastatorul început de bocet tradițional, prin care fiul își invocă părintele mort și îl roagă cu iubire și „jale grea” să se „scoale din groapă, să învie din morți”.

Se înregistrează o mare varietate a scenelor de familie brutal, cumplit lovite în liniștea lor patriarhală, tradițională, statornică din vremi imemorabile, sub semnul unui veritabil cult al familiei, de anii întunecați ai războiului. Foarte frecvent este pusă în valoare emoțional ipostaza înduioșătoare a copiilor care întrebă când se întoarce „tătuțu” acasă, precum în cântecul mai sus citat, dar și în alte cântece de război, în care sâmburele narativ este, de fiecare dată, semnificativ, fundamental diferit. Iată, de pildă, o asemenea scenă cu un potențial afectiv și expresiv aparte, imaginată, în răgazul dintre două lupte, de către soldatul cu „inima uscată” de dorul „copilașilor” săi: „Să văd nevasta ce face,/ Copilașii cum trăiesc./ Copiii se află bine/Și-ntrebă mereu de mine:/ - Mamă tătuțu când vine/ Di-pi-ntrale țări strine?/ - Maică, peste-un an de zile!/ Vă sărută, vă mângâie,/ Vă ține numai în brață/ Și vă cântă cu dulceață; Vă netezește pe frunte,/ Vă spune să fiți cuminte”... De observat inteligența, fantezia și delicatețea cu care îndurerata nevastă a soldatului știe să depășească atât de dificilul moment, imaginându-și și ea o scenă de familie liniștitoare, luminoasă, potențată emoțional de o suită de gesturi poetice încărcate de multiple sugestii ale unei iubiri paterne nemărginite. Pentru a fi convingătoare, pentru ca spusele ei să pară autentice, reale, mama copiilor evocă, desigur, și valorifică, în plan compozițional, elemente, gesturi, ipostaze cunoscute de aceștia, din zilele de pace și bucurii simple, cotidiene, ale familiei lor, dinainte de război. În aceste tensionate, dramatice condiții, nimic mai firesc, deci, decât atitudinea prin

excelență pacifistă a tatălui-soldat, care în disperare de cauză, invocă divinitatea, cu mistuitoarea rugă în glas de „a împăca țările” și a „desface concentrările”: „Foaie verde murle/ Împacă, Doamne, țările,/ Desfă concentrările!/ Că de când sânt concentrat,/ Inima mi s-a uscat (s.n.)/ Tot gândindu-mă în sat,/ La nevastă, la copii,/ Pe care-i doresc întâi”. Motivul nevestei părăsite și al copiilor apare și în alte contexte, la fel de impresionante: „Lăsași casă, lăsași masă,/ Lăsași nevastă frumoasă/ Cu doi copilași în fașă/ Și nebotezați de nașă./ Și eu sânt plecat departe,/ Nu știu dacă mai am parte/ Nu știu dacă mai am parte/ De copii ca să mi-i cresc/ Și cu ei să viețuiesc”. Versul subliniat – „Și nebotezați de nașă” – relevă aspectul din străvechimi al țaranului-soldat pentru datinile creștinești, a căror inacceptabilă neînfăptuire este considerată ca un act de barbarie în plus al războiului. În alt cântec de război centrat de același motiv tematic, tabloul familial, în care se resimte acut, apăsător, absența tatălui „chemat la arme” și „sub tricolor”, ne apare fundamental, inspirat îmbogățit cu accente sentimentale de o frustă, netrucată sinceritate și expresivitate: „Foaie verde avrămeasă,/ Pentru-o armă ruginoasă/ Lăsași masă, lăsași casă,/ Lăsași nevastă frumoasă/ Cu doi copilași la masă,/ C-o fetiță ș-un băiat,/ Rău e să fiinstreinat./ Când băiatu zice tată,/ La inimă mă săgeată;/ Când fetița zice mamă,/ La inima mea-i o rană”.

În fața unor asemenea situații de un dramatism extrem, sufletul soldatului este încercat vremelnice, de clipe de omenească slăbiciune, în care își roagă în genunchi mama să „vândă boii toți”, ca să îl „scape de la sorți”: „Foaie verde de trei zloți/ Vinde, maică, boii toți/ Și mă scapă de la sorți./ - De la sorți și de la moarte/ Nu te poate maica scoate!/ - Vinde, maică, pe Suran,/ Mă scoate de sorți un an;/ Vinde, maică, pe Lunilă,/ Mă scoate de sorți o lună./ - Maica nu te poate scoate,/ Numai asta nu se poate!”

Refuzul ferm al mamei trădează, de asemenea, atitudinea din-

totdeauna a mamelor române în legătură cu datoria elementară, cu valoare de teribilă, imuabilă lege nescrisă a pământului, de a-ți apăra țara, de a-ți jertfi chiar viața în numele viitorului ei și al urmașilor urmașilor tăi.

Mască/ atitudinea aceasta de implacabilă fermitate disimulează, ascunde cu greu, durut, adevăratele trăiri ale mamei profund îngrijorată de soarta fiului ei, fapt elocvent relevat de această memorabilă poezie: „Foaie verde trei spanace,/ Fă-mă, Doamne, ce mai face./ Fă-mă roata stelelor (s.n. încântătoare, sugestivă metaforă!)/ Deasupra cazarmelor,/ Să vorbesc cu colonelul/ Să nu-mi bată băiețelul,/ Că e mic și tinerel,/ Armata nu e de el;/ Că e mic și ne'nvățat,/ Armata i-a dat de cap;/ Că e mic și necrescut,/ De armată n-a știut”.

Culegerile de folclor poetic dedicate anilor primului război mondial sunt atât de bogate și prezintă un registru tematic atât de amplu și divers, încât, mozaical, ele se constituie într-o veritabilă cronică epico-lirică a crucialelor evenimente, reconstituie fractal un posibil scenariu eroic de dimensiuni epeice, în cadrul căruia momentul „mobilizării” sau „concentrării” combatanților ocupă un loc aparte, de primă însemnătate, reliefat și de frecvența neobișnuit de ridicată a folosirii acestor cuvinte rău prevestitoare, care învolutează și întunecă a coșmar existențial sufocant, profund neliniștitor, atmosfera epocii, în special, pe cea idilică, armonioasă a universului rustic tradițional: „Mă gândeam să stau la masă/ Cu ai mei ca să mănânc;/ Straja la poartă strigând:/ - Ieși afară, măi băiete,/ Că ți-a venit ordin verde./ Citind ordinul mai tare/ Văzui că-i de concentrare,/ Ordin de treizeci de zile,/ Va fi tare rău de mine!/ În ziua de două-și-șasă/ Îmi luai rămas d-acasă,/ Mă dusei să mă-mbarchez,/ Dar la gară ce să vezi?.../ Văzui numai frați de-ai mei,/ Care-am pătitit cu ei./ Șeful de trin că striga,/ Trinul pleacă-n Craiova”.

continuare în numărul viitor

EVOLUȚIA VIEȚII STATALE ÎN SPAȚIUL CARPATO-DANUBIANO-PONTIC (XII)

Centenarul Marii Uniri

ROMÂNII ȘI DEBUTUL LOR ÎN MIȘCAREA PENTRU DEȘTEPTAREA NAȚIONALĂ ÎN SECOLUL XVIII (I)

de Ion Ștefan Baicu

Într-adevăr, **secolul XVIII** a marcat debutul românilor în deșteptarea națională, inclusiv afirmarea multiplelor eforturi, depuse către asumarea unui sistem nou de valori, cel al **LUMII MODERNE**. Nu întâmplător, acel răstimp a coincis cu impunerea *preluminismului* și a *luminismului*, care au constituit un benefic și vestit **CADRU CULTURAL**, ce a orientat evoluția societății românești în contextul civilizației europene; el, acel timp, va fi botezat, în mod justificat, *secolul luminilor*. În *plan politic*, în **Transilvania** avea să fie înlăturată suzeranitatea otomană și instaurat **regimul** austro-habsburgic, statut politico-juridic menținut între anii 1699 – *Tratatul de la Karlowitz* – și 1867, când a fost anexată la Ungaria în condițiile organizării imperiului pe baze dualiste, adică austro-maghiar. Sub regim politic și juridic vienez au intrat, de asemenea, **Banatul și Bucovina**; să amintim și faptul că, pentru scurtă vreme, între anii 1718 și 1739, sub stăpânire austriacă s-a aflat și **Oltenia** – vezi vol. 3 al *Istoriei ilustrate a României și a Republicii Moldova*, în 2017, sub coordonarea acad. **Ioan Aurel POP** și *Istoria Românilor*, în 1942, reeditare în 1990, de acad. **Petre P. PANAITESCU**.

Includerea *Transilvaniei* în imperiul habsburgic *trezise speranța reconfigurării teritorial-administrative a fostului regat al Ungariei medievale*; în bibliografia citată se precizează tranșant: numai că *imperialii au respectat, însă, prevederile Diplomei Leopoldine din 1691, care conserva identitatea constituțională și teritorial-administrativă a PRINCIPATULUI*. Regimul politic habsburgic a fost oarecum înnoitor pentru Transilvania; se adăugau, desigur, aspectele pozitive de ordin economic, social și cultural. Politica reformistă a *absolutismului luminat*, îndeosebi în timpul domniei împăratului **IOSIF II**, a contribuit, în adevăr, la consolidarea vieții statale; în epocă, prin măsurile adoptate, *Curtea de la Viena* a urmărit omogenizarea și ridicarea nivelului de dezvoltare a zonelor stăpânite, dar și prefacerea cetățenilor în *supuși fideli, instruiți și*

capabili de a depune eforturi în planul nevoilor militare și economice ale Imperiului Austro-Habsburgic – cf. **IBIDEM** și, de asemenea, *Istoria Antică și Medievală a Românilor*, în 1998, de **Vasile PASCU** (Cel din urmă a publicat și rândurile scrise de către împăratul **IOSIF II** în anul 1773: *Transilvania este bună și frumoasă, dar are nevoie de ajutor grabnic și de o reformă radicală și Nobilimea maghiară nu se teme de nimic în lume decât de ceea ce i-ar putea scădea veniturile sau îngrași privilegiile, pe care le sporește prin toate mijloacele posibile, iar iobagii sunt un fel de robi ai stăpânilor lor*). Vezi și *Istoria României 1866-1947*, în 1996, de **Keith HITCHINS**.

Simultan, *secolul XVIII* a înregistrat, se știe, și tulburătoare evenimente, precum: mișcarea de emancipare politică și națională a românilor – o autentică și istorică acțiune a autohtonilor din *Transilvania*, primul **PROGRAM de REVENDICĂRI** fiind inițiat și formulat de către episcopul greco-catolic *Ioan Inochentie Micu sau Klein*; de asemenea, la puțină vreme, va fi publicat renumitul document cu titlul **Supplex Libellus Valachorum** – o celebră **CARTE ROMÂNEASCĂ** și un percutant **MEMORIU**, în care se solicita egalitatea românilor cu celelalte *națiuni politice* din Transilvania. Se va adăuga impresionanta **RĂSCOALĂ** a iobagilor sub conducerea lui *Horea, Cloșca și Crișan*; se cunoaște sângeroasa represiune și se știe ecoul ei în Europa. *Eu sunt cel dintâi care apăr cauza românilor, ce au fost victimele forței în această răscoală și, repet, că românii au dreptul să se revolte atâta vreme cât vor fi sclavi și nenorociți* – va nota, într-o scrisoare trimisă împăratului, nimeni altul decât revoluționarul francez **J.P. BRISSOT**: în 1785 – cf. acad. **David PRODAN** în operele sale **Supplex Libellus Valachorum**, în 1948, *Răscoala lui Horea* în 1979 și *Din istoria Transilvaniei* în 1991 la Cluj-Napoca.

În același secol XVIII, contemporanii văzuseră **REGIMUL FANARIOT** ca o epocă de înstrăinare și ca o abandonare a valorilor culturale tradiționale; el fusese, de fapt, un adevărat **ȘOC** în

opinia publică din **Țara Românească** și din **Moldova**. După domniile lui *Brâncoveanu* și *Cantemir*, sultanii și vizirii au decis înlocuirea voievozilor pământeni cu membri ai familiilor grecești din **FANAR**, cartier din Constantinopol; în adevăr, pe tronurile de la Iași și București, în perioada 1711/1716–1821/1822, au urcat, prin numiri otomane, domnitori din familiile elene, rămășițe bizantine, precum: *Mavrocordat, Ipsilanti, Moruzi, Suțu, Mavrogheni, Caragea* și altele. În ce au constat, în epocă, **TRĂSĂTURILE** principale: *mai întâi* că domnitorii erau numiți în funcții de către Poarta Otomană și dispunând de o autoritate absolută, care le oferea mari beneficii de ordin financiar. *În al doilea rând*, de-a lungul regimului fanariot, a scăzut puterea militară a celor două țări române, fapt ce a favorizat invaziile trupelor ruso-țariste; *în al treilea rând*, obligațiile, sub diferite forme, au crescut, la modă fiind haraciul, peșcheșul, rușeturile și cumpărările costisitoare de domnii. *În al patrulea rând*, fiscalitatea deosebit de excesivă în scopuri personale ale celor considerați nu domnitori, ci doar pașale sau beylerbey; *în al cincilea rând*, impresiionantele cantități de produse mai ales animale luau drumul spre turci, iar monopolul otoman asupra comerțului devenind un bir greu de suportat. *În al șaselea rând*, teritoriile românești erau cică incluse în imperiul sultanilor; în fine, *în al șaptelea rând*, dreptul de a desfășura liber o politică externă proprie era limitat sau chiar inexistent. În pofida acestor crude și grave realități, *Țara Românească și Moldova* și-au păstrat *individualitatea statală* și nu au devenit *provincii otomane*; se știe că doar unele centre urbane de la granițe fuseseră transformate în *raiale*, iar în zona periferică din vest au funcționat pașalâcurile de Timișoara și de Oradea – vezi *manualul* din 1998 al profesorului **Vasile PASCU** și *Istoria Românilor* din 1975 de acad. **Constantin** și **Dinu C. GIURESCU**.

continuare în numărul viitor

ROMÂNII ȘI IDEEA RECONSTITUIRII VECHII DACII ÎN SECOLUL XVII (II)

de Ion Ștefan Baicu

Simultan, succesele dobândite pe linia consolidării autorității puterii centrale și statale le-au permis principilor ardeleni să participe cu trupe la războiul de 30 de ani împotriva habsburgilor; în baza izbânzilor dobândite, Transilvania a fost prezentă la încheierea *Păcii din Westfalia* din 1648: astfel, se petrecea integrarea țării intracarpatică în sistemele de alianțe europene, contribuind la echilibrul politic de pe bătrânul *CONTINENT* – cf. nr. 3 pe 1978 al publicației *Revista de Istorie* și *op. cit.* a acad. **Ioan Aurel POP**; de asemenea: *Sigiliile lui Vasile Lupu de Maria Dogaru* în nr. 1 pe 1971 al *Revistei Muzeelor*.

Un indiciu important al întăririi puterii princiare a fost preluarea, fără mari dificultăți, a succesiunii la tron a fiului – *Gheorghe Rákóczi II*, care va recurge la proiecte am zice chiar *grandioase*, prioritară fiind strângerea legăturilor cu Țara Românească și cu Moldova. Un evident prilej s-a ivit în anul 1655, când, la apelul boierimii muntene, principele transilvan a intervenit împotriva așa-numiților *seimeni*, răsculați la sud de Carpați. După înfrângerea rebelilor, un fel de slujbași militari, între *principe* și domnitorii *Constantin Șerban* și *Gheorghe Ștefan* ai Munteniei, respectiv, Moldovei a avut loc *întărirea* unei mai vechi alianțe, îndreptată, de fapt, contra Imperiului Otoman; să precizăm că evenimentul s-a petrecut la *Gherghița* din

ținutul Prahovei. La rândul său, domnitorul muntean *Mihnea III* a încheiat un *tratat de alianță antiotomană* cu principele *Gheorghe Rákóczi II*, în 1659, întărit apoi la Rucăr, prin care cei doi se angajau pe linia unei *veșnice prietenii*; în epocă, relatând despre acel eveniment, diplomatul *Ioan Nemeș* va afirma, în al său *JURNAL*, că atunci *s-au unit principele cu voievodul și Transilvania cu Țara Românească* – vezi *Voievozi români sub semnul marelui ideal*, în 1979, de **Vlad Matei** și culegerea *Istoria României*, în 1998, de **Șerban Papacostea** și colaboratorii săi de la Cluj Napoca.

Opera înaintașilor săi va fi dusă mai departe de către *Șerban CANTACUZINO* (1678-1688), domnitorul Țării Românești; în adevăr, întreaga lui domnie s-a caracterizat prin acțiuni menite să conducă la eliberarea de sub suzeranitatea otomană a celor trei țări surori și chiar la unirea lor într-un singur *STAT*, care urma să fie dirijat chiar de el – va nota, în 1902, **Nicolae Iorga** în lucrarea *Genealogia Cantacuzinilor*. Servicii însemnate au adus, desigur la ordin otoman, trupele românești la asediul *Vienei* din anul 1683; în context, însă, în aversiunea lui față de turci, *Șerban Cantacuzino* a întreținut *legături secrete cu asediații vienezi*, contribuind la slăbirea atacului otoman – scrie acad. **Florin Constantin**. Și încă un gest semnificativ: domnitorul muntean va interveni benefic pentru alegerea de către sino-

dul Țării Românești a mitropolitului de la Alba Iulia; se respecta astfel o tradiție ce dăinuia de pe vremea lui *Mihai Viteazul*, fapt ce întărea conștiința de neam și de unitate a românilor de pe ambele versante al Carpaților. Politica dusă de către *Șerban Cantacuzino* va fi continuată de domnitorii *Constantin BRÂNCOVEANU* și *Dimitrie CANTEMIR*, care s-au aflat pe tronurile de la București și Iași între anii 1688 și 1714 și, respectiv, 1710-1711. Cel botezat de turci drept *prințul de aur*, *Constantin Brâncoveanu*, a izbutit, de-a lungul unei domnii de peste un sfert de secol, să asigure *statului muntean* o perioadă de propășire și să se mențină la cârma țării printr-o activă și abilă diplomație în pofida suspiciunilor de tot soiul din partea Porții Otomane; să subliniem aici că anii de domnie brâncovenească au constituit o epocă de renaștere, când *moștenirea bizantină s-a interferat cu influența barocului, prevalând înrâurirea italiană* – scrie istoricul **Șerban Papacostea**. În epocă, un rol de seamă în apărarea ființei statului moldovean a aparținut și domnitorului și marelui om de cultură *Dimitrie Cantemir*. Înțelegerea, pe care o poseda el asupra legăturilor dintre țările române de la est și sud de Carpați rezultă și din pecetea personală a voievodului în cauză, păstrată pe *sigiliul inelar*, pe care se observă îmbinate *stemele Moldovei și Țării Românești*; de asemenea, asocierea acestora nu poate fi o întâmplare având în vedere ideile esențiale, care reies limpede din celebra lui lucrare denumită în mod semnificativ *Hronicul vechimii a româno-moldo-vlahilor*. Să încheiem cu aprecierea: *Românii sunt adevărați în credință și bărbăție, însă români nu înțeleg numai aceștia de aici – din Muntenia – ci și cei din Ardeal, care, însă, și mai neași sunt și moldovenii și Pe aceștia cum zic, tot de români îi ține, că toți aceștia dintr-o fântână au izvorât și cură* – scria stolnicul **Constantin Cantacuzino** în opera sa *Istoria Țării Românești*, Buc., 1961. Vezi și *Istoria Românilor*, în 1936-1939, de **Nicolae Iorga** și *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, în 1929, de **Al. D. Xenopol**.

Sursa foto: www.adevarul.ro

ROMÂNII ȘI UNIREA LOR NAȚIONALĂ ÎN VIZIUNEA UNOR ISTORICI EUROPENI ȘI AMERICANI

Centenarul Marii Uniri

de Ion Ștefan Baicu

În *EPOCA MODERNĂ*, românii și lupta lor pentru *UNIREA NAȚIONALĂ*, adesea, s-au aflat în atenția unor proeminenți istorici din Europa și din Statele Unite ale Americii. În primele rânduri s-au situat, de pildă, specialiști din *Marea Britanie*, printre care și Robert Seton-WATSON, care a trăit între anii 1879 și 1951; el a fost profesor de istorie la *UNIVERSITATEA* din *LONDRA*. De-a lungul carierei a militat pentru cauza popoarelor, inclusiv a românilor, supuse monarhiei bicefale cu capitala la Viena; de asemenea, pe lista lui de lucrări se regăsea și cea din 1934 cu titlul *A history of the Roumanians*. Marele istoric britanic a călătorit și pe meleagurile românești, ulterior el fiind declarat cetățean de onoare și proclamat *doctor honoris causa* al *UNIVERSITĂȚII* din Cluj; în fine, pentru merite științifice deosebite, a devenit membru de onoare al *Academiei Române* – cf. *R.W. Seton-Watson și România*, în 1971, de fiul său: istoricul Hugh Seton-WATSON și *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, în 2000, de Dorina N. RUSU.

La rândul lor, Harold TEMBERLEY (1879-1939) și David MITRANY (1888-1975), ultimul un român naturalizat în Anglia, au fost atrași de istoria țării de la Dunărea de Jos: primul a publicat studii în *Revista Istorică* de sub conducerea lui *Nicolae Iorga* și s-a bucurat de calitatea de membru de onoare al *Academiei Române*, iar secundul a scris și pus în circulație, în 1915, opera cu titlul *Romanic her History and Politics*, în care aborda și problema *FUNCȚIONALISMULUI* în relațiile internaționale – vezi *Revista Română de Geografie Politică*, nr. din mai 2010. În epocă a activat și Hugh Seton-WATSON, care s-a născut în 1916 și a decedat în 1984; el a dedicat tatălui său și poporului român importanța lucrării din postbelic: *R.W. Seton-Watson et Histoire Roumaine. 1906-1920*. Istoriei recente a românilor i-a acordat multă atenție Dennis DELETANT, născut în anul 1946 la Norfolk; el a fost profesor de *studii românești*, cu accent pe evoluția totalitarismului, la *School of Slavonic and East European* din Londra. A vizitat România și a publicat lucrări precum: *Studies in Romanian History* în 1991 și un capitol în sinteza din 1998 cu titlul *Istoria Ro-*

mâniei – cf. *op. cit.* de Dorina N. RUSU și *Biografia alese sub harul Muzei Clio*, în 2016, de Ion Șt. BAICU.

În *ITALIA* au trăit și au activat personalități de seamă în domeniul *ISTORIOGRAFIEI*. Printre ele s-au aflat câteva, care, datorită aprecierilor la adresa poporului nostru, au fost primite în rândurile membrilor de onoare ai *Academiei Române*, precum Ettore Pais (1856-1939), Benedetto Croce (1866-1952) și Gaetano de Sanctis (1870-1957), de la cel din urmă rămânându-ne sinteza *Istoria Poporului Român*. În acea vreme s-au afirmat și alți istorici italieni ca: Roberto Paribeni (1876-1956) și Geo Pistarino, născut în 1917 și autor al lucrării din 1972: *Chilia dei genovezi alla foce del Danubia*; de asemenea, Michele RALLO, care a văzut lumina zilei în 1946, publicând apoi eseu *Mișcarea Legionară din România* și, respectiv, Alberto CASTALDINI, venit pe lume în 1970: el a obținut titlul științific de doctor în filozofie la *UNIVERSITATEA Babeș-Bolyai* și a funcționat ca director al *Institutului Cultural Italian* din București – cf. *op. cit.* de Ion Șt. BAICU și *Istoriografie Generală*, în 1978, de ieșeanul Vasile CRISTIAN.

Pentru merite deosebite, fotoliile de membri de onoare ai *Academiei Române* aveau să fie *ocupate* și de către alte vestite *condeie* din cadrul istoriografiei europene, bunăoară belgienii Henri PIRENNE (1862-1935) și Henri GRÉGOIRE (1881-1935); ei au pus în circulație lucrări de înaltă valoare științifică, secundul devenind un admirator al savantului *Nicolae Iorga*, alături de care a luat parte, în 1924, la *Congresul Internațional de Bizantinologie* de la București. Simultan aproape s-au afirmat istoricii greci Manuil Ghedeon (1851-1943), Giorgios SOTIRIUS, născut în 1880 și Mihail LASKARIS, sosit pe lume la finele secolului XIX; ei, academicieni onorifici, au studiat și trecutul românesc, în ordine: domniile fanarioate și cele aparținând, anterior, familiei *ASĂNEȘTILOR*; de asemenea, nu a lipsit colaborarea cu savantul *Nicolae Iorga* – cf. *op. cit.* de Dorina N. RUSU și *Mari istorici ai LUMII*, în 1979, de Lucian BOIA.

În fine, se impune să menționăm și numele unor istorici din *Statele Unite ale Americii*. Din sursele cercetate reiese aportul substanțial al unei personalități ca That Weed RIKER, care a trăit în-

tre anii 1880 și 1952; el a văzut lumina zilei în Connecticut și a efectuat studii superioare la *UNIVERSITATEA* din Princeton, iar perfecționarea și-a săvârșit-o la *OXFORD*. După absolvire avea să predea, între 1908-1909, un curs de istorie modernă europeană la *UNIVERSITATEA* din Texas. La scurtă vreme, el a devenit membru al *Comitetului de Organizare a Instruirii* în domeniul educației în cadrul *Departamentului de Planuri de Război* în timpul primului război mondial; de-a lungul carierei a scris și a publicat mai multe cărți și articole ca *Realizarea României* – în 1931 și *Istoricul Europei Moderne* – în 1935 și 1948. Atașat de România și deosebit de interesat sincer de trecutul poporului român și de lupta lui pentru înfăptuirea unității naționale s-a dovedit a fi și este Keith HITCHINS – membru de onoare al *Academiei Române* și doctor honoris causa al universităților din Cluj, Sibiu, Alba Iulia, Târgu Mureș, Timișoara și Iași; el s-a născut în anul 1931 în metropola New York. Istoricul de talie mondială a fost profesor la *University of Illinois* și a călătorit, încă din tinerețe, în România, unde a studiat profund în arhive și în biblioteci și a ținut ample și documentate lecții și conferințe; să menționăm aici câteva dintre titlurile lucrărilor lui deja publicate: *Conștiința națională și acțiune politică la românii din Transilvania. 1700-1868*, în 1987, *România. 1866-1947*, în 1994, *România. 1774-1866*, în 1996, *Afirmarea națiunii și mișcarea națională românească în Transilvania. 1860-1914*, în 2000, *Ion I.C. Brătianu. Romania The Peace Conference of 1919-1923*, în 2011, *A Concise History of Romania*, în 2013 și altele. Recent, președintele României *Klaus Iohannis* i-a acordat istoricului și profesorului american *Ordinul Național Pentru Merit* în gradul de *Mare Ofițer*; în opera sa, *Keith Hitchins* a demonstrat *legitimitatea istorică a cauzei naționale române și valențele reale ale Marii Uniri din anul 1918* – preciza *Radio Europa Liberă*. Vezi și informațiile oferite de enciclopediile online WIKIPEDIA și CRISPEDIA. NOTĂ: în pregătire *culegera* dedicată *Centenarului Marii Uniri* cu titlul: *Evoluția vieții statale în spațiul geografic carpato-danubiano-pontic*, în 2018, de Ion Șt. BAICU.

ROMÂNIA ÎN AMINTIRILE UNUI OFİTER FRANCEZ (POILU) DIN ARMATA DE DUNĂRE (V)

de Constantin Dobrescu

S-a retras pe 9 iunie 1946 și a trecut în rezervă cu gradul de locotenent-colonel. A participat cu regularitate la activitățile asociației Păroșii Orientului, până la 97 de ani, vârstă la care a decedat. El a lansat, la promovarea de la Saint-Cyr, în 1988, o definiție a acestor Păroși ai Orientului, nume cu care românii, în special, s-au întâlnit, pe durata Marelui Război.

"Păroșii Orientului? Ah, da, PO! Mai sunt încă puțin pe-aici pe-acolo, care păstrează vechea carcasă desfăcută și nostalgia lor.

Dar de fapt acești PO cine sunt ei de fapt? Oh, fără îndoială, sunt ambuscații Marelui Război, deoarece, se pare, se evită a se vorbi despre ei, deoarece mereu s-a evitat să se vorbească despre ei.

Sunt fără îndoială păroșii de pe frontul francez, supraviețuitorii de la Marna, de la Eparges de la Sorame, din infernul de la Verdun și nu mai știu de unde încă... și care, într-o zi, au fost subit retrași de pe Chemin des Dames și îmbarcați cu destinația Dardanele sau Salonic.

Sărăcii păroși! Ei dăduseră deja tot ei înșiși pentru apărarea frumosului lor pământ francez! Când au văzut pierzându-se în brumă Castelul D'If, Vieux-Port, la Bonne Mere, nu s-au putut împăca și avea inima senină și să gândească melancolic: Aceste frumoase coaste ale Franței, când le vom revedea? Dacă le vom revedea vreodată!...

PO sunt cei care nu le-au revăzut niciodată, fie pentru că au sfârșit în giulgiul flotelor Mediteranei, fie că odihnesc în pământurile grecești, sârbești sau românești, cu pietate și afecțiune amintiți de foștii noștri tovarăși de arme.

Sunt cei care au parcurs Balcanii din Pireu până la Salonic, Monastir, Sofia, București, Chișinău, malurile Dniestrului și chiar Odessa, înfruntând curajos cele 50 de grade celsius la umbră din Peloponesia și cele -30 de grade

celsius, vânturile înghețate din munții Serbiei și Bulgariei... fără să mai socotim tânțarii otrăvitori ai Macedoniei, și Comitajii... de pretutindeni.

Sunt cei care, plecați de dimineața în casca colonială, din pricina dogoarei soarelui, s-au culcat seara în zăpadă, după un marș epuizant.

Sunt cei care, efectuând marșuri de mai bine de 50 km, cu o încărcătură de 30 de kg. Găseau încă forța să traverseze aglomerațiile în pas cadențat accelerat, cu arma pe umăr, bărbia ridicată, mușchii încordați, fiindcă știau că acolo ei erau... Franța.

Sunt cei care în această Franță au îndrăznit să ignore ceea ce în deriziune numim Grădinile Seraiului!

Da! PO sunt aceia!

Dar acești ignorați, acești Grădinari ai Seraiului sunt ei, păroșii lui Franchet d'Esperey, care în 15 septembrie 1918, cu mijloace limitate, și în cele mai dure condiții, au dus cea mai extravagantă ofensivă care avuse vreodată loc, mergând până la a utiliza schelele pentru a escala stâncile cele mai abrupte! Într-un elan nebunesc, au strivit frontul inamic și prin itinerariile pe care păstorii le-au dat, ei au reușit să facă prizoniere două divizii complete germano-bulgare, cu generalul și Statul-Major inclusiv, evident.

Prin această ispravă ei au pus Bulgaria în genunchi, deschizând astfel larg poarta victoriilor pe toate fronturile!

Și sunt, de asemenea, cei din Armata Dunării care lovind frontul dunărean prin surprindere, pe 9 noiembrie 1918, au obligat trupele germane care ocupau România să fugă în dezordine.

Sunt cei care au intrat în București pe 1 Decembrie 1918, în mijlocul unor incredibile ovații și manifestări de simpatie pentru Franța și păroșii Orientului.

Sunt cei care au redat fraților de arme sârbi pământurile natale, iar fraților latini români libertatea.

Și azi pentru ei bătrânii sârbi de atunci nu se tem să facă 20 sau 30 de km pe jos în munții lor sălbatici, pentru a veni să-și îmbrățișeze eliberatorii de altădată, veniți în pelerinaj, pentru amintire... acei dragi vechi sârbi! Ochii lor buni, aproape închiși, varsă lacrimi de bucurie și de recunoștință.

Bătrânii PO de altădată își poartă nostalgia? Ei bine, da! Dar nostalgia a ce, Dumnezeuule?

Acea a unei epoci glorioase și unice în istorie? Poate? Aceea a întinderilor arse de soare sau sclipind de o albeață înghețată? Aceea a drumurilor de munte acoperite cu zăpadă, și pe care soarele la apus așterne o nuanță extraordinară de violet?

Oh, nu! Este o nostalgie altădată mai implicată, mai fascinantă... aceea a miraculoasei camaraderii, a adevăratei afectivități care ne-a unit pe toți, indiferent de gradul avut, de vârstă sau de condiția socială, și care nici cu timpul nici în noile încercări nu s-au estompat."

Foarte de curând nostalgia va face parte din istorie. Amintirilor colorate ale păroșilor vor succeda scrierile mai aride ale cercetătorilor și ale profesorilor, căci martorii tac unii după alții.

Nu peste mult timp, la 1 iunie 1932, cu ocazia comemorării organizate în amfiteatrul Liceului "Sfinții Petru și Pavel" din Ploiești, două mari figuri ale Franței, și anume Paul Dumer, președintele Franței, ucis de un anarhist rus, și Albert Thomas, fost ministru al munițiilor, în timpul Marelui Război, profesorul Radu Cosmin, erou de război, arăta că se omagia geniul francez, arătându-se că: "legendarul Poilu, care a salvat civilizația umană de la pieire la Marna și la Verdun a luptat cot la cot cu camaradul roman și i-a arătat drumul care merge prin jertfă la izbândă."

Bancherul Jean Chrissoveloni (1881-1926) a adus din S.U.A. 200 de ambulanțe pe care le-a pus la dispoziția (organizației sanitare a) reginei Maria, ceea ce i-a asigurat o relație specială cu regina, o anumită influență la Palat. Era căsătorit cu o englezoaică, legat prin interese de afaceri de Marea Britanie și nu avea încredere în lealitatea lui Brătianu față de Antanta, iar Simki Lahovari știa că Brătianu s-a opus la numirea ei ca doamnă de onoare a reginei. Motive suficiente ca cei doi să acționeze împotriva lui Brătianu.

Fiind un intim al Legației britanice în România, Jean Chrissoveloni a conceput un plan pentru înlăturarea lui Brătianu și înlocuirea lui cu Nicolae Mișu, pe atunci ministrul României la Londra, ceea ce ar fi asigurat fidelitatea României față de Marea Britanie. Prin intermediul doamnei de onoare, Simki Lahovari, dar poate și direct, întrucât colabora cu Majestatea Sa la opera de ajutorare a populației civile și militarilor, a convins-o pe regină. La 4/17 decembrie 1916, regina Maria vorbea cu ministrul Italiei la Iași despre o posibilă remaniere ministerială⁴¹.

Mașinațiunile/manevrele pentru înlăturarea lui I.I.C. Brătianu și constituirea unui guvern condus de Nicolae Mișu, nu au reușit însă⁴².

E posibil ca regina să fi avut o predispoziție, propriile idei și propria concepție în privința schimbărilor necesare unei guvernări mai ferme, să fi sesizat că situația impunea o conducere militară mai aspră, în persoana generalului Prezan, subordonată căpeteniei armatei, regelui și mai puțin guvernului liberal care, la rândul său, trebuia înlăturat.

REGELE FERDINAND ÎN RĂZBOIUL ÎNTREGIRII NAȚIONALE (1916-1918) – (VII)

de Traian D. Lazăr

Regina prezintă faptele ca și cum ar fi fost mandatară populației, singura care percepe la adevăratele dimensiuni tragedia situației, comparativ cu un prim-ministru învechit în concepții și practici politice partizane și un rege cu gândirea înceată. De aceea, regina își asumă rolul de factor activ în impulsivitatea acțiunilor de redresare a țării. La 27 noiembrie/10 decembrie 1916, întâlnind pe Brătianu, regina a încercat să-l convingă „că trebuie să se acționeze cu o mână sigură și că lucrurile nu trebuie lăsate să meargă la întâmplare ... E vremea pentru acțiune, chiar și pentru o acțiune autocratică dacă este necesar. E nevoie de un braț puternic pentru a pedepsi și pentru a ajuta”⁴³.

Pentru a obține numirea lui Prezan, regina s-a deplasat la Zorleni, unde se aflau regele Ferdinand și prințul moștenitor Carol. Aici, a constatat că „Nando rămâne calm, în ciuda nenorocirilor noastre. Carol e trist, dar tinerețea întotdeauna își păstrează speranța”. Erau prezenți și Brătianu și generalul Mosolov, ministrul plenipotențiar al Rusiei la Iași. Regina a discutat cu Ferdinand „în încercarea de a-l convinge să asculte ce aveam de spus, să asculte ceea ce nu vede și nu aude trăind într-un cerc strâmt, să asculte lucrurile de afară. ... Oamenii și-au pus nădejdea în mine. ... I-am explicat că Iliescu TREBUIE să fie demis. Că Prezan TREBUIE să primească o poziție importantă, de unde să poată acționa, fiindcă el e cel în care stă încrederea armatei și a poporului. Că trebuie luate măsuri severe și pentru partea de populație care nu e în armată, fiindcă nu se poate admite la debandade”.

Desigur că regina nu era singura care dorea înlocuirea generalului Dumitru Iliescu, omul de încredere al liberalilor. Regina scrie că „mă susține Carol”, iar generalul Bert-

helot îi împărtășea ideile: „m-am bucurat să îmi dau seama că și el a ajuns la concluzia că omul de care trebuie să ne folosim e Prezan”⁴⁴. Șeful guvernului, I.I.C. Brătianu a fost și el de acord cu această schimbare. Era dispus să o facă încă de la venirea lui Berthelot în țară (3/16 octombrie 1916), dar nu o făcuse, întrucât acesta a apreciat că nu se comiseseră erori de tactică și nu era bine să înlocuiască comandantul în toiul operațiunilor.

La 1/14 decembrie 1916, Barbu Știrbei a comunicat reginei că „Prezan a acceptat conducerea Cartierului General. Barbu îmi scrie că radiază încredere”⁴⁵.

La 5 decembrie 1916, regele Ferdinand (aflat la Zorleni) l-a numit pe generalul Constantin Prezan șef al Marelui Stat Major⁴⁶. Imediat, generalul Prezan a adus la cunoștința trupelor numirea sa: MARELE CARTIER GENERAL 5 decembrie 1916 ORDIN DE ZI NR 13 Prin Înalt Decret fiind numit, pe ziua de 5 decembrie 1916, șeful Stat-Majorului General al Armatei, fac cunoscut aceasta tuturor comandamentelor, corpurilor și serviciilor. ȘEFUL STATULUI MAJOR GENERAL General de divizie adjutant Constantin Prezan.⁴⁷

În aceeași zi, Ferdinand s-a deplasat la Bârlad, unde se afla sediul Marelui Cartier General. Aici a discutat cu subșeful Marelui Stat Major, generalul Dumitru Iliescu asupra numirii generalului Prezan.

continuare în numărul viitor

Note:

⁴¹ Maria Regina României, op cit, p. 264

⁴² I.G.Duca, Memorii, III, 1, pp. 107-108

⁴³ Maria Regina României, Jurnal de război, 1916-1917, București, Editura Humanitas, p. 241

⁴⁴ Maria regina României, Jurnal de război, 1916-1917, București, Editura Humanitas, pp. 241, 250-254

⁴⁵ Ibidem, p. 261

⁴⁶ Gr Stamate, M. Hodoroștea, op cit, p.221

⁴⁷ Ibidem, p. 227

PLOIEȘTIUL LA ÎNCEPUTUL RĂZBOIULUI ÎNTREGIRII (III)

 Constantin Dobrescu

Cu ani în urmă, dr. Constantin Dobrescu a ajuns în posesia unui manuscris de câteva sute de pagini pe care autorul, Theodor Pâslaru, l-a intitulat *Povestiri și istorisiri din trecut*. Manuscrisul relatează, dacă putem compara istoria celor mici cu a celor mari, ceea ce Nicolae Iorga a numit *O viață de om, așa cum a fost*. Theodor Pâslaru s-a născut la 16 aprilie 1888, în familia unui funcționar ceferist din Tecuci. Fiind nepotul unui preot a studiat doi ani la Seminarul din Huși. Theodor Pâslaru a absolvit în anul 1904 Școala de meserii din Bârlad, calificându-se ca lăcătuș construcții. Având calificarea de lăcătuș, apoi cazangiu, a lucrat la fabrica de zahăr Mărășești și în metalurgie la Galați și Ploiești. A trăit și muncit întreaga viață la Ploiești. *Povestirile și istorisirile* sale cuprind interesante și inedite informații privind începuturile industriei și ale mișcării socialiste în Ploiești, evenimentele ce au precedat războiul întregirii, detalii privind desfășurarea războiului trăite direct de memorialist în Transilvania, la Mărăști și Oituz.

Memoriile lui T. Pâslaru sunt în curs de publicare la editura Junimea din Iași. Prezentăm, în avangardă, cititorilor noștri un fragment în care autorul relatează fapte privind o misiune în spatele frontului inamic, la Ploiești. Cititorii au prilejul să cunoască, în relatarea unui martor ocular, momentul ocupării Ploieștiului de trupele germane, reacția forțelor armate române și a populației.

Vine plutonierul-major. Îi spun: – Haide, repede! Și mă duc spre camera casieriei Regimentului. – Nu-i timp de pierdut, până nu se cuibăresc ăștia! Îi arăt ordinul ce-l aveam. Mergem sus, descuie camera, intrăm înăuntru. Îi spun: – Încui-o pentru moment. Apoi dăm dulapul mare la o parte, scot șurubelnița din brâu, desfac holșuruburile, scot capacul în sus și dau cutia de tablă de aluminiu afară. Iau plicurile mari galbene sigilate cu ceară roșie, le pun pe piele în sân, pun toate la loc și mă duc jos cu el. Ieșim afară din curtea Regimentului. Plutonierul-major s-a uitat tot timpul mirat, la mine. Îi spun: – La revedere! Să nu-i spui negustorului, nimic.

Merg direct acasă, bucuros că mi-am îndeplinit misiunea. Dar tunurile încă bubuiau, mitralierele nu încetaseră să păcăne, în depărtare. Pe străzi, ostașii români prizonieri, puși de nemți, strângeau ceea ce lăsaseră mai înainte: chesoane, căruțe și alte piese. Ce credeau, că o să-i pună nemții la masă? Nu, o să-i muncească pe ticăloși, nu au vrut să-și facă datoria, să fie liberi și dârji!

În centru, în fața Primăriei, un convoi de răniți români, care aveau pansamente la mâini, la picioare, la șolduri. Mă dau pe lângă ei. Îi întreb: – Unde v-au rănit? În comuna Cocorăștii Mislii¹, spun unii, alții pe la Găgeni și Țintea. Mi-au spus că au avut lupte grele, au căzut și de la noi mulți, dar de-ai lor au umplut câmpul și tot au venit mereu asupra noastră. Partea proastă este că ofițerii noștri fug, dispar, odată nu-i mai vezi! – Ce crezi dumneata, că ar fi putut nemții să treacă Carpații, dacă n-ar fi fost

trădare? Cu câtă amărăciune îmi spuneau astea, răniții!

Trecuseră abia trei zile, de când orașul Ploiești era în flăcări și fum de păcură. Deși cerul era învolburat de nori negri încărcăți cu lapoviță și ninsoare, parcă se mai liniștise puțin și lumea, ce-a fost speriată de groază, a început a scoate capul din bârloguri căutând hrană, în primul rând pâinea cea de toate zilele. Corbii de pradă n-au încetat de a-și face obiceiul. Românii și țiganii de prin Mimiu cărau tot ce găseau în cale, de prin stația Ploiești, de la magazii și de prin Triaj, până ce au băgat de seamă. Căci se făcuseră mulți dintre jidani, iudele nemților. Atunci, au început și nemții a face ordine.

Fratelui proprietarului meu, ce era birjar, îi luaseră caii la rechiziție. Acum își luase patru cai mai buni din grămada de la chesoane și alte căruțe. El a tras o căruță de pe str. C.A.Rosetti, cu totul, la el în curte. Așa că, (având mijloace de transport, n.n.), în ziua de 25, a ieșit omul și și-a adus saci cu făină de la Jac-Leon, cu zahăr, de a avut cel puțin doi ani, lăzi cu conserve, cu pesmet, cu orez și multe de toate.

Proprietăreasa mea tânără și chiriașa, soția mecanicului c.f.r. Dumitru Aioanei, au revenit acasă. Aveau acum, în odăi, câte doi nemțșori. Când m-au văzut, s-au mirat și m-au întrebat: -Ce-i cu dumneata, nu mai ești militar? Le arăt ordinul de mobilizare pe loc la rafinăria Româno-Americană. Le părea bine că sunt și eu în curte. Le întreb pe amândouă: – Ce faceți cu nemțșorii ce-i aveți? O să vă învețe nemțește! – Hei, asta-i acum!

Eu, în ziua aceea de 25 noiembrie, m-am asigurat de un sac de făină albă, una ladă cu pesmeți, una cu conserve, jumătate de sac de orez, una ladă zahăr cubic, 50 kg și altele, aduse de fratele proprietarului de alături. Omul începuse a-și face depozit! M-am dus pe la nașa, pe strada Bărcănești, nr. 9, să văd ce mai fac. Când m-au văzut, au rămas surprinși. Erau acolo și rude de-ale lor fugite de prin județul Ialomița și spuneau ce batjocură și crime au făcut ostașii turci și bulgari, în sat la ei și pe unde au trecut.

Tot în ziua aceea, am mers pe linia ferată. Văd în fabrică, la Standard, pe directorul Zibelstein (Silberstein, n.n.), pe meșterul șef Pitra și pe fostul comandant al rafinăriei, sublocotenentul Clinceanu. Mă duc la ei, le dau bună-ziuă. Eram cunoscut de toți. Mă întrebă: – Ce-i cu dumneata? – Eu sunt liber acum, să vedem unde voi începe serviciul, peste câteva zile, le spun. Ei îmi spun: – Vino, pe ziua de 1 decembrie, la noi! – Dacă îmi dai un salariu mulțumitor, vin! Îmi dai acum, domnule Clinceanu, un ordin de serviciu ca să figurez în Rafinăria Standard. Hai la birou! În cinci minute am fost acolo și cu ordinul în buzunar. Eu nu știam cum să mă strecur printre trupe!

continuare în numărul viitor

Notă:

¹ La Cocorăștii Mislii, în urma luptelor, a capitulat, la 7 decembrie 1916, Divizia a 4-a a cărei retragere fusese tăiată de trupele germane. C. Kirîtescu, op cit, II, p 242.

MONUMENTUL DIN BUȘTENI – SIMBOL AL EROISMULUI OSTAȘULUI ROMÂN DIN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL (V)

Centenarul Marii Uniri

de Constantin Dobrescu

6. "Bușteni, 25 septembrie 1927

Proces verbal al Comitetului pentru ridicarea monumentului Eroilor din Bușteni prin care se arată că discutându-se ofertele primare, Comitetul a ales oferta sculptorului Dimitriu Bîrlad.

Proces verbal

Ședința de la 25 septembrie 1927

prezenți următorii membri ai Comitetului pentru ridicarea monumentului Eroilor: Otto Schiel, președinte de onoare, I. Bănescu președinte active, V. Mărculescu, I. Ștefănescu, M. Aldea, M.N. Oancea, D. Bănescu și P. Constantinescu casier.

Se iau în discuție amănunțită ofertele prezentate de D-nii sculptori Emil Becher, Spiridon Georgescu, I. Iordănescu și Dimitriu-Bîrlad.

Comitetul în unanimitate aprobă oferta prezentată de Dl sculptor Dimitriu-Bîrlad cu adăogirea ca să fie predate și montat în Bușteni pe soclul ce-l va executa comitetul.

Comitetul autorizează pe Dl Președinte să facă contractul cu Dl Sculptor Dimitriu-Bîrlad și să-i aconteze lucrarea cu suma de 100.000 (una sută mii) lei. Se înțelege de la sine că suma ce se aprobă pentru executarea statuii în bronz conform ofertei este de lei 300.000 (trei sute mii).

Eram binișor satisfăcuți și dispuși de toate din timpul zilei, când am ajuns la ora 11 acasă. Familiile Serafim și Teodoridis se aflau la masă. Ne primesc glumind: – Se face una ca asta? Noi vă așteptăm și voi... Sunteți niște haimanale! – Noi am luat masa, le spun și le istorisesc toate cele făcute. Ne servesc, totuși cu ceva și câte un pahar de vin negru grecesc Tenedos, din care nu băusem niciodată. Din acesta am băut puțin și cu sifon, altfel deviezi. Îl adusesse căpitanul Teodoridis din cursa din care tocmai venise. Nellei grecului îi scânteiau ochii, dar în zadar. Eu, seara, la culcare, îi istorisesc Gettei totul. Ea îmi spune: – Era de așteptat să fie așa. Ea a făcut-o de bine. Îmbuibată cu de toate, asta-i lipsea. La mine, tu știi că din lipsă de bani și fără niciun sprijin am căzut victimă. (...)

Celelalte amănunte se vor arăta în Contract. Acontul se va achita de lei 70.000 de la Comună, iar 30.000 din beneficialele serbarei date de Comitet, restul depunându-se la Fabrica de Hârtie.

Președinte de Onoare Otto Schiel
activ I. Bănescu

Membrii comitetului

V. Mărculescu

N.N. Oancea

D. Bănescu

N. Aldea

I. Constantinescu

Casier P. Constantinescu"

(Arhivele Naționale Prahova, Fond Primăria orașului Bușteni, dosar 13/ 1919, f. 46 copie)

7. "Bușteni, 25 sept. 1927

Contract intervenit între Ioan Bănescu primar și PREȘEDINTE ACTIV AL Comitetului Monumentului Eroilor din comuna Bușteni și I. Dimitriu-Bîrlad artist-sculptor din București pentru executarea statuii în bronz reprezentând simbolul vitejiei soldatului roman caporal Mușat conform machete prezentate la concurs pentru suma de 300.000 lei.

Contract

Între subsemnații Ioan Bănescu, Primar și Președinte activ al comitetului pentru ridicarea Monumentului Eroilor din comuna Bușteni, autorizat de comitet prin procesul verbal din ședința de la 23 septembrie 1927, de o parte și I. Dimitriu-Bîrlad, artist sculptor din București,

Parcul Cornescu, strada D. 16, de altă parte, a intervenit următorul contract:

Eu subsemnatul I. Dimitriu-Bîrlad, sculptor, mă oblig a executa statuia în bronz reprezentând simbolul vitejiei soldatului roman Caporalul Mușat, conform machete prezentate la concursul invitat, cu suma de 300.000 (trei sute mii).

În acest preț se înțelege statuia propriu-zisă turnată în bronz, adusă și montată pe soclul ce-l va executa comitetul.

Dimensiunile statuii vor fi conform machete prezentate la concurs și după cum se vede și în fotografia alăturată la acest contract și ofertă.

Condițiunile de plată vor fi următoarele:

La semnarea acestui contract voi primi suma de 100.000 (o sută de mii lei; la începerea lucrării lei 50.000 (cinci zeci mii) – iar restul pe măsura efectuării la turnarea în bronz a statuii.

Termenul de predare completă a statuii va fi în luna martie 1928.

Eu Ioan Bănescu, președinte activ al comitetului mă oblig a plăti ratele așa cum se specific mai sus.

Făcut la Bușteni în dublu exemplar, astăzi 25 sept. 1927.

Președintele Comitetului, I. Bănescu
Artist-sculptor
Dimitriu-Bîrlad"

(Arhivele Naționale Prahova, Fond Primăria orașului Bușteni, dosar 13/ 1919, f. 84 copie)

continuare în numărul viitor

CONSTANȚA ÎN 1914 (IV)

de Constantin Dobrescu

Mă simțeam puțin mai liniștit și satisfăcut ca om și Getta era bine dispusă și fericită întrucâtva. Primesc din partea Nellei diferite daruri scumpe, aduse de bărbatu-său de prin Orient. Mi le-a dat în semn de prietenie sinceră, căci ele erau acum nedespărțite prietene. Getta era, acum, pedagoga fiilor verișoarei. În fiecare zi, făcea lecții cu ei. Era iubită și îmbrățișată de amândouă familiile. Toate acestea nu au durat prea mult. Într-o zi, la noi pe șantier, vine potera, două batalioane din regimentul 34 Infanterie Constanța au înconjurat parcul unde se construiau rezervoarele. Între cei 2000

de lucrători și ajutori, ca muncitori manuali, mulți erau dezertori, nesupuși la concentrare, cum eram și eu, apoi omiși, borfași, cuțitari urmăriți pentru crime, spărgători, scandalagii, mă rog, tot felul de elemente certate cu justiția. Aici, la această lucrare își găsiseră adăpost, că aveau și dormitoare barăci, unde se puteau eschiva când da câte o lovitură bună în oraș, că erau niște elemente infamante și scandalagii că poliția din Constanța era neputincioasă față de acești apași.

Pe acea vreme, eram însărcinat cu montajul și aveam sub conducere 40 de tătari turcești, de prin apropiere. Făceam montajul cu ei, apoi veneau echipele pentru nituit și ștemuit. Ei nu știau bine românește, dar erau vrednici, supuși și ascultători.

continuare în numărul viitor

DESTINE COMUNE ÎN RĂZBOIUL DE ÎNTREGIRE (III)

de Traian D. Lazăr

Un divizion de artilerie din Divizia 15, condus de maiorul Chilian, compus din bateriile 3 (comandant căpitanul Jean Dumitriu) și 4 (comandant căpitanul Traian Grigorescu) s-a deplasat către Turtucaia. Întrucât acolo se mai aflau 2 dintre baterii, însuși comandantul regimentului, colonelul Atanasie Grigorescu a luat drumul Turtucaiei. Iată cum descrie cpt. Grigorescu faptele: 22. VIII 1916. Ora 8 a.m. început imbarcarea, care s-a făcut încet din cauza lipsei de punți mobile cu toate că rampa era mare.

La plecarea din Movila a luat cu chitanță ovăz de la arendașul de acolo, și la Chitila a luat 1800 kgr (kilo-grame, n.n.) fân de la Domnul Nicolau. Altfel nu aș fi avut hrană pentru cai. Sosirea în Oltenița la ora 5 p.m.

Ținut o mică cuvântare bateriei deoarece se auzise că noaptea vom intra în luptă. (Sergentul Ștefan, care conform prescripțiilor doctorului trebuia să mai stea două zile la ambulanță, totuși a plâns să fie luat și el, nu vrea să intre în luptă obuzierul lui fără el).

Trecerea (Dunării, n.n.) pe ciaturi până la ora 10 p.m. Marș la (cazarma, n.n.) Șeremet (din Turtucaia, n.n.), unde am stat pentru hrana cailor și trupeii până la ora 1,30 noaptea.

...Ora 1,30 plecarea cu bateriile spre pozițiile de ocupat. Recunoașterea cu ofițerii. Poziția bateriei mele a 4-a, înapoia centrului (de rezistență) 4 și lângă bateria 9-a, front spre Staroselo, pierdut în ajun.

Efortul ofensiv maxim a fost întreprins de inamic în ziua de 23 august/5 septembrie 1916. S-a dovedit că atacul din ziua precedentă a avut doar scopul de a deruta pe apărători asupra principalei direcții de atac a inamicului. Efortul principal nu a vizat sectorul I, vestic, al apărării, ci sectorul II, sudic, centrele de rezistență 6-8. Apărarea română a fost ruptă, mai întâi, la centrul de rezistență 8.

Centrul, scrie C. Zagoriț, avea forma unui poligon, ocupând o suprafață de circa un pogon și era situat pe vârful unui deal. Era apărat de compania 6 din Regimentul 79 infanterie. Văile din dreapta și stânga centrului

erau apărate de militari din același regiment. Pe valea din stânga trecea drumul ce venea de la Daidir spre Turtucaia. Fundul văilor nu era bătut de artileria centrelor de rezistență, ceea ce a înlesnit pătrunderea inamicului. În caz de atac, văile trebuiau blocate cu arici de sârmă, fapt nerealizat. Din aceste motive, deși centrul a rezistat atacurilor de front (din față) ale inamicului, a fost ocolit pe flancuri și atacat din spate. Rezistența dârză a ostașilor, conduși de sublocotenentul de rezervă Lixeanu Nedelcu (din Miloșești, jud. Ialomița), a fost înfrântă și centrul atacat de 8000 de militari bulgari, încă de la ora 6,30, a fost ocupat la ora 11.20¹.

Soldatul Bogdan Moise, a cărui mărturie este redată în lucrarea colonelului Zagoriț, relatează: Pierderea cele mai mari le-am avut din cauza bombardamentului, care ne-a rărit de tot. O bombă a căzut lângă locotenentul K. și sublocotenentul Lixeanu Nedelcu, după care locotenentul K a dispărut și am rămas numai cu sublocotenentul Lixeanu. Plecarea locotenentului comandant al trupelor ce apărau centrul 8 este clarificată de mărturia lui C. Zagoriț: Locotenentul K. (Cârje, n.n.), comandantul companiei 6 din Regimentul 79 și locotenentul Drăgănescu, comandantul companiei 8 din Regimentul 79 de la centrul 8, unde, spuneau ei că, s-a stricat telefonul din cauza bombardamentului, au venit în spate la bateria de mortiere instalată în spațiile centrului 9, la locotenentul Vernescu. Ca un laș, locotenentul K nu a mai revenit la unitatea sa. Soldatul Bogdan Moise relatează atacul infanteriei bulgare, ce a urmat bombardamentului artileriei: Bulgarii, care ne-au atacat erau mulți, și i-am dat înapoi de câteva ori, dar ei au venit din nou la atac. Pe când luptam, sublocotenentul Lixeanu, ridicându-se ca să vadă peste parapet, dacă bulgarii au ajuns la (rețeaua obstacol de) sârmă, a căzut mort în șanț (tranșee). Soldații, care au rămas în șanț, ca vreo 25, au fugit în adăpostul centrului. Bulgarii au intrat în centru și au început să ne omoa-

re; dar a venit un german, care ne-a scăpat și ne-a dus spre Daidir.²

Ostașii din anexele laterale centrului 8 s-au retras în linia de reculegere. În ajutorul lor au venit soldații dintr-un batalion al Regimentului 75, dar contraatacul lor nu a izbutit să recupereze centrul.

Cucerirea centrului 8 a permis inamicului să întoarcă apărarea centrului 7 și să-l cucerească. De aici, inamicul a putut declanșa un atac de flanc asupra centrelor 6 și 4, ocupându-le și lărgind spărtura în linia de apărare a centrelor.

Cum a acționat artileria română, divizionul din care făcea parte cpt Grigorescu pentru a susține pe apărătorii centrelor în cursul zilei de 23 august/5 septembrie 1916?

Ora 5 a.m. Adus bateria pe poziție. Fiecare obuzier ascuns înapoia unui grup de arbori. (Dealul Staroselo predomină poziția. În supraveghere. Observator la centrul 4 până la ora 10. Nu s-a descoperit niciun obiectiv. Balonul captiv, care părea că-și bătea joc de noi, nu putea fi bombardat). Primit ordinul de schimbarea poziției la Centrala 2, front spre satul Daidir. Pus în bătaie și plecat la Centrala 2 la ora 10. Ordinul fiind neclar am mers la pas cu Comandantul regimentului și divizionului. Inamicul grămădise forțe și se simțea că se pregătește lovitura mare acolo.³

Sub o ploaie de gloanțe și proiectile de toate calibrele am pus în baterie lângă magaziile Centralei 2 mascat de pomi pe platoul deschis. Observatorul într-un pom la 200 metri înaintea bateriei. Căzut un om din releu, completat de sublocotenentul Curtovici. Deschis focul asupra satului (cred Daidir).

continuare în numărul viitor

Note:

¹ Col. C. Zagoriț. Ostași viteji ..., p.1,2

² C Zagoriț, Turtucaia, p. 150

³ Centrala 2 nu trebuie confundată cu Centrul de rezistență 2. Centrala asigura legăturile telefonice. Pe 23 august 1916, Comandantul cetății (Turtucaia) văzând că inamicul atacă acest sector a ordonat Divizionului 2 din regimentul 5 Obuziere să se ducă în ajutorul acestui sector. Divizionul a ocupat poziții înapoia centrului de rezistență 8. Col. Zagoriț, Ostași viteji..., p. 23

GALERIA MARILOR EPIGRAMIȘTI

de Constantin Tudorache

Istorie Literară

Portret de
Marius Bunescu

Ion Ionescu-Quintus (II)

(15 iulie 1875 – 12 septembrie 1933)

Urmare din numărul trecut

Doamnei Șmil

Doi copii ai, doamnă Șmil,
Și-s frumoși ca doi bujori,
Unu-i floare de copil,
Altul e copil din flori.

*

Unui plagiator I

Dacă uneori mai scrie
Versuri proaste, nesărate,
Vrea și el ca să se știe
Că nu toate-s plagiare.

*

Unui plagiator II

Fără împrumut, socoate,
Traiul nu-i ușor, cum vrei:
Eu iau bani de und' se poate,
Tu, de unde poți idei.

*

Unui îmbogățit

Fiecare cu-ale sale!
Deci, te rog să nu mă plângi:
Eu pierd banii pe-orice cale,
Tu pe orice cale-i strângi.

*

Lui Iisus

Tu-n toți anii înviezi
Și-ntre oameni Te cobori.
Dar purtarea când le-o vezi
Prins de groază, iarăși mori.

*

O dorință

Fete fără zestre sunt
Câte vrei pe-acest pământ.
Dar aș vrea să am odată
Și o zestre fără fată.

*

Unei doamne

Plăpândă ca și frunza-i doamna,
Dar diferența este una:
O frunză cade numai toamna,
Ea cade-aproape-ntotdeauna.

*

Unei urâte

Ai dreptate foarte mare,
Cu trufie când spui tu:
„Frumusețea-i trecătoare!”
... Urâtenia-însă nu!

*

În Cișmigiu

Aceiași lac, aceleași flori,
Aceiași nuc, înaltul,

Doar scumpa care-mi da fiori
E azi la braț cu altul.

*

Soacrei mele

În contra mea tu ai un dinte
Și o afirmi cu multă ură,
Dar ce m-aș face, Doamne Sfinte,
Dac-ai avea mai mulți în gură?

*

Elitei

Nu din colivii se-avântă
Vulturul spre zări albastre,
Nici stejarul nu-și împlântă
Rădăcinile în glastre.

*

D-nei Roza

Iubito, albă ca și crinii,
Cu tine-n viață greu mi-e drumul!
Și când mă-mbeți cu tot parfumul
Și când mă-nsângerezi cu spinii!

*

O lozincă

(„Totul pentru țară, nimic pentru
noi” – Barbu Catargi)
Lozincă el a exprimat-o,
Cu o credință de ascet.
Urmașii lui, încet, încet,
Au inversat-o.

*

Pe stradă

Omul care mâna știe
S-o întinză necurmat,
Nu se poate să nu fie
Cerșetor sau candidat.

*

Unui zgârcit

Groază de adâncul gropii
Nu i-a fost lui Nicu, dar,
Nu voia să dea măcar
Nici atâta: ortul popii!

*

Unui fabulist

Știi că multe animale
Să vorbească au puțință;
Și aceasta, chiar matală,
Dovedești cu prisosință.

*

Epitaf pentru mormântul meu

A murit c-un singur dor:
La mormântul de sub tei
Să-ngenunche doar femeii
Ele plâng oricând ușor.

*

Redau, în continuare, câteva poezii umoristice din creația lui Ion Ionescu-Quintus.

La Circ

Se juca o pantomimă.
Întrebând pe cineva,
De-i bărbat
Sau e femeie,
Omul ce gesticula,
Întrebatul îmi răspunse,
După ce s-a mai gândit:
– E bărbat,
De-ar fi femeie
Pân-acum
Ar fi vorbit!

*

Gazeta în familie

Dumnealui citise fondul și vreo două
informații,
Că de, om politic este, al sărmanei
noastre nații.
Dumneaei citea romanul „Contele la
închisoare”,
Ce se publică de-o lună și mai are
continuare.

Domnișoara, o brunetă cu ochi ne-
gri, frumușică,
O deschide cu iuțea la „Publicita-
tea mică”,
Și văzând „La cincii pe seară te
aștept ca-n alte rânduri”,
Scoase un oftat din suflet și căzu din
nou pe gânduri.

Ètienne, în drept studinte, îmbrăcat
cu eleganță,
Plin de nenoroc la jocuri, chiar când
joacă preferanță,
Își aruncă pe gazetă ochii triști și
plini de jale,
Poate mai anunță unul că dă cu-
mprumut parale...

Gore o citea la urmă; un băiat ce re-
petent e
De doi ani în clasa patra. Se uita la
„Accidente”.
Numai biata coana mare în ceșcuța
ei privea;
Nu se uită pe gazetă, ea citește în
cafea...

*

În Cișmigiu

Clar e lacul. Domnișoara
Pe alei se-nveselesc;
Sălciile plângătoare
Stau pe maluri și bocesc.

Pe o bancă, deoparte,
Într-un colț al nimănu,

*Dumneaei citește-o carte,
Dar cu gândul e hai-hui.*

*Doica pe copil l-așează
Să adoarmă-n cărucior;
O cătană o curtează
Cu aluzii de amor.*

*Mai încolo, pe cărare,
Doi elevi fac ghidunea
Și trăgând dintr-o țigare,
Se tot ceartă pentru ea.*

*Un pistol strident pocnește:
S-a mai împușcat un domn.
Zgomotul produs trezește
Pe-un sergent de zi, din somn.*

*

Mai ieri

*Mai ieri, pe drum m-am întâlnit
C-un pension de fete,
Frumoase, vesele, zglobii,
Și blonde, și brunete;*

*Și gândurile, fulgi de nea,
Își luară zbor, răzlețe,
Când am simțit în preajma mea
Atâta tinerețe.*

*Dar deodată mă trezii
Din vise simulacre,
Când m-am gândit că într-o zi
Mai toate vor fi soacre.*

*

Explicație

*De-ani de zile, prin gazete, când citesc cine-a murit,
Nu văd decât aste vorbe, scrise clar și lămurit:
„Bunul soț”, „bunul părinte”, „camaradul excelent”,*

*Și atunci mi-am zis îndată, pe când matur cugetam:
Dacă mor de-atâta vreme numai muritori de neam,
De aceea-n țara noastră, oameni buni, cinstiți și mari,
Cum vedeți de-un timp încoace, au ajuns așa de rari.”*

*

Din proza lui Ion Ionescu-Quintus am selecționat trei articole apărute în presa vremii.

*

Cenaclul de la Fialkovsky

Afară de câteva rămășițe ale generațiilor trecute, patru-cinci pensionari, care în temeiul telegramelor din ziare împărțeau harta Europei și, precizând vizitorul, hotărârau soarta popoarelor; afară de doi-trei ziariști, care spuneau că știu ei de la un ministru, fără să-i divulge numele, tot ce se petrecuse într-o sedință intimă a unui club politic, alimentând zvonurile de culise și cancanurile și afară de alți clienți obișnuiți, la cafeneaua Fialkovsky veneau în fiecare seară opt literați și

artiști, constituiți în cerc. Ei aveau rezervată o masă mare, în jurul căreia discutau chestiuni serioase sau ușoare, cu multă ardoare și competență, până după miezul nopții. De câte ori îi vedeam, îmi aduceam aminte de ceea ce spunea Barbbery D'Aurevilly în cronica lui: *Les chevaliers de la table ronde au XIX siècle*: „Intrați în cafenea și-i veți găsi pe toți, cu paharele înaintea lor, cu țigara sau pipa în gură, cu ziarul în mână, strigând, gesticulând și certându-se”. Cenaclul de la Fialkovsky era alcătuit din opt inutili, pentru că Jules Vallès afirma că burghezul vede un inutil în omul care ține în mâna lui un condei, o paletă sau o daltă. Burghezul are dreptate: ce folosește societatea de pe urma acestor umiliți, care-și trec zilele fără să mănânce, și nopțile fără să doarmă. Un artist dramatic, membru al cenaclului, care se ținea de pozne, m-a întâlnit într-o zi și mi-a spus:

– Să vii astă seară mai devreme și să iei loc în apropiere de masa noastră, dacă vrei să petreci. Le-am făcut pictorului și poetului câte o farsă. O să te strâmbi de râs. La orele nouă seara toți se strânseseră în jurul mesei și începuseră să discute despre polemica dintre Maiorescu și Gherea.

Poetul: Ați văzut cum l-a ars Maiorescu pe Gherea? Las-o mai domol unde nu te pricepi, îi spuse filozoful birtășului din gara Ploiești.

Criticul: Dar cum v-a plăcut răspunsul ce i l-a dat Gherea? Marele critic îi răspunde astfel esteticianului de la Universitatea din București.: „Dacă Gherea e un om atât de ignorant și nepriceput, cât de șubrede trebuie să fie teoriile estetice ale domnului Maiorescu, de vreme ce chiar Gherea a putut să le zdruncine?”

Artistul dramatic (către pictor): Tu ce părere ai?

Pictorul: Eu știu un singur lucru, că din artă nu poți să trăiești în țara noastră și atunci teoriile lui Maiorescu și Gherea mă lasă rece. În ultima expoziție am vândut numai două tablouri...

Poetul: Dacă pe lângă artă nu faci și altceva, mori de foame. Eminescu n-a fost revizor școlar și redactor la ziarul Timpul? Gherea nu e birtăș? Caragiale n-are berărie? M-am hotărât să m-apuc și eu de negustorie. De câtva timp este la modă ca pe crucile mormintelor să se scrie versuri. O să mă specializez în epitafuri. E singurul gen de poezie care poate să renteze. O să cer douăzeci de lei pentru un epitaf. Ce părere aveți despre ideea mea?

Artistul dramatic: Depinde de câți vor să moară.

Sculptorul: Dacă toți aceștia și-ar face busturi pe morminte, mi-ar merge și mie mai bine.

Artistul dramatic: Teatrul merge.

Criticul: La teatru nu se face artă, ci negustorie. Directorul tău nu-și dă osteneala să-i facă pe spectatori să se ia după

gustul lui, ci se ia el după gustul spectatorilor. El nu se gândește decât la mărirea rețetelor serale prin orice mijloace. Acestei înțelegeri ciudate despre menirea unui teatru subvenționat se datorește reprezentarea feeriilor muced de din trecut, introducerea operetelor cu trai asigurat în bugetul societăților dramatice, aducerea unui corp de balet, a unui tacâm de mandoliniști, a unui scamator și a animalelor pe scenă, ca în „Călătoria Lizetei”. Acestea sunt capodoperele din repertoriul străin, alternate cu unele piese românești de o valoare literară îndoielnică.

Artistul dramatic: Directorul meu este un om deștept. Să-i deprindem întâi pe oameni cu teatrul și pe urmă le-om da și piese bune. Când s-a reprezentat Rosmersholm de Ibsen, ați văzut, sala a fost goală.

Pictorul: Să lăsăm dracului asta! Să ne apucăm de negustorie. Asta merge în România. Cu arta pățești ce mi s-a întâmplat mie astăzi.

Artistul dramatic: (uitându-se cu coada ochiului spre mine): Ce ți s-a întâmplat?

Pictorul: Ieri dimineață am primit scrisoarea aceasta: „Te rog să mă aștepti mâine, joi, între orele 3 și 4 în atelierul duminicilor, pentru că viu să-ți cumpăr un tablou. Semnat: Andrei Georgescu, mare proprietar”. Bravo! îmi spuse, asta înseamnă progres! Au început bogătașii să cumpere din atelierele pictorilor. Și vă închipuiți ce bucurie pe mine, când mă gândeam c-o să pun mâna pe câteva sute de lei. Ei bine, am așteptat de la 3 și până la 7 seara și cum a venit Andrei Georgescu la voi, așa a venit și la mine! Membrii cenaclului râd cu poftă.

Artistul dramatic: Poate că o fi fost împiedicat de ceva. (...)

Sculptorul: Eu mă fac negustor ambulant, că nu-mi place să stau pe loc. O să vânz mărunțișuri. Ca mâine m-auziți strigând pe stradă: „Un savant a spus că băutura este o vegetațiune a cărnii; cu cât o tăiați mai mult, cu atât crește mai mare și puteți suferi de pe urma ei accidentele, ce pot avea urmări funeste. Trebuie s-o distrugeți și ea nu poate fi distrusă decât cu această alifie. Un leu borcanul. Numai un leu. Cu un leu scăpați de suferințe!” Și, rînd pe rînd, cei opt membri ai cenaclului își aleseră câte un fel de negustorie pentru fiecare. După câteva zile poetul, aflând că farsa i-a fost jucată de artistul dramatic, s-a jurat că o să i-o plătească. Într-o seară artistul juca rolul unui conte.

Contele: „Ce ghinion! Ieri am pierdut la bacara patru mii de franci!”

O voce din galerie: „Așa, ai? Pentru cărți ai bani, dar chiria nu ți-o plătești! Te spui eu proprietăresei!” Spectatorii au râs zgomotos, iar artistul își pierdu cum-pătul. Poetul se răzburase.

(Publicat în „Adevărul literar și artistic”, Nr. 537, din 22 martie 1931, p. 7, la rubrica „Însemnări”.)

*

Pedeapsa lui Caragiale

De câte ori sunt în apropierea unei librării, mă opresc înaintea vitrinei și, cu ochii cercetători, caut o operă nouă de Caragiale. Văd coperte care mai de care mai colorate, mai strigătoare, întâlnesc autori, de a căror existență nici n-am aflat; de Caragiale însă nu dau. Sânt ani de când autorul Făcliei de Paște nu mai produce nimic. Credeam că s-a stins. Întrunirile takiste au avut darul însă a descoperi ochilor noștri o altă latură a puternicei sale personalități. Caragiarele scriitorul a murit; trăiască oratorul Caragiale. Cei ce au fost pe la întrunirile conservatorilor-democrați au întâlnit, desigur, pe Caragiarele cu eternii ochelari, cari îi înlesnesc să nu vadă pe oameni tocmai așa cum sunt, cu veșnicu-i zâmbet ironic, în care se oglindește el întreg. La Iași, la Buzău, la Severin, la Craiova, pretutindenii Caragiarele s-a produs pe tribună, atingând uneori nota duioasă ca în declarația înflăcărată: „Domnule șef, de când te-am întâlnit în calea vieții mele, mi-am pierdut uzul rațiunii. Te iubesc peste toate și simt că mă topec pe picioare”. Alteori atingând nota patetică, de pildă: „Domnule șef, țara așteaptă mântuirea de la dumneata. Ni se tot cântă că partidul nostru e fără program. Ei și! Un partid fără program însemnează că nu-l are...” În altă țară, manifestarea lui Caragiarele ar lua proporțiile unui eveniment de mare importanță. La noi ea e trecută cu vederea. Noi, câțiva admiratori sinceri ai talentului celui care a scris Noaptea furtunoasă, simțim o adâncă părere de rău că a încetat de a scrie și a început a vorbi. M-am întreat: de ce Caragiarele a părăsit literatura și a îmbrățișat politica? La început mi-am dat acest răspuns: desigur excelentul dramaturg a fost dezgustat, negăsind răsplata cuvenită. El, unul din puținii noștri scriitori originali – să nu se supere d. Caion – și puternici, să găsească porțile Academiei și ale altor instituțiuni închise, pe când atâtea nulități le-au găsit deschise. Apoi, e îndeobște cunoscut, că un scriitor nu poate trăi numai cu ceea ce-i produc operele sale. Aceasta trebuie să fie cauza, îmi spuneam. Mai târziu însă am găsit altă cauză: răzburarea. Caragiarele, se știe, și-a ales genul cel mai periculos: satira. Aproape în toate lucrările lui simți revolta omului inteligent împotriva găgăuților. Ei bine! Când partidul d-lui Take Ionescu e plin de Farfurizi, de Cațavenci, de Brânzovenești și de Venturieni, cum doriți ca originalele acestor caraghioși imortalizați să nu jure război etern aceluia care i-a gravat așa de bine? Și apoi, oamenii de spirit au avut întotdeauna specialitatea de a-și crea vrăjmași. Dacă ar fi fost un scriitor melancolic, plângător, care rimează pământ cu mormânt, nufăr cu sufăr; un scriitor a cărui proză să facă deliciul fetelor din pension, nu ar fi avut decât prietenii.

Dar când în scrierile tale ridiculizezi o întreagă clasă de oameni, cu cât ai mai mult talent, cu cât lucrea ta e mai castică, cu atât îți faci mai mulți dușmani. Omul iartă tot, mai lesne decât faptul că a fost ridiculizat. Și câți dușmani nu are Caragiarele! Brățășanu, Cincu, Economu, Dumitropol și câți alții urau de moarte pe marele nostru scriitor și-l pândeau să se răzbune. Trebuie să mărturisim că foarte crud s-au răzbunat. Să-l vezi pe Caragiarele, braț la braț cu Farfuridi și Cațavencu, colindând țara românească, să-l auzi debitând insanitățile personagiilor din comediiile sale, să asști la ilaritatea pe care o provoacă discursurile lui – ilaritate care, dacă nu întrece, egalează pe aceea provocată de cuvântările din O scrisoare pierdută; ce răzbunare mai mare se poate concepe! Parcă-l auz pe Caragiarele, în ziua venirii la putere a d-lui Take Ionescu, strigând din balconul clubului: „Fraților! După lupte seculare, de aproape trei ani, i-am dat gata pe cio-coi, pe vampirii cari sug sângele poporului și se hrănesc din sudoarea lui...” Grea pedeapsă a primit bietul Caragiarele! Ei! Dar ce voți? Familie grea, remunerație mică după buget, coane Fănică... (Acest articol a apărut în „Viitorul”, an II, nr. 219, 19 iunie/2 iulie 1908, p. 1 semnat I. Ionescu-Quintus, republicat în „Depeșa Prahovei”, an II, nr. 131, 22 iunie 1908, p. 1. Despre activitatea politică a lui Caragiarele, presa vremii a menționat: „După înscrierea, măgulitor primită, în partidul lui Take Ionescu, Caragiarele se grăbește să-și întrerupă odihna, care fusese și o vacanță politică nedoritoare. Înainte de a pleca, motivează sincer gestul său, scriindu-i lui Zarifopol: „O să mă dedau și la olecuță de politică: suntem datori să ne jertfim pentru patrie! Poate o ieși și de acolo vreun bine”).

*

Cinstea liberalilor

La Mizil erau numai doi primari: unul sub regimul conservator și celălalt sub regimul liberal. Pe unul îl cunoașteți, deoarece a avut grijă maestrul Caragiarele să vi-l prezinte – imortalizându-l este Leonida Condeescu; pe al doilea permiteți-mi să vi-l prezint eu: Isaiia Georgescu. Rivalitatea dintre aceste două personalități politice marcante ale Mizilului luase proporții uriașe. Dușmănia lor era așa de mare încât nu se mulțumeau să nu-și vorbească, să nu se salute, să se evite, să se combată cu ultima energie la cafenea sau prin coloanele ziarelor: Răcnetul și Trompeta Mizilului, dar preocuparea lor de căpetenie din ziua în care veneau la putere era să distrugă unul ceea ce făcuse celălalt. De pildă: erau conservatorii la putere, Leonida Condeescu boteza bulevardul cu numele Lascăr Catargiu; pe strada unde locuia el se așezau felinare din distanță de câțiva metri unul de altul,

iar pe strada adversarului său nu lăsa decât unul și acela cu totul departe de casa fostului primar liberal, pentru ca nu cumva să se strecoare vreo rază de lumină în curtea casei lui Isaiia; sacagiul – avea Mizilul și un sacagiul – era amendat dacă vreodată stropea pietrele de pe strada adversarului lui Leonida. Când veneau liberalii la putere, Isaiia își lua revanșa: bulevardul nu se mai chema Lascăr Catargiu, ci Ion Brătianu; felinarele de pe strada lui Leonida erau scoase ca niște simpli funcționari, iar praful era lăsat să se aștearnă în straturi groase pe strada fostului primar conservator. Ei bine, lupta aceasta crâncenă, împinsă până la sălbăticie, între cei doi ireconciliabili adversari, nu avea nicio clipă de întrerupere. Ei nu-și acordau nici cel mai scurt armistițiu și fiindcă doreau ca această dușmănie să existe și dincolo de hotarele acestei lumi, Leonida și Isaiia și-au făcut încă din viață cavourile: unul se află într-un colț al cimitirului, iar celălalt în colțul diametral opus. Ani de-a rândul faptele primarilor Mizilului au alimentat revistele noastre umoristice. Acum s-au schimbat lucrurile. Se pare că Leonida și Isaiia au împrumutat felul lor de a vedea conducătorilor politici din București, deoarece partidele noastre nu au de câțiva timp decât grija de a desființa unul ceea ce altul a făcut (...). (Publicat în ziarul „Luptătorul” din Ploiești, nr. 96, din 18 martie 1910, însoțit de următoarea notă: „D. Ionescu-Quintus, deputat liberal de Prahova, a publicat în „Noua revistă română” un articol ce a făcut multă senzație în lumea politică. Domnia sa răspunde d-lui Brătianu care a vorbit în Cameră despre cinstea politică a liberalilor, spre a justifica desființarea contenciosului. Reproducem în întregime acest articol”).

*

„Ion Ionescu-Quintus făcea parte dintr-o generație de intelectuali, care îmbrățișaseră, în special cariera juridică dar dovedeau largi și entuziaste disponibilități pentru scris. O generație care numără pe Cincinat Pavelescu (n. 1873), Radu D. Rosetti (1874), I.G. Perișeanu (n.1879). Oameni cultivați și oameni de spirit în același timp ei vădeau aptitudini pentru aproape toate genurile literare cu o evidentă plăcere de a culege din spectacolul vieții, nu aspectele tragice, dramatice, crispate, ci cele legate de existența cotidiană și mai ales de împlinirile ei amuzante” - Valeriu Râpeanu, Ion Ionescu-Quintus, *SCRIERI*, colecția Restituită, Editura Minerva, 1981.

*

Închei prezentarea epigramistului și scriitorului Ion Ionescu-Quintus cu un citat dintr-o cronică a lui Radu Cosmin: „Quintus a înțepat cu revoltă reținută, cu floreta parfumată, cu mănuașă seniorului olimpic”.

autorul văzut
de Alexandru Clenciu

Urmare din numărul trecut

Pe lângă ajutorul financiar, lucrarea pentru Capela Contarelli i-a oferit lui Caravaggio o largă expunere și noi lucrări. Lucrările sale din anii care au urmat au inclus *Crucificarea Sf. Petru*, *Convertirea Sf. Paul* și faimoasa *Moartea Fecioarei*. Reprezentarea Fecioarei Maria cu picioarele dezvelite și pântecul umflat a încărcat atât de mult stilul lui Caravaggio încât lucrarea a fost refuzată de Carmeliți și, în cele din urmă, a ajuns în mâinile Ducelui de Mantua. Controversa a alimentat succesul lui Caravaggio, iar odată cu succesul creștea și tumultul personal al pictorului. A devenit un bărbat violent, cu schimbări drastice în stările de spirit și a început să frecventeze localuri pentru băutură și jocuri de noroc. Adesea bătăuș, Caravaggio a executat o sentință scurtă în închisoare, în 1603, în urma unei plângeri a altui pictor. În următorii ani, temperamentul lui Caravaggio a devenit mai violent, acesta aruncând cu farfurii în chelneri, în 1604, și atacând cu pietre gârzi romane, în 1605. Violența sa a erupt în 1606, când a omorât un bine-cunoscut proxenet, Ranuccio Tomassoni. Istoricii au speculat îndelung motivul acestei crime. Unii au sugerat că ar fi vorba despre o datorie neplătită, în timp ce alții au susținut că era rezultatul unei neînțelegeri la un joc de tenis. Recent, istoricii, inclusiv Andrew Graham-Dixon, au spus că ar fi vorba despre o femeie, soția lui Tomassoni, Lavinia, pe care Caravaggio și-o dorea pentru el. După săvârșirea crimei, Caravaggio a dispărut din Roma și a căutat refugiu în alte locuri: Neapole, Malta și Sicilia, printre altele. În Malta a

fost primit în Ordinul maltez, fiind înnobilit cavaler al justiției, titlu de care a fost curând deposedat – după ce Ordinul a aflat de crima comisă. Deși era fugar, Caravaggio a continuat să lucreze. În Neapole a pictat *Madona Rozariului* pentru un alt pictor și, mai târziu, *Cele șapte lucrări de caritate* pentru Biserica Pio Monte della Misericordia. În Malta a creat *Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul* pentru catedrala din Valletta. În Messina, lucrările realizate au fost *Învierea lui Lazăr* și *Adorația păstorilor*, în timp ce în Palermo a pictat *Adorația cu Sf. Francisc* și *Sf. Laurențiu*. Cea mai șocantă pictură a sa din această perioadă este *Învierea*, în care pictorul revelează un Iisus mai puțin sfânt și mult schimbat, care fuge din mormânt în toiul nopții. Această scenă a fost cu siguranță inspirată din propria viață a lui Caravaggio. În acest timp, pictorul ajunsese o epavă, mereu pe fugă și temându-se în permanență pentru viața sa – într-atât încât dormea îmbrăcat și cu un pumnal alături. Crima comisă de Caravaggio în 1606 nu a fost sfârșitul violențelor sale. În iulie 1608 l-a atacat pe Giovanni Rodomonte Roero, unul dintre cavalerii seniori ai Ordinului Ioaniților din Malta. Caravaggio a fost atunci arestat și încarcerat pentru atac, însă a reușit să evadeze o lună mai târziu. Potrivit cercetărilor lui Andrew Graham-Dixon, Roero nu a uitat atacul. În 1609 l-a urmărit pe Caravaggio în Neapole și l-a atacat în fața unei tavernă, desfigurându-l. Atacul a avut un impact profund asupra pictorului, atât mintal, cât și fizic. Viziunea și tehnica sa au avut de suferit, lucru evidențiat de două dintre lucrările sale: *Martiriul Sf. Ursula* și *Lepădarea Sf. Petru*. Pentru a evita pedeapsa pentru crimă, Caravaggio știa că singura lui salvare este la Papă, care avea puterea de a-l ierta. Cel mai probabil, informat că prietenii săi luptă în numele său pentru a-i obține iertarea, în 1610, Caravaggio a început să își

croiască drum spre Roma. Navigând din Neapole, a fost arestat în Palo, unde barca sa făcuse o oprire. După eliberarea sa, și-a încheiat călătoria și a ajuns în cele din urmă la Porto Ercole, unde a murit câteva zile mai târziu, la 18 iulie 1610. Vreme de mulți ani, cauzele morții lui Caravaggio au fost învăluite în mister, însă, în 2010, o echipă de oameni de știință, care a analizat rămășițele acestuia, a descoperit că oasele conțineau un nivel mare de plumb. Nivelul era atât de ridicat încât oamenii de știință suspectează că aceasta ar fi cauza care l-a dus la nebunie pe pictor. Otrăvirea cu plumb pare să fie și cauza morții pictorilor Francisco Goya și Vincent van Gogh. Deși Caravaggio a fost evitat după moartea sa, în cele din urmă a ajuns să fie recunoscut ca unul dintre părinții fondatori ai picturii moderne. Lucrările sale au ajuns să influențeze marii maestri, de la Diego Velázquez la Rembrandt. În Roma anul 2010, o expoziție a lucrărilor lui Caravaggio, care marca 400 de ani de la moartea sa, a atras peste 580.000 de vizitatori. Mickaël Szanto, istoric al artelor la Universitatea Sorbona din Paris, susține că ar exista și o a doua pictură pierdută a lui Caravaggio: „Există o a doua pictură de Caravaggio, care trebuie găsită într-un pod din Toulouse”. Istoricul a explicat că pictorul flamand Louis Finson se afla în Toulouse, în 1615, la cinci ani după moartea lui Caravaggio: „El era în afaceri cu un compatriot al său, Peter de Bruyn, unul dintre cei mai recunoscuți dealeri de artă de început de secol XVII. Împreună au pus pe picioare o loterie ambulantă care le permitea să pună mare preț pe sute de lucrări. Echipa a mers din oraș în oraș cu diferite mărfuri. Loturile erau expuse pe un stand și tot ce aveai de făcut era să cumperi un bilet pentru o extragere dintr-o urnă”. În 1615, cei doi au improvizat o loterie în Toulouse, prin care au fost vândute 4.000 de bilete. Arhi-

va municipală arată că la 2 aprilie în același an un norocos câștigător numit a plecat cu *David et Goliath sur toile* de Michel Ange de Caravage. Este cunoscut faptul că pictorul Caravaggio a creat cel puțin trei versiuni ale lui David și Goliath. Una este găzduită de Muzeul Prado din Madrid, iar celelalte două sunt ținute la Muzeul Kunsthistorisches din Viena, respectiv la Galeria burgheză din Roma. Însă Mickaël Szanto crede că o altă pictură este ascunsă în sudul Franței și a somat oamenii să înceapă căutările”.

*

Radu Beligan povestește, în „Note de insomniac”, despre prietenia sa cu Victor Eftimiu, mai ales după ce a jucat rolul vagabondului din piesa „Omul care a văzut moartea” scrisă de Victor Eftimiu. Făceau deseori vacanțele împreună la mare. Radu Beligan era impresionat de erudiția lui Victor Eftimiu în multe domenii. „Odată, la Constanța, ne-am oprit în fața unei vitrine în care erau expuse vreo douăzeci de busturi în miniatură ale lui Ovidiu, exilatul de la Tomis. Niște orori din ghips, trase în serie. Peste grămada de busturi kitsch, un anunț scris cu litere mari preciza: „OVIZI, 6 lei bucata”. Îmi amintesc explozia de râs pe care ne-a stârnit-o acest plural stupefiant și de aici, considerațiile de ordin lingvistic. În fond, negustorul făcuse o analogie: GUVID - GUVIZI, OVID - OVIZI...” Acestei confesiuni a lui Radu Beligan îi anexez o imagine pe care am reținut-o cu niște ani în urmă. După 1989 am văzut un colaj umoristic, spumos, realizat de caricaturistul Ion Barbu. Un călugăr, în fața unei tarabe, vindea obiecte religioase, cruciulițe, fotografii cu sfinți și cunoscute fețe bisericesti. În prim plan se afla un portret de sfânt sub care scria: „Iisus Hristos 30 de arginți”.

*

Înțeleptul Chilon din Lacedemona-Sparta, cel care avea deviza „Păzește-te pe tine însuși”, a murit, în timpul celei de-a 52 Olimpiade de la Pisa, dintr-o mare bu-

curie, când își îmbrățișa fiul care câștigase la „lupta cu pumnii”. Dintr-o mare tristețe a murit fabulistul Esop, aruncat de pe stâncile fedriene de la Delfi, după ce preoții i-au pus în traistă odoare sacre pentru a fi acuzat de furt. Aceasta se petrecea în timpul celei de-a 54 Olimpiade. Se spune că stâncile de la Delfi, de pe care a fost aruncat Esop, au o culoare roșiatică de la sângele marelui fabulist.

*

În numărul din septembrie al revistei „Atitudini” am scris despre cartea autorului Nicolae Dragoș, intitulată „De vorbă cu Esop”. Am făcut unele comentarii și completări la mai multe fabule ale lui Esop. Revin în acest număr al revistei și voi reda, în ordine, câteva păreri ale lui Nicolae Dragoș și ale lui La Fontaine despre Esop. „Reconstituindu-i-se o parte din pașii vieții, după informații, poate imagina, Esop a fost înfățișat ca un personaj fabulos, cu inteligență pătrunzătoare, capabil să se pronunțe în aforisme menite să dăinuiască în posteritate; un personaj ce și-a făcut din fabulă o armă de luptă și de îndreptare morală, armă care, vai!, nu l-a mai slujit în cetatea marelui oracol, la Delfi, unde venise ca o celebritate învingătoare, recunoscută la înaltele curți ale vremii, dar a fost învins de nerecunoștința grăbită și de omeneasca trufie care îi pândesc cu toate povățuitoarele lor texte pe fabuliști. Însă nu doar pe ei” (Scrie Nicolae Dragoș). Iată și cum a înfățișat La Fontaine sfârșitul la Delfi al lui Esop, petrecut ca într-o fabulă tristă, din care sunt încă multe de învățat: „Revenit la Babilon de la curtea regelui Egiptului, Nectanobo, după o misiune îndeplinită magistral, ce-i fusese încredințată de regele Lyceros, Esop fu primit cu mari dovezi de bucurie și de bunăvoință; regale ordonând să i se ridice o statuie. Cu toate acestea, dorința lui de a călători, de a vedea și a învăța l-a determinat să renunțe la toate onorurile. A părăsit curtea lui Lyceros, unde avea toate privilegiile ce pot fi dorite, luându-și rămas-bun de

la rege, pentru a mai vedea încă odată Grecia. Lyceros nu-l lăsă să plece fără îmbrățișări și fără lacrimi, și fără a-l face să promită prin jurământ în temple că va veni să-și sfârșească zilele lângă el. Între orașele în care s-a oprit, Delfi era unul din cele mai importante. Locuitorii lui l-au ascultat cu multă plăcere, însă nu i-au dat niciun fel de onoruri. Mâhnit de acest dispreț, Esop i-a comparat cu niște bucăți de lemn care plutesc pe valuri. „Văzându-le de departe, îți poți imagina că ar fi obiecte demne de luat în seamă, însă văzându-le de aproape constați că sunt o nimica toată”. Comparația avea să-l coste scump. Cuprinși de ură și de o violentă dorință de răzbunare, între altele și pentru că se temeau că vor fi încondeiați de el, delfinienii au hotărât să-i ia viața. Pentru a izbuti, i-au ascuns, printre țealele pe care le avea, unul din vasele lor sacre, socotind că-l vor putea dovedi astfel de furt și de sacrilegiu și vor avea temeiuri să-l condamne la moarte. Îndată ce Esop a ieșit din Delfi, luând calea spre Phocida, au venit în grabă cu oameni plini de mâhnire și mânie și l-au acuzat că le-a furat vasul sacru. Esop a negat, sub jurământ. Căutându-i se în bagaje, au găsit vasul strecurat fără să o știe. Cu toate încercările de dezvinovățire, Esop n-a izbutit să-i împiedice să-l trateze ca pe un infam răufăcător. Readus la Delfi, a fost pus în fiare, băgat în temniță și apoi, condamnat la moarte prin aruncare de pe stâncă. Nu i-a mai fost de ajutor să se apere cu armele lui obișnuite, povestind apologuri. Delfinienilor, batjocorindu-l, nu le păsa de ele. Esop le-a spus fabula cu broasca și șoarecele, cum broasca a invitat șoarecele la ea acasă. Pentru a-l ajuta să traverseze o apă, broasca l-a legat pe șoarece cu o sfornică de piciorul ei. De cum s-a văzut în valuri, în larg, broasca a început să-l tragă spre adâncul apei, cu gândul de a-l îneca și a-și face rost de mâncare. Nefericitul șoarece a rezistat, zbatându-se, puțină vreme, până l-a văzut o pasăre de pradă și s-a năpustit asupra-i. Broasca nu

s-a mai putut desprinde de legătură. Așa că pasărea de pradă a avut parte și de șoarece și de broască. La fel, voi, delfinieni abominabili, pentru răutatea voastră, unul mai puternic ca voi mă va răzbuna! Voi pieri eu, dar veți pieri și voi! Nu s-au înduplecat. Când îl conduceau spre stânca suplicului, a izbutit să scape și s-a refugiat într-o micuță capelă, dedicată lui Apollo. Și l-au scos și de acolo. „Violați acest loc sacru – le-a zis – pentru că nu este decât o modestă capelă. Dar va veni o zi când răutatea voastră nu va găsi refugiu sigur nici chiar în marile temple. Vi se va întâmpla ce a pățit vulturul care, cu toate rugile scarabeului, l-a răpit pe iepurele ce se refugiase la el. Doară știți că toate generațiile vulturului au fost pedepsite de zei să nu se poată ascunde de pedeapsa scarabeului nici măcar în sânul lui Jupi-

ter”. Puțin impresionați de pildele lui Esop, delfinienii l-au aruncat de pe stâncă în hău.(...) La puțină vreme după moartea fabulistului, o ciumă violentă și-a năpustit urgiile asupra celor din Delfi. Au întrebat oracolul cum ar putea să împlânzească mânia zeilor. Le-a răspuns că nu avea altceva de făcut, pentru a-și ispăși nelegiuirea, decât să îplinească așteptările lui Esop. A fost îndată înălțată o piramidă în onoarea lui. Zeii înșiși mărturisiseră celor din Delfi cât de mult le-a dispăcut, mâhnindu-i, crima lor. Oamenii, de asemenea, au răzbnat moartea înțeleptului. Grecia a trimis înalți funcționari pentru a se informa asupra celor petrecute și s-au dat aspre pedepse”. Astfel a înfățișat La Fontaine contemporanilor săi sfârșitul lui Esop.

*

Diogene din Sinope umbla ziua cu un felinar în mână și spunea: „Caut un om!” Marele Caragiale, „eternul nostru contemporan, radiograf și profet”(cum îl descria Nicolae Boaru, fost director al Bibliotecii Județene Nicolae Iorga din Ploiești), avea o vorbă: „Rămân cu acea cocleală specifică: dezgustul de semioameni”. În aceeași gamă, adaug un pasaj dintr-un interviu al lui Alain Delon, considerat cel mai important actor francez al secolului XX: „Viața nu-mi mai oferă mare lucru. Am cunoscut totul, am văzut totul. Urăsc epoca asta (...). Există ființe pe care le urăsc. Totul este greșit, totul este fals, totul este falsificat. Nu mai există respect, nu mai există cuvântul dat. Doar banii mai contează. Toată ziua auzim vorbindu-se doar despre crime. Știu că voi părăsi această lume fără regrete”.

*

Eseu

NICHITA STĂNESCU – REPERE ÎN UNIVERSUL POETIC (III)

de G.T.

Să ne amintim că poetul numea necuvântul “tensiunea semantică spre un cuvânt ce nu există încă. Cuvântul se lasă substituit de gest: “a întinde” comunicare și solicitare în același timp, simetrie și reciprocitate; aici, “cedarea reciprocă a specificului “merge până la limită, la transferul de identitate: “Eu am trecut prin el. El a trecut prin mine.”

Dar nici comunicarea prin identificare/substituire nu alungă singurătatea fără leac – drama omului modern: El a rămas un om singur. Eu am rămas un pom singur” (“Cântec”).

Nu e deloc surprinzătoare prezența unor structuri poetice similare în lirica erotică: căutarea unei comunicări dincolo/mai presus de cuvinte printr-o contopire din sfera vegetalului. „Mi-ar fi plăcut să fii mai bine-o plantă. O iederă să fii lângă obrazul meu, sunând,/când reci curenții serii vin în pantă/din cerul rezemat pe-un singur gând/. Să-ți fi știut căldura lângă coastă,/de frunză tremurândă și lucind,/să fie-un singur trunchi secunda noastră/pe două ramuri luna sprijinind”. (O iederă să fii).

O posibilă “opțiune la real”, din “A șaptea elegie” este cea cânta-

re a specificului „ființei în forme ale vegetalului”: „Trăiesc în numele frunzelor, am nervuri,/schimb verdele pe galben și mă las pierit de toamnă.” Recviem stilistic tulburător are acest “mă las pierit” (construcție a pasivului pentru un verb intransitiv), sugestie a supunerii line, firești, la ciclurile cosmice.

Asumarea realului, în aceeași elegie, ia forma unei “adolescențe” a multiplicării mâinii întinse. Întind o mână, care în loc de degete are cinci mâini,/care în loc de degete/au cinci mâini,/care în loc de degete/au cinci mâini.”

Este o exacerbare a lăcomiei cunoașterii lumii prin cuprindere, luare în stăpânire, sau, cum spune poetul însuși, “Totul pentru a îmbrățișa,/amănunțit, totul,/pentru a pipăi necunoscutele priveliști”.

Metamorfozarea eului într-o structură vegetală e aproape un laitmotiv la Nichita: Brațul mi se sfârșește cu trăsnet [...] Picioarele cu tălpi mi se sfârșesc brusc, ca și cum ai rupe o creangă uscată. Trunchiul de stejar domnesc-nedomnesc/.

Picioare – crengi îți răsare deodată (Înfățișare la neubiți) rămâne tainică: „[...] și nici nu se cunoaște oh, da,/că sufletul nostru-i întors/dintr-o călătorie în lumea perechilor; unu cu unu,/pom cu pom/iarbă cu iarbă, piatră cu piatră” („Scrisoarea medievală”).

Contactul cu formele lumii duce la identificarea imaginației poetice cu realul, cu însuși “sufletul” copacilor, al pietrelor, al pământului, printr-un gest agresiv și senzual totodată:

“Mușc din copaci,/aha, și de ce?/După scoartă e lemn,/după lemn/bate inima albastră a lui «e»//Dac-aș putea să dau verdele la o parte,/din frunze – ar rămâne doar un cuvânt // În inima lucrurilor stau cuvinte....”

Într-adevăr, la Nichita Stănescu, forma plastică a realului stă în inima poeticului, iar în inima lucrurilor stau cuvinte.

Imaginea ce a părut criticii (Alex. Ștefănescu, Ștefania Mincu) manieristă, caricaturală a plăcut pictorului Sorin Dumitrescu, care a transpus-o într-o cunoscută, emblematică formă grafică.

ACȚIUNI DE OMAGIERE A LUI EMINESCU ÎN PRAHOVA* (II)

de Constantin Dobrescu

*Această comunicare a fost prezentată în cadrul acțiunilor prilejuite de „Zilele Bibliotecii Județene Prahova Nicolae Iorga” din Ploiești, în perioada 20-26 martie 1989, cu ocazia centenarului Mihai Eminescu

Ploieștenii intenționau să dedice poetului un monument și ideea aceasta a circulat intens în anul 1911. Ei doreau să aibă în Ploiești nu numai un monument al lui Eminescu, dar și unul al lui Al. I. Cuza, deoarece apreciau că statuile acestora „n-ar trebui să lipsească din niciun oraș al țării.”

Evenimentele care au survenit după 1911 au făcut ca acest proiect să rămână deziderat, dar în anul 1936 se constituie la Ploiești un nou comitet de inițiativă pentru strângerea fondurilor necesare ridicării acestui monument, al cărui președinte era avocatul Gogu Tomescu, secretar era avocatul Aurel Eliescu, iar casier era N. Petreanu, care va și dona suma de 12.000 lei. Ca loc de amplasare a bustului, Primăria Ploiești stabilise deja grădinița din fața Liceului „Sfinții Petru și Pavel”. Bustul urma să fie executat de sculptorița ploieșteană Letiția Ignat, care executase și bustul lui I.L. Caragiale, dar, în cele din urmă, nici această inițiativă nu s-a materializat, deși s-au lansat 30 de liste de subscripție.⁶

Cu toate că acest monument nu s-a ridicat la Ploiești, totuși, ploieștenii și prahovenii au contribuit cu sume însemnate de bani la ridicarea unor monumente în cinstea poetului în alte zone ale țării.

Astfel, Comisia interimară a Ploieștilui, în ședința din 11 iunie 1925, aprobă un credit extraordinar de 10.000 lei ajutor pentru cercul revistei „Gândirea” din București, pentru ridicarea în capitală a unui monument al poetului⁷, deoarece se aprecia că „O statuie a lui Eminescu în Capitala țării ar fi mai mult decât un act de recunoștință literară, pentru cel mai expresiv cântăreț al sufletului românesc” și mai ales „o afirmație în formă plastică a puterilor de creație simbolizate în poetul, care, pe măsura trecerii anilor, se definește, din ce în ce mai mult, ca geniu necontestat al românismului.”

Deoarece la 25 martie 1937 Liga Culturală din Ploiești a organizat o seară culturală denumită „Șezătoarea Eminescu”, la sala Cercului Militar din

localitate, pentru a contribui financiar la amenajarea Muzeului Memorial de la Ipotesti⁸, sumele colectate cu această ocazie au fost înmânate redacției ziarului „Neamul Românesc”, care publica date privind contribuția financiară a fiecărei instituții sau societăți la mărirea fondului respectiv, deoarece se aprecia aceasta „nu numai ca un act de recunoștință al posterității, dar și o indicație trecută prin veacuri că și patrimoniul spiritualității poate oferi iubitorilor de mare artă producțiile unui geniu de cea mai autentică și necontestată valoare artistică”.

În cuvântul său, D. Munteanu-Râmnic „a așezat pe Eminescu în rândul ctitorilor unității naționale.”

La acea șezătoare dedicată lui Mihai Eminescu au participat; T. Pisani, care a vorbit despre Eminescu și limba românească, Maria Filoti, care „primită cu entuziasm” a recitat din poeziile marelui poet, prof. I.A. Bassarabescu (acesta a făcut lectură din judicioasele articole politice ale lui Eminescu, iar Radu Cosmin a prezentat Satira lui Eminescu. La reușita acestei șezători dedicate lui Mihai Eminescu a contribuit și Corul societății „Pelișor”, condus de prof. N. Oancea.⁹

Inaugurarea în anul 1911, la Galați, a primului monument ridicat în țară lui Mihai Eminescu, care, pentru prahoveni, era un „profetic luptător”, oferă acestora și mai ales presei locale prilejul de a evoca și omagia postum personalitatea lui Eminescu.

Pentru prahoveni inaugurarea monumentului de la Galați este o „clipă de sărbătoare pentru sufletul românesc”, deoarece „Eminescu înseamnă pentru noi conștiința solidarității spirituale și etnice a neamului”, iar prin opera sa „el a depășit hotarele vremii devenind astfel necontenită prezență spirituală a României.” Abia acum „Eminescu intră în rândurile noastre mai viu ca oricând împărțându-se în lături o înrăurire morală pe care o simțim cum străbate și cum își face loc în regiunile adânci ale sufletului nostru.”¹⁰

Secția Ploiești a Ligii Culturale trimite lui C. Botez, președintele Comite-

tului pentru Monumentul lui Eminescu la Galați o emoționantă telegramă prin care felicită organizatorii pentru „vrednica lucrare ce ați întreprins și îndeplinit” și anume „cinstirea în marmură nepieritoare a marelui nostru Eminescu, al cărui suflet, întocmai ca și luceafărul pe care l-a cântat, luminează și va lumina tot întinsul culturii românești.”¹¹

La festivitatea prilejuită de dezvelirea acestui monument participă și profesorul și scriitorul ploieștean I.A. Bassarabescu; acesta, în numele revistei „Convorbiri literare”, relevă activitatea poetului la această revistă precum și legăturile lui cu I. Creangă, G. Panu, Titu Maiorescu și alții.¹²

La 16 octombrie 1911, în localul secțiunii Ploiești a Ligii Culturale are loc o emoționantă festivitate comemorativă, cu care ocazie cunoscutul profesor D. Munteanu-Râmnic, de la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” evocă opera și personalitatea marelui poet național.¹³

Împlinirea a 25 de ani de la moartea poetului este comemorată la Ploiești tot printr-o șezătoare literară de către Liga Culturală Ploiești, în colaborare cu Cercul studențesc prahovean, la 15 iunie 1914¹⁴. Studenții ploieșteni Z. Bărbulescu, N. Caratase și G. Brănescu – viitorii animatori ai vieții culturale locale – au omagiat personalitatea poetului „citind din vasta operă poetică a acestuia”, iar corul Societății „Macarie” din localitate, condus de G. Comișel, „unul dintre harnicii și bunii institutori din orașul Ploiești”, a executat bucăți corale naționale și patriotice, iar G. Comișel a executat la vioară recunoscuta romanță pe versurile poetului¹⁵.

continuare în numărul viitor

Note:

⁶ „Curentul Prahovei” nr. 2 din decembrie 1936 și „Adevărul” din 21 noiembrie 1936

⁷ Arh. Naț. Prahova, fond Primăria Ploiești, dosar 1/ 1925, f. 55

⁸ „Universul” din 13 martie 1937, „Neamul Românesc” din 2 martie 1937 și „GAZETA Cărților” (Ploiești) din 15-31 martie 1937.

⁹ „Gazeta Cărților” din 15-31 martie 1937

¹⁰ „Steagul”(Ploiești) din 16 octombrie 1911

¹¹ Ibidem

¹² „Albina”, nr. 4 din 23 octombrie 1911, p. 140-141

¹³ Constantin Dobrescu, art. cit. în loc cit.

¹⁴ „Steagul” nr. 8 din 16 octombrie 1911

¹⁵ „România Viitoare” (Ploiești) din 17 iunie 1914

LAZĂR AVRAM, FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU LUMEA ȘI PROPRIA-I EXISTENȚĂ

de Ion Bălu

Dincolo de semne, noul volum semnat de Lazăr Avram, aduce o privire meditativă asupra propriei evoluții intelectuale, în contextul social-politic al României de azi și de ieri.

Vocea eseistului imprimă substanțivului „sens” semnificația comună, teoretizată de Saussure: unitate lingvistică, alcătuită dintr-un element concret, perceptiv: idee, imagine inclusă în cuvântul tipărit sau rostit – numit *semnificant* și un alt element, abstract, denumit *semnificat*, ce atribuie dimensiunea sau dimensiunile conceptuale, specifice semnului.

Noul volum reia, parțial, problematica din *Leac de singurătate*, Karta-Graphic, Ploiești, 2013, și o introduce în noi structuri ideatice și în alte dimensiuni existențiale. Pregnant formulate, textele, majoritatea, imprimă consistență expresivă unui gând personal, sintetizează o judecată de valoare, formulează o experiență individualizată. Sau conturează un excurs, o disertație discursivă, provocată de stimulii realității cotidiene.

Sumarul distribuie problematica ideatică în trei capitole principale: *Mereu în cumpănă, gândul, între lacrimă și surâs, Lumină 7n spirală*. Cel dintâi este alcătuit din cinci secvențe autonome. *Lumina copilăriei*, urmată de *Între cuib și zbor așează* existența în orizontul începuturilor: Ur mătoarele conțin un substantiv comun la plural: „stropi” - fărâma discursivă dintr-o amplă gândire – însoțit de atribute substantivale: *Stropi de iubire, Stropi de singurătate, Stropi de viață*. „Strop”-ul, particula globulară dintr-un lichid, reutilizat în sens figurat, semnifică graiul plasticizat, dar concentrat, al textului.

I. Individualitatea

Frecvent, textele oscilează între nuclee epice și substanță ideatică. Trăirile subiective, gândurile omului matur sunt frecvent întoarse spre propriul eu. Dar și către lumea de azi și aceea de ieri, circumstanțe personale și temporale, în care profesorul Lazăr Avram și-a cristalizat structura intelectuală și și-a definit individualitatea. Numeroase texte conturează aspecte felurite, ale vieții în genere. Însă cele mai mul-

te se referă la propria-i persoană, surprinsă în aspecte evenimentiale, relații interumane, situații existențiale, felurite individualizate.

Inițial, intenționam să alătur *Dincolo de semne* de volumul *Gânduri*, 1940, de Victor Eftimiu. Pe amândouă le apropie autenticitatea trăirilor sufletești. Totuși, am renunțat. „Gândurile” lui Victor Eftimiu au substanță livrescă, izvoarăsc predilect din universul secund al literaturii. Trăirile interioare dezvăluite de Lazăr Avram sunt rezultatul contactului direct cu două realități complementare: existența rurală, evocată cu delicatețea lui Ionel Teodoreanu, din primul volum al Trilogiei *La Medeleni* – și accentuarea propriei înzestrări genetice, trăirea – asemenea lui Dănuț Deleanu – a fiorului creativ.

Complexe trăiri sufletești, confuz presimțite în adolescență sunt acum abia decodate, acum le deslușește semnificația inclusă în privirile întoarse spre sine și spre lume. Surprinse nu numai în ipostaze fulgurante. Incluse în contexte personalizate, detașate de ambianța contextuală prin limbaj, sentimentele de odinioară sunt retrăite cu egală intensitate melancolică, provocată de vremelnicia trecerii. Lazăr Avram „privește” viața, cum se exprima G. Ibrăileanu, își contemplă devenirea biologică și profesională, surprinsă în evoluția ei individualizată. De aici, duișia evocării, mirarea în fața desfășurării ei atipice, în comparație cu lumea rurală în mijlocul căreia s-a ivit, într-un norocos ceas al vieții.

Dintre cele 1664 de gânduri incluse în prezentul volum, câteva sute au structură aforistică. Gând formulat concis, adesea memorabil, aforismul constituie expresia sintetică a expresiei ontologice, stocată în engramele memoriei senzoriale, intact păstrată în timp și reactualizată prin elaborare, în contexte creative.

Prin tehnică, structuri tematice, delicatețe confesivă, Lazăr Avram se apropie, într-o anumită măsură, de cugetările criticului ieșean. Gândire concisă, specia aforistică este pretențioasă. „Când for-

mulezi un aforism – constata Lucian Blaga, în *Discobolul*, Publicon, 1945 —, trebuie să-I aduci în situația de a refuza orice adaos.” Aforismul ar trebui să rămână un gând „canonic, încheiat, ca Biblia.”

2. Jocul formelor temporale

Limbajul - constata Emile Benveniste - constituie caracteristica esențială „a unei funcții inerente condiției umane, facultatea de a simboliza.” Lazăr Avram își reconstituie existența comună trăită, prin intermediul unor „semne”, iar semnele stabilesc un raport de „semnificare” între evenimentele de odinioară, aureolate de individualizate trăiri psihice și retrăirea lor în timpul prezent, învăluite în melancolica ireversibilitate temporală.

Evenimentele de odinioară, întâmplările evocate au un sens anume: „Veneam de departe, din Urdeie sau din Dealul Bortii... La sosire, peste fruntea noastră trecea mângâierea mâinilor mamei încinse cu lumină.” Toate „semne stranii de geometrie”, transformate în timp, în „crestături” definitive pe tâmplă, ce „ne vor aduce mai aproape de noi, mai aproape de veșnicie...”

Din frânturi de gânduri, din amintiri fulgurante, create prin intermediul memoriei involuntare, naratorul duce cu sine „urmele pașilor din copilărie”, conferind discursului narativ o dublă funcție. Fiecare eveniment recreat reprezintă o realitate efectiv trăită, dar evocă și trăiri sufletești corelative. Citind un text redactat astfel – accentua Benveniste – receptorul „percepe mai întâi discursul și, prin el, evenimentul reprodus.” Cu privirile întoarse spre întâmplările de odinioară, omul matur de astăzi le recrează cu sporită emoție. Retrăirea este realizată printr-un set general de referințe deictice.

Deixis-ul – observa Gerald Prince – denumește totalitatea modalităților expresive, prin care vocea narativă așează enunțul într-un context referențial distinct. Indicatorii deictici organizează relațiile spațiale, temporale și sociale în jurul „subiectului”, a vocii narrative, entitate psihică individualizată, percepută în text prin

pronume personale la persoana întâi și a doua, de pronume și substantive proprii în vocativ și forme verbale adiacente.

Rămasă într-un timp nenumit, copilăria, „poveste fabuloasă”, este recreată printr-o adițiune de subordonate comparativ-condiționale, organizate anaforic: „Ca și cum ciopoarele de oi adunate lângă casele din câmp, de odinioară, le-ar putea dezbrăca de ultima lumină. Ca și cum, din prea multă tăcere, lumina aceea ar putea deveni umbră scâmoasă. Ca și cum asta ar veșteji iarba copilăriei de sub mărul nost’ domnesc de aur. Ca și cum...” Introduse prin locuțiunea condițională „ca și cum” subordonatele, cu excepția ultimei, închid nu numai o acțiune ireală, dar îmbracă gândul în hainele unei melancolii strivite sub pleoape, ca lacrima unui timp ce nu se mai întoarce.

În aparență, „mărunte și șterse”, amintirile „bătrâne” învăluite într-un abur de tristețe „dor mai cumplit”. În schimb, neprețuit stăruie în amintire locul copilăriei, acoperit acum de „patrafirul umbrelor”.

Amintirile – sublinia Ibrăileanu – sunt „o muzică” ivită „de undeva de dincolo de orizont.” Aduse în prezent, prin mecanismul memoriei involuntare, trăirile de odinioară, scăldate în lumina copilăriei și în zenitul adolescenței i se par mai pure decât pietrele prețioase. Afirmarea este argumentată prin subordonate modale propriu-zise: „Așa cum amintirile duioase ascunse sub lepedele de pe malul Someșului. Așa cum jarul tinereții tale măierene, născut din iubire și fior. Așa cum... Așa cum sonata lunii suspinată de razele sufletului primar...”

3. Originalitatea

În structura de profunzime a textului, *Dincolo de semne* își dezvăluie semnificațiile perene. Fiecare element al dublei existențe umane: o spectaculoasă evoluție profesională și intelectuală se strâng într-un întreg personalizat.

Prin adițiunea a peste 1600 de aforisme, gânduri, însemnări, caracterizări succinte, secvențe narrative și comentariul, deseori acid, al contemporanilor și al contemporaneității – distinct distribuite pe evoluția vârstelor interioare, se creează o autobiografie de un tip

special și o meditație existențială, gândită altfel decât de obicei.

Asemenea unui material fluid, ce unifică, prin întărire, granulele materiale în care a fost dispersat, toate fragmentele narrative desfășurate în fața receptorului sunt străbătute de un dublu liant ce modifică din interior confesiunea. Urmând parcă aievea exemplul lui Chateaubriand, „qui gardera toute sa vie la nostalgie de la posie”, Lazăr Avram a adus cu sine, prin ani și continuă astăzi, cu similară energie creativă, o poezie individualizată, ștanțată în aforismul 1091: „Un suflet neliniștit în căutarea sinelui reprezintă, în cele din urmă, forma înaltă de suportare a vieții strivită de conjuncturi.”

Cealaltă față a liantului interior este alcătuită dintr-un set de „învățăturii”, izvorâte din experiența celor șase decenii de viață, recent împliniți. Sfaturi similare, în substanță, cu cele adresate în alt veac de Neagoe Basarab fiului său Teodosie: „Fiule, atunci când înălțimile vor fi prea mari pentru iubire, ori căderile prea adânci pentru viață, nu uita... nu uita să privești trecutul decât în față.” Și poruncă „însângerată” de tată părintesc: „Să te ții de cuvânt, fiule, să te ții de cuvânt!”

4. Structuri confesive

Întâia secțiune din primul capitol distribuie aleatoriu, în fulgurante deictice temporale, momente ale copilăriei, așa cum au fost receptate de memoria profundă. Iar vocea narativă duce cu sine prin ani, „urmele pașilor din copilărie”. În ultimul capitol, gândurile își extrag substanța din confruntarea naratorului, în prezentul narativ cu ireversibila trecere temporală. În amândouă, predomină deicticele personale, relevând rolul instanței discursive în procesul de comunicare.

Prin formele verbale la persoana întâi și a doua, pronume personale, nume proprii, substantive comune și pronume în vocativ – instanța epică edifică textul pe două strategii discursive: un monolog adresat, prin interogații retorice, unui receptor absent. Și, frecvent, prin monolog interior. Toate secvențele volumului sunt dominate de reprezentările specifice deixisului social, multate pe propria-i evoluție intelectuală, pe realizările

profesionale, pe contextul socio-politic al contemporaneității.

Set general de referințe, deicticele situează evocarea între două momente distincte ale ireversibilității. Inițial, instanța discursivă așează enunțul într-un legendar timp referențial: „A fost odată de mult...” Copil fiind, „eram aproape convins că numărul stelelor de deasupra Maierului era mai mare decât acela al comunelor învecinate...” Apoi, în timpul prezent, decodifică semnificația întâmplărilor de atunci: „Încerc să transcriu gândurile scăpate de sub cravașa calului din copilărie, potcovit cu zboruri înalte, de la o seară de miazănoapte, la un capăt de țară...”

Calul întruchipează „impetuoșitatea dorințelor” – demonștră Paul Diel în *Le Symbolisme dans la mythologie greque*, Paris, 1966 Arhetip esențial, înscris în memoria umanității din vremuri imemorabile, calul semnifică în textul lui Lazar Avram, presimțirea tulbură a imaginației creatoare, împreună cu varianta lui mitologică, Pegasul, calul înaripat, al cărui nume este asociat, în simbologia universală, cu izvorul apei și vocația creativă: „O, calul meu frumos, foșnind din coamă de foc! Tu, cu ochii deschiși, nechezând, ai desfăcut ghemul plecărilor mele și-atâta mi-ai spus: hai! De-atunci și de-acolo destinul meu – herghelie de cai, herghelie de stele – mereu predispus ispitei poetice...”

Cavalcada în noapte, una dintre multele trăite, când cal și călăreț „rumeneau” văzduhul, „pleoapa aceea imensă dinaintea mânăzului stelar, care clătina zările, continuă să înflorească în poem, odată cu ropotul inimii mele...”

Astăzi, pentru omul matur, copilăria rămâne vârsta mirifică a existenței umane, perioadă temporală în care făptura „poate atinge curcubeul”. Numeroase aforisme și secvențe narrative se strâng în jurul părinților. Recreată cu neascunsă căldură, „mângâierea mâinilor mamei, încinse cu căldură” ard cu aceeași intensitate peste ani. Tatăl, „la cei aproape 90 de ani! Așa cum stă cu capul plecat peste genunchi, parcă vrea să cuprindă veșnicia în palme...” Lor li se adaugă înțelepciunea bunicilor. În toate, percepe „sensul ascuns al înălțărilor viitoare.”

Eseu

AVANGARDA SAU RADICALIZAREA CONȘTIINȚEI DE SINE A MODERNITĂȚII

de Mădălina Paula Ștefan

Avangarda este un fenomen care, în mod sugestiv-paradoxal, confirmă prin el însuși impasul civilizației, criza identitară a individului, demascând în același timp acest impas și această criză. Căci avangarda înseamnă rebeliune „teroristă” împotriva unei paradigme de civilizație și cultură promovată timp de secole, se dorește a fi o ruptură totală și ireversibilă, dar pluralitatea, adesea schismatică, a formelor ei presupune perpetuarea germenului dezagregării și al „solitudinii de grup”, al inaderenței programatic afirmate și, prin urmare, al alienării.

Tocmai de aceea, istoria literaturii și istoria artei se întâlnesc în efortul lor de a reuni, de a identifica diverse mișcări sub numele de avangardă, ceea ce demonstrează dificultatea unei categorizări unitare a unor manifestări diverse, divergente estetic sau opuse politic (elocvente fiind, în acest sens, ascendența fascistă a futurismului și cea comunistă a suprarealismului).

Un prim val precede Primul Război mondial: futurismul, orfismul, cubismul, expresionismul german, precum și diversele mișcări din Anglia, Rusia, Statele Unite. Un al doilea val urmează după conflație: dadaismul (apărut în timpul războiului), suprarealismul, productivismul, constructivismul. În afară de aceste avangarde așa-zis istorice, existența unui al treilea val începând cu anii 1950 este cea mai nesigură; acestea ar cuprinde, între altele, expresionismul abstract pop, happening-ul, arta conceptuală, așa-numita *arte povra*, arta brută, arta minimală. Această extraordinară proximitate este cu greu reductibilă, iar numitorul comun poate fi mai curând aproximat decât fixat cu certitudine. Dincolo de tribulațiile distinctive, s-au creat, în orice caz, „o legendă și un mit al avangardei”, cum afirmă just Adrian Marino, argumentând prin eferescența teribilă a curentelor înscrise sub același generic și care au bulversat lumea artelor până la punerea întrebării a însuși conceptului tradițional de literatură: „Heterogenă, pulverizată, adesea haotică, avangarda sfidează, prin însăși natura

sa, descrierea, clasificarea, definiția precisă. Ea reprezintă un produs și o categorie istorică, de supus reexaminării continue.” De altfel, restructurarea periodică a categoriilor definitorii face ca fenomenul avangardei să fie reclamat /demascat la fel de periodic.

Matei Călinescu observa faptul că avangarda se caracterizează prin atitudine și orientări pe care le datorează în mod direct conștiinței mai largi a modernității – „un simț acut al militanțismului, elogiul nonconformismului, o vocație a vizionarismului curajos afirmată, într-un plan mai general, încrederea în victoria finală a timpului și a imanenței asupra tradițiilor care încearcă să se prezinte drept eterne, imuabile și transcendent determinate.” Avangarda și modernitatea se bazează, în principiu, pe aceleași concepții izvorâte din utopismul romantic al secolului al XIX-lea, dar avangarda se dovedește radicală, inflexibilă, intolerantă la nuanțe, ceea ce o face dogmatică, atât în sensul autoafirmării, cât și în sensul autodistrugerii. Împrumutând toate elementele de la modernitate, ea le exagerează, le dinamizează, le amplasează în contexte neașteptate, făcându-le, astfel, adesea, de nerecunoscut. Până în deceniul al doilea al secolului trecut, conceptul artistic de avangardă devenise deja atât de cuprinzător, încât era atribuit tuturor școlilor noi ale căror programe estetice se caracterizau în primul rând prin respingerea trecutului și prin cultul noului.

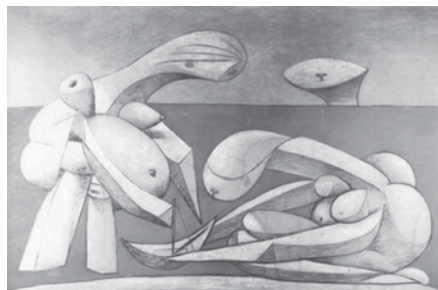
Multiplicitatea manifestărilor așa-zise de avangardă și „cameleonismul” fenomenului l-au determinat pe Adrian Marino să caute „modelul arhetipic al noțiunii de bază”.

Nu începe îndoială că avangarda reprezintă un fenomen de acutizare a crizei modernității într-un extremism estetic nemaiîntâlnit. Ea este ultima și cea mai violentă reacțiune anticlastică a spiritului literar modern, dintr-o serie mai amplă, care începe cu romanticii secolului al XIX-lea. Avangarda definește o atitudine de viață, un mod de a concepe și trăi existența, aproape o *Weltanschauung*, în care situarea anticipativă, îndrăzneala de a fi precursor al acțiunii și nu doar participant la ea reprezintă o trăsătură esențială. Anticiparea, profetismul, utopia, futurismul, mesianismul sunt intrinseci spiritului avangardist. În consecință, fenomenul se afirmă ca o imensă energie orientată spre viitorul pe care, de altfel, teoretizându-l, îl determină.

Dincolo de constituirea strictă a unei atari grupări, futurismul este conștient avangardei în ansamblu,

căci mișcarea este continuu fascinată de „marele mâine” și adoptă ostentativ o atitudine profetică și mesianică. Mesajul general avangardist, estetic și extraestetic, exprimă acest vizionarism exaltat și violent asupra unei umanități viitoare, societăți viitoare, estetici viitoare, literaturi viitoare, pentru ca, în fine, „să modeleze corpul spiritual al unei noi lumi” după expresia lui Mario de Micheli. Iluminarea extatică, obținută prin diferite mijloace (inclusiv droguri, halucilogene), starea pretinsă de revelație, vizionarismul profetic devin unice căi admise către artă. Alexis Nouss surprinde exact acest aspect atunci când afirmă: „Avangarda se situează, prin definiție, înainte și în avans, ea precede, anunță ceea ce presupune încrederea în valoarea viitorului.”, ea este iluminată de un felinar obscur și perfid, așa cum a numit Baudelaire ideologia progresului, cea a secolului XVIII. Or, așa cum a constatat O. Paz, deoarece conștiința umană și-a pierdut, în fața apocalipselor secolului al XX-lea, încrederea în progres, în istoria (politică și culturală) actuală, „viitorul nu mai este depozitarul perfecțiunii, ci al ororii”. Alexis Nouss conchide vorbind despre „delegitimarea” avangardei și despre valoarea ei de conștiință exclusiv a prezentului.

Ceea ce se refuză vehement este chiar ideea de trecut, raportul de ascendență, succesoralul spiritual, continuitatea culturală. „Să ne ucidem morții!”, îndeamnă un maniest din „Contemporanul”, și „Dărămați-vă rădăcinile trecutului!”, comandă un altul din „Alge”, pe urmele reflecției sfidătoare a lui Apollinaire, „Nu poți purta pretutindeni cadavrul propriului tată”. Avangarda subminează bazele spirituale dintr-o societate în care, fapt acuzat violent, poezia este disprețuită, ignorată sau marginalizată, iar arta în general e transformată în slogan ori „marfă” fiind trivializată prin comercializarea pentru „piață”. Cel puțin la nivel declarativ, resurecția avangardistă își propune să reabiliteze valorile esteice, să cultive un cvasi-estetism radical și atemporal. Avangarda detestă modelele, bunul-gust acceptat drept normă într-o repudiată societate a convențiilor de tot felul și bunul simț ca agent cenzurat al libertății cretoare. Această continuă aversiune față de tradiție va conduce, în cele din urmă, la o teribilă relativizare a conceptelor de artă, literatură, cultură, până la aneantizare. În ultimă instanță, în locul lor se vor afirma tot mai intens forme antonimice, sugestiv declarate prin termeni ca antiliteratură, antiartă, antierou etc.

CONCURSUL NAȚIONAL DE POEZIE „IULIA HASDEU”

EDIȚIA A XV-A

În perioada septembrie-noiembrie 2017, Casa de Cultură I.L. Caragiale a Municipiului Ploiești a organizat CONCURSUL NAȚIONAL DE POEZIE „IULIA HASDEU”, ediția a XV-a. Juriul compus din: Gelu Nicolae Ionescu (poet, prof., referent, red. coord revista Atitudini), Mădălina Paula Ștefan (poetă, prof.), Iulia Dragomir (poetă, prof.), Gabriela Teodorescu (prof., publicist, eseist, critic) a acordat următoarele premii: Marele Premiu: Stoica Patricia Elena, C.N. "I.L. Caragiale" Ploiești, Premiul I: Iacob Iulia Daria, Lic. T. "M. Eminescu" Cluj-Napoca, Premiul II: Ana Zett, C.N. "Mihai Viteazul" Ploiești, Premiul III: Bianca Alexandra Cojocar, C.N. "I.L. Caragiale" Ploiești, Mențiuni – 1) Ioana Redinciuc, CN. „Petru Rareș” Suceava, 2) Teodora Vlădianu, CN. „Petru Rareș” Suceava, 3) Alexandra Ioana Constantinescu, C.N. "Mihai Viteazul" Ploiești.

Ioana Redinciuc

- Elevă la Colegiul Național „Petru Rareș, Suceava
- 17 ani
- clubul de poezie Alecart
- laureată:
  - ✓ premiul revistei "Orașul" Cluj
  - ✓ Festivalul Național de poezie "Nicolae Labiș"
  - ✓ Premiul revistei "Poesis" Satu Mare
  - ✓ Festivalul de literatură "Rezonanțe Udeștene" - semifinalistă
  - ✓ festivalul Licart

BACOVIA PE COLȚ

ții minte alergam de nebuni după coada
artificiilor credeam că vor cădea
și ele-n botul incandescent

și tot ce rămânea era un zâmbet care
ardea

seara & clădirile. îmi lipsește vântul
aiuritor
din zilele

de festival și el ardea

și nu ne mai găseam în amețea noptii
și ne căutam printre newsletter-uri și foi
cu zodiate/ aveai ochii plini

gogoșeria era la un colț distanță.

bacovia știa

de tine eu știam de sunete & lumini de
butoane metalice
colorate

ca să te faci să simți ceva să-ți pierzi
cumpătul adică să strici

totul dintr-o singură replică de amator
pierdut

în ape mici în varii moduri

te uiți în sus și cazi în genunchi ai în

fața ta o mare

această mare

nimeni nu aplaudă e un heblu final se
aude o bubuitură
prea puternică prea slippery ca să fie
de la boxe

ÎMPACHETEAZĂ-MI UN SPIN

e prima data când ieșim noroc de
mesajele mele
de pe lacul din clujul somnambul și că
mi-e frică
să înot printre secvențe fugitive de prin
octombrie
nu simt nevoia de oraș nici de sat doar
de cer
de te cer din nou pe afară să-ți fiu com-
plice la un suc cu pai

îmi cer scuze din nou și nu e vina mea
lasă-mă-n lumea mea că ești un golan
știi că ador să caut scuze prin pereți și
prin tavan

sunt toate atât de albe/ le pictez
cu diferite cuvinte pătate eu încerc să
mă abțin

oricum nimic nu trece & nimic nu vine
am văzut faruri pe străzile înguste
formau un ecou când se izbeau sunetele
produse de cuiele înfipite-n pavele
nici nu mă ascuți și eu continui până
se trezesc toți
din lumini calde-reci/visează difuz
sângele din vene
la cum suna pielea inertă
eram pe trambulina cuiwa că nici nu
era a mea
stelele se holbau în craniul meu îmi
despicau neuronii
în patru secțiuni/ m-am trezit azi
lângă tine când

i-am spus te iubesc pentru prima dată
cearșafului
dintre noi

TRIBUT CĂTRE O MAMĂ

mama o iubea pe ioana// răsună
răsună & răsună//
o implor să se oprească dar continuă
mama o iubea pe ioana în imagini
haotice îi vorbesc
despre cum apa din calorifer urcă pe

șina spinării gâlgâind
pentru ploaia de afară
am văzut flori galbene pe masa din
living unde
lampa își întindea gâtul sărutând
ceașca de ceai de urzică&fructe confiate/
păstrează fotoliile din vreun sh cu
poveștile despre
băiatul ăla bun&abuzat de ai lui până
a fugit la academie

mama o iubea pe ioana & avea hetero-
cromie când a făcut
trei operații la corneea ochiului
drept/i se trage din firea naturistă &
din voia lui/
are riduri&cearcăne adânci în care se
pierd hainele de hipster de când
se căuta disperată pe ecranul crăpat al
telefonului "în așteptare"

povestește obsesiv despre mama pe care
nu o mai aude din ziua de joi din a lui
ianuarie

de când a căzut în genunchii soarelui
din salonul 28

//ioana încă lasă flori în living//

IMPLOZIE DE DUZINĂ

nu mai păstrezi nimic/ obișnuiai să o faci
cartea o rulezi n-o mai citești cuvintele
parcă le fumezi parcă n-au filtru isteț
și le arunci

în stânga și-n dreapta în foisor. zici că-i
viața

un joc murder o experiență la marginea
răbdării
ca la marginea orașului

chiar și prima frunză căzută astă-
toamnă

era de-a joacă îți place să le calci astea
se rup ușor
sub greutatea unei amintiri cu taică-tu
când erai mic copil

te lua în brațe tu-i băgai dinții în inimă
ajungea înțepat la urgențe & prea
brusc făcea
implozie.

Teodora Vlădianu

- Elevă la Colegiul Național „Petru Rareș, Suceava
- 17 ani
- clubul de poezie Alecart
- laureată:
  - ✓ Premiul revistei „Hyperion” Botoșani - Festivalul de literatură „Rezonanțe udeștene”,
  - ✓ Mențiune - Concursul de poezie „Nichita în luna lui Marte”

AERUL GREU AL ZILEI. 24:02

cenușa zilei de astăzi se revarsă în val de lună
 îneacă-mă scurge-mă risipește-mă
 aruncă-mi sclipiri din soare
 eclipsează-mă cu figuri enigmatice
 abrutizează-te
 lungează-mi oasele entitate elitistă

expiră-ți doctrina vreau
 să simt ceva
 /when thinking about you/
 lasă larvele
 să nu devină pupe fluturi incandescenti
 din cauza ta
 să nu fie molii cu alură

interiorul meu nu e un câmp cu flori

e numai vasul rău în vinul sacru
 captivă în cușcă de coaste corpul e un
 altar flux&reflux
 pe buzele mele stai departe nu mă
 atinge
 mă gădilă aripi de cuarț. ce se întâmplă
 plă
 se întâmplă tocmai ce

n-am vrut/ n-am avut/ am devenit un
 surdomut tăcut
 ce mi-ai fi făcut o după-amiază întreagă

**ÎNTRE UNICITATE
ȘI ASEMĂNARE**

vezi - soarele-ți mângâie pletele
 roșcate
 simți cum căldura te sufocă mai ceva
 decât îmbrățișarea mea strânsă ca
 șireturile bocancilor
 steel de pe gotica și durează o veșnicie
 să le legi
 din culori normale soarele scoate
 minuni
 ochii tăi căprui devin planete cu
 sateliți
 pe fața ta se citește dorința de a trăi

de a muri de a simți de a experimenta
 în corpul tău știi bine de la yoghina de
 maică-ta
 ai chakra cea mai puternică
 al treilea ochi și-e simțul cel mai dez-
 voltat

când stai pe acoperiș și visezi clipind
 cu dor la vremuri apuse
 știi că ne uităm la același cer înstelat
 mare cu meduze fosforescente
 blocul și noaptea-ți sunt prieteni
 devotați
 te primesc te ascultă te susțin nu te
 evită
 - nu poți găsi așa ceva pe pământ -
 aici sunt creaturi una mai ciudată
 decât alta
 li se spune oameni / caricaturi ale
 divinității supreme
 nu le pasă nu sunt afectați sunt
 obișnuiți
 cu monotonia dar tu trebuie să ieși din
 tipar
 ființă palidă cu păr ca magma
 aproape stinsă

ești ying-ul pentru yang-ul planetei
 ai grijă să nu devii pustnică
 suportă agresiunile morale ale celor ce
 n-au decât gură și fermoare închise la
 urechi
 de frig și de durere
 singurătatea ne face filosofi dar tu
 ești deja un mic socrate de genul
 feminin

ce mai vrei să-ți dai seama că
 ești unică?

//apocalipsă//

EU NU - TU

ceasurile lui dali nu mai par a fi
 capodopere sunt deja ceva normal

praful de pușcă îi rade obrazul camuflat
 pilotul își lasă urma fumurie ce semnă-
 tură ciudată
 sigur nu e doctor
 știi cum trece timpul spiridușii au câte
 un foehn să împingă acele
 ne sărutăm contra-timp
 m-ai mușcat & ai luat veninul din mine
 wow ce poveste cu vampiri nereușită
 urăsc twilight
 îmi ceri să-ți fiu alter-ego pupilele tale
 sunt dilatate

eu spun nu
 gravitația nu mai e 0 plăcile tectonice îți
 cad în cap iar visul tău plutește pe apa
 sâmbetei
 „e vina mea, nu a ta” așa reușesc să mă
 scot de fiecare dată
 cauza suferinței e boala dorința averea

iubirea aduce fericire păgânule
 review dezamăgit

CONTRAFACERE

balada disonantă intră
 pe o ureche și pătrunde în tot
 corpul - ce fiori - zgârie pereții cu
 unghii
 roase de șobolanii timpului sticla
 semitransparentă curge ca Bigăr - o
 lași câteva
 secunde să se ducă izul neplăcut de
 disperare

îți îngropi genunchii în piept
 numeri descrescător eu/noi/tu
 părul șaten curăță varul acid amorf
 dintre crăpăturile gresiei roz absoarbe
 ca un Colibri numai ce-i place
 doar pepsina din acid ca la
 A P A R T H E I D din 91 nu totul e bun

poza cu noi a devenit poza cu tine și
 fantasma unei aventuri sadice
 fără frică îți apuci pielea cu dinții
 o rupi în amintirea mea
 Acvila (știe Amon Ra) privește cu poftă
 cum am învins & am primit
 încă o fr

â
 n t
 U r Ă

de suflet alibi al preasăracei mele
 iubiri

INCERT IEȘIT CU UN COLȚ

sunt numai șase fire
 aduse-mpreună de lemn cioplit și
 lăcuit.

mă manifest prin ele mă rănesc la
 fiecare sunet
 nu-ți știi cifrul & vreau să mi te deschizi
 să-ți spun de plecarea de ieri? să mă
 aplec
 așa ca o floarea-soarelui

vrei să mai stau să tac. cânti doar note
 în surdină
 de ce n-auzi cum iese iar peretele blo-
 cului nici măcar nu-ncerci
 pleci îți iei uneltele grele nu mai auzi
 de mine

doar așa ca o briză ușoară

FOCȘANII LA 1909-1912 (XI) de Constantin Dobrescu

Și-a cerut mutarea în altă unitate militară, în alt oraș, fără a-i spune scumpei lui. Iar scumpa lui dragă, părăsită și deznădăjduită nu știa ce să facă. Părăsise școala. Colegele ei o priveau cu dispreț și nu-i mai da nici o considerație. Popa și Preoteasa nu știau nimic, nu mai veniseră de multă vreme pe la ea, fiind foarte ocupați cu gospodăria și treburile de prin livecele și câmpul ce aveau. Îi întreba pe camarazii lui Petrișor, unde este și ce-i cu el de nu mai dă nici un semn de viață? Voia să-i vorbească. Era în luna a opta, bani nu avea pentru întreținere. Îi era din ce în ce mai greu cu sarcina, cu dorul în suflet și lacrimi pe obraz veșnic. Gazda o silea a-i da banii pentru chirie și întreținere. Dar de unde să-i ia? Acasă îi era groază să scrie și să ceară ceva, pentru că popa îi lăsase bani pentru tot timpul școlii. Ea îi cheltuse cu Petrișor la diferte distracții și chefuri nocturne. Acum devenise disperată.

Într-o zi, văzând că nu poate afla nimic de iubitul ei, se duce la Regimentul 10 Putna, unde știa că face serviciu presupusul logodnic și cere audiență la comandantul regimentului, Arthur Văitoianu. Acesta, de origine germană, fusese adus de regele Carol I, după Războiul de Independență, ca instructor și om de încredere al Coroanei. O primește. Ea îi spune plângând toată durerea dragostei ei pătimașe. Colonelul, văzând-o așa de îndurerată, o întreabă dacă are averea corespunzătoare gradului acestui ofițer. Ea îi răspunde că, da, însă părinții ei nu știu nimic despre situația ei de acum. Colonelul, în urma discuției, îi spune: – Eu te ajut! Poftim 100 de lei. Du-te la Regimentul 9 Râmnicu Sărat. Acolo îl vei găsi.

Mulțumindu-i domnului colonel, fata se duce direct la Regimentul 9 Râmnicu Sărat și dă de Petrișor al ei. Când îl vede, îl îmbrățișează plângând și îi spune: – Ce mi-ai făcut, sunt în pragul

disperării, de trei luni nu te-am văzut! Acum când sunt așa, tu dispari fără a-ți ști de urmă? De rușinea celorlalți camarazi, care erau cu el, Petrișor o ia și se duc prin oraș. Îi caută o gazdă. Cu ea la un loc nu putea să locuiască din cauză că el stătea cu un frate al său, ce învăța la gimnaziu. Trece o lună și naște un băiețuș, frumos și drăguț. După naștere, îi spune clar și precis că el nu se căsătorește cu ea și nu poate nici să o întrețină având solda mică și alte obligații familiale. – Cu băiețușul ce face? – Fă ce vrei, îi fu răspunsul. Au mai trecut două luni. O familie bună se oferi să-i ia copilul. Îl dă! Ea rămâne acum singură și cu durerea amară în suflet. Ce să facă acum, cu ce să se ocupe? Servitoare nu putea intra, fabrici nu erau, funcționară undeva nu putea intra că nu avea protecții și nici cunoștințe. A fost silită a-și vinde sufletul și a se prostitua!

continuare în numărul viitor

În ziua de 9 martie 1935, elevii gimnaziului "N. Bălcescu" și elevele Școlii nr. 4 de fete, de sub direcția profesorului C.M. Râpeanu, au prezentat în sala Teatrului "Odeon" feeria muzicală în două acte și un prolog "Fetița orfană", de N. Oancea. La această festivitate culturală și-a dat concursul și orchestra Regimentului 7 Prahova.

Tot în această zi, la ora 9 seara, pe scena Teatrului "Odeon" s-a jucat spectacolul "Trandafirii roșii", poem dramatic în trei acte de Zaharia Bârșan, cu întreg ansamblul Teatrului Național București.

În ziua de 17 martie 1935, la Teatrul "Odeon" s-a jucat o singură reprezentație a operetei de Hans Muller "La calul bălan", în frunte cu C. Tănase și întreaga trupă a Teatrului "Cărăbuș."

La sala Teatrului "Odeon" a avut loc în vara anului 1936 Adunarea Societății Cultul Patriei, filiala Ploiești, la care au luat parte peste 1000 de persoane, intelectuali, comercianți, meseriași, pensionari, ofițeri de rezervă. Cei care au luat cuvântul au "arătat că țara este amenințată de dușmani la toate granițele" și în special au vorbit despre "pericolul comunist, care s-a

SĂLI DE SPECTACOLE PLOIEȘTENE (IX)

de Constantin Dobrescu

întins în tot restul țării, în special în regiunile industriale."

În ziua de 29 noiembrie 1936, a avut loc la Ploiești o mare manifestație antirevizionistă, cu care ocazie "marele roman Stelian Popescu, directorul ziarului Universul și originar din Prahova" a conferențiat la sala Teatrului "Odeon" despre Take Ionescu.

După manifestația naționalistă, inițiatorii au organizat și un banchet în onoarea lui Stelian Popescu la restaurantul "Picadilly". Cu această ocazie, directorul Stelian Popescu a donat 50.000 lei pentru clădirea palatului cultural, aflat în construcție.

În perioada 31 ianuarie-2 februarie 1937 a avut loc la sala "Odeon" din Ploiești Congresul Uniunii Micilor Industriași și Meseriași Patroni din România, prezidat de Alex. Samoilă, după cum menționează ziarul "Curentul Prahovei" din 3 februarie 1937.

Pe scena Teatrului "Odeon" în ziua de 12 noiembrie 1939 s-a prezentat piesa "Năpasta" cu concursul "marelui artist Iancu Brezeanu."

La 17 decembrie 1939, trupa aceleiași artiste se va prezenta tot la Teatrul "Odeon", piesa de un răsunător succes, intitulată "Calul năzdrăvan" de Tudor Mușatescu.

În cadrul turneului de propagandă efectuat de teatrul municipal "I.L. Caragiale" din București în ziua de 12 februarie 1941, s-a jucat la sala "Odeon" piesa "Învieră" de Tolstoi, în mod gratuit.

Aceasta era prima încercare de propagandă artistică a acestui teatru bucureștean și venea după turneele oficiale al Teatrului Național din București, care, în ziua de 6 februarie 1941, a prezentat tot la "Odeon" piesa "Faust."

În ziua de 14 martie 1939, au avut loc pe scena Teatrului "Odeon" două spectacole pentru copii și familiile muncitorilor, sub egida organizației "Muncă și voie bună", cu comediele "Haplea la stăpân" de Marin Iorda și "Neață și Nătăfleată la circ", precum și comedia "Zile vesele după război" de Mihail Sadoveanu, după cum consemna ziarul "Timpul" din 16 martie 1939.

continuare în numărul viitor

UN SFÂNT AL ZILELOR NOASTRE: PĂRINTELE GALERIU (1918-2003) (II)

de Basarab Nicolescu

Pe cei de la Fundația Templeton i-am convins, cu ajutorul părintelui Galeriu, că merită să facem în România o rețea națională de dialog Știință – Religie, implicând centre universitare din București, Iași, Cluj, Craiova, Ploiești și Constanța. Părintele Galeriu ne-a deschis ușile teologilor din România. El le-a arătat americanilor ce înseamnă ortodoxia, pe care ei o vedeau ca retrogradă, obscurantistă și opusă istoriei. Am reușit astfel să investim peste un milion de euro în catedre universitare, cursuri, publicații, congrese, colocvii, grupuri de studiu, în cărți - între care aproape 100 de titluri publicate în colecțiile „Știință și Religie” și „Știință, Spiritualitate, Societate” la Editura Curtea Veche.

De la stânga la dreapta: Jean Staune, Basarab Nicolescu, părintele Galeriu, Magda Stavinschi și Paul Wason, Biserica Sfântul Silvestru, București, 2 august 2001

Amintirea mea cea mai pregnantă cu părintele Galeriu este cea din 2 august 2001, când am fost la casa sa, acompaniat de unul dintre responsabilii Fundației Templeton, Paul Wason.

Nu o să uit niciodată discuția avută atunci cu el despre știință și spiritualitate. În spatele său se afla, în picioare, o nepoată. Din când în când îi spunea nepoatei să meargă la bibliotecă să ia o carte (în franceză, în majoritatea cazurilor), indicându-i cu precizie raftul și poziția cărții. Apoi deschidea cartea exact la pagina de unde extrăgea citatul cu care voia să illustreze cele spuse. Astfel am revăzut, plină de notele sale, cartea mea *Nous, la particule et le monde*, pe care i-o trimisese de la Paris în 1985, la apariția cărții.

Când am evocat rolul mecanicii cuantice în mutația spirituală contemporană, părintele Galeriu mi-a făcut un neprețuit cadou: o copie a cărții sale *Misiunea noastră*, apărută în 1945, când el avea 27 de ani și era preot la parohia Podul Văleni, comuna Poenarii Burchii, din Județul Prahova. Cartea este de dimensiuni modeste (32 de pagini) fiind textul unei conferințe. Dar ea este un adevărat manifest despre rolul social al preotului într-o societate din ce în ce mai golită de dimensiunea spirituală.

Am fost literalmente uluit să găsesc în această carte o discuție despre importanța teoriei relativității și a mecanicii cuantice pentru a demonstra eșecul materialismului, citând nume și opere ale unor savanți celebri, precum soții Curie, J. J. Thomson, Henri Poincaré, A. S. Eddington, Jean Perrin, Louis de Broglie sau Niels Bohr. La 27 de ani, în 1945, în România, părintele Galeriu apare ca un precursor indiscutabil al dialogului între știință și religie, care nu avea să fie recunoscut ca necesar decât câteva decenii mai târziu.

Desigur, pentru un cititor superficial poate apare ca stranie asocierea numelui părintelui Galeriu cu Uniunea Preoților Democrați, percepută uneori ca o organizație de bolșevizare a țării fundată de noii stăpâni ai României. Adevărul este însă diferit. Uniunea Preoților Democrați era o organizație independentă de comuniști. Ea a fost aripa religioasă a organizației Uniunea Patrioților înființată în 1942. Ulterior Uniunea Patrioților a devenit partid numit Partidul Național Popular, autodizolvat în 1949. În contextul vremii, forțele politice de opoziție cum era și Uniunea Preoților Democrați, aveau obiective apropiate de cele ale PCR-ului, adică lupta împotriva regimului antonescian, a Germaniei hitleriste, împotriva războiului antisovietic (pentru că sovieticii erau aliații SUA și Angliei), pentru drepturi democratice. Comunitatea de obiective a dus la alianțe de luptă. Prezența Armatei Roșii pe teritoriul României a favorizat accesul la putere a PCR. Ca urmare, alianțele care anterior erau

bazate pe egalitate, s-au transformat în tutelă. Iar istoria a fost rescrisă în sensul că o organizație precum Uniunea Preoților Democrați și chiar Uniunea Patriotică au fost organizații create și dirijate de PCR pentru a-și lărgi influența în rândul populației.

Lectura atentă a manifestului tânărului preot prahovean, prefigurarea a celui care a fost, mai târziu, „o întruchipare a idealului social creștin”, arată că era vorba de un mare act de curaj, prin contestarea poziției bolșevicilor în privința religiei. Cu un stil deosebit de elegant și riguros și, în același timp, profetic, tânărul preot demonstrează că o societate care distruge dimensiunea religioasă este sortit pieirii. „Ce fericire le dați sau fâgăduiți? – spune tânărul preot. „Pâine? dar ce, ei sunt câini, să se sature numai cu pâine? [...] Ați încercat să ucideți sufletul. „Vai de acela”, a zis Hristos. Nu vă luați la luptă cu Dumnezeu. [...] Orice înnoire, are nevoie de un pedestal, pe care să se brodeze noile așezări. Acesta e alcătuit din elementele eterne și esențiale ale existenței: *Dumnezeu, spiritul, nemurirea și libertatea*.” Tânărul preot profetizează chiar spectrul unei noi barbarii, atât de prezente în zilele noastre: „Dacă vreți ca lumea să nu dea înapoi cu veacuri în ce privește morala, să nu se rebarbarizeze sub domnia cărnii, faceți apel și la noi. Am rămas singurii mesageri ai unei lumi care vorbește nu numai de pâine ci și de spirit; nu numai de pământ ci și de cer; nu numai de instincte ci și de o morală spirituală; nu numai de viață condamnată morții, ci și de viață destinată veșniciei.” Cu luciditate, tânărul preot vorbește și de o criză a religiei. El evocă „[...] lipsa de personalități creatoare din lumea creștină și de entuziasm religios: lipsa de sfinți eroi și genii, ca Origen, Hrisostom sau Damaschin. [...] preotul, pentru a cuceri lumea din nou la Hristos, trebuie să fie: un înțelept, un erou, un sfânt.” Părintele Galeriu a întrupat pe deplin acest ideal al tânărului preot prahovean: el a fost un sfânt al zilelor noastre.

INFORMAȚII DESPRE ACTIVITATEA ANTIFASCISTĂ A PRINȚESEI ANNA MARIA CALLIMACHI (IV)

Clio

de Constantin Dobrescu

Din punct de vedere legal nu se poate considera absenteistă decât persoana care se găsește în categoria fie a art.7 din legea agrară din 1921, fie a art.101 din codul civil, - ceea ce nu se poate aplica D-nei A.M.Callimachi.

Dispozițiile Ministeriale, pentru aplicarea reformei agrare, dau unele lămuriri, extra legale, în ceea ce privește absenteismul, declarând că funcționarii nu intră în această categorie, - situațiune în care se încadrează și D-na A.M.Callimachi.

Deci, D-na Ana Maria Callimachi, nu poate nici într-un fel, să fie socotită în altă categorie, față de dovezile produse.

Mai adăugăm că, siguri pe dreptul mandantei mele, am vândut

Alteței Sale Regale Principesa Elisabeta a României, castelul și parcul de la Mănești, Jud. Prahova.

Comisiunile, atât cea locală cât și cea de plasă, pentru exproprierea moșiei Ulmeni, Jud. Ilfov, unde D-na A.M. Callimachi și-a rezervat cota de 50 ha plus inexpropriabilele, i-au respectat această cotă, după cum se constată din alăturatele 2 fotocopii după aceste procese-verbale.

În această situație, vă rog respectuos, Domnule Ministru, să binevoiți a constata că D-na Ana Maria Callimachi nu este și nu poate fi considerată absenteistă, că și-a făcut, cu prisosință, datoria către țară, pentru a nu fi pusă în aceeași categorie cu criminalii de

război, cu acei care au pactizat cu inamicul, sau care au părăsit țara după 23 August 1944, binevoind a da o hotărâre în acest sens cu dispoziții către Comisiile județene de expropriere respective, pentru respectarea cotei și ale inexpropriabilelor fixate de lege, pe care le voi arăta prin cerere separată, printre care una către Comisiunea Județeană Prahova pentru respectarea Castelului și parcului de la Mănești, cumpărate de A.S. Regală Principesa Elisabeta a României.

Anexez 6 fotocopii.

Primiți, vă rog, Domnule Ministru, asigurarea prea distinsei mele considerații.

București, 15 mai 1946 p.pr. Ana Maria I.Callimachi

DOMNITORUL ALEXANDRU IOAN CUZA ÎN DRUM SPRE CAPITALA ȚĂRII (II)

de Constantin Dobrescu

În ziua de 28 ianuarie, sosește vestea că s-a trimis din capitală o roată de soldați, care să participe la festivități⁶, precum și trei conducători anume: C. Mănescu, C. Brezeanu și N. Cantara, care, cu sprijinul administrației districtului să repare podurile și drumurile pe unde avea să treacă Alexandru Ioan Cuza⁷. Aceasta cădea în sarcina plășii Câmpu⁸, în timp ce plășii Târgșor i-a revenit să curețe străzile și ulițele orașului, cu ajutorul a 40 de căruțe ale locuitorilor și 30 de oameni cu sape și lopeți, sub conducerea ajutorului de polițai Sc. Scărlătescu⁹ și să presare străzile cu nisipul din 50 de care.¹⁰

Raportând Ministerului din Năuntru că a luat toate măsurile necesare primirii domnitorului, Administrația districtului solicită după "dorința unanimă a cetățenilor"¹¹ și o muzică militară, la care ministerul răspunde că duce și capitală lipsă, fapt care a determinat ca domnitorul să fie primit cu un taraf de lăutari condus de Dobre Marinescu și care a cântat de la 22 ianuarie până la 10 februarie. Sumele cheltuite cu orchestra s-au ridicat la 400 de lei.¹²

În ziua de 30 ianuarie, Administrația primește din partea Ministerului din Năuntru o depeșă în care

se arată că "prin alegerea lui Cuza în ambele Principate, acestea au fost ridicate la înălțimea unui stat de 5 milioane locuitori, care-și are locul între puterile europene și ca atare sosirea lui trebuie să constituie o sărbătoare națională."¹³

În ziua următoare sosesc brazii ceruți de la plaiul Prahova și începe pavoazarea orașului.

În dimineața zilei de 1 februarie, are loc o ședință la municipalitatea orașului, în care se constituie o deputație care să felicite pe domn la sosirea sa în Ploiești. Marin Mehedinteanu, cel care a înființat prima rafinărie de petrol din țara noastră, este ales de deputații municipalității în "comisia celor șase" însărcinați cu alcătuirea programului primirii lui Alexandru Ioan Cuza la Ploiești.¹⁴ El este numit din partea orașului Ploiești ca, împreună cu clucerul Michaelache Rachtivanul, Antonie Arion, proprietari, preoții Anastasie de la Biserica Sfinții Împărați și Nicolae de la Biserica Sf. Vasile, clăcașul Ene Cojocarul din Filipeștii de Pădure, Iancu Dimitrie, învățător, din târgul Urlați și Ioan Gavrilăscu, orășean din Ploiești, în delegația județului care a mers la București să felicite pe Alexandru Ioan Cuza cu prilejul instalării.¹⁵

La 2 februarie, mai sosesc 1.500 de brazi de la plaiul Teleajen, din care o parte sunt trimiși Bucureștilor.¹⁶

După primele telegrame, plecarea din Iași avea să fie la 2 februarie. Alte telegrame vesteau că domnitorul va trece Milcovul la 6 februarie și va sosi la București la 8 februarie.¹⁷

Abia în ziua de 3 februarie se primește o depeșă telegrafică din partea logofătului C. Cornescu din Focșani, prin care vestește că domnul Cuza "va pleca Miercuri 4 februarie din Iași și joi sosește la Focșani, unde va dormi, iar vineri va fi la Ploiești. Cu acest prilej se anunță că alaiul domnesc ridică în fiecare stație de poștă câte 108 cai"¹⁸.

continuare în numărul viitor

Note:

⁶ Ibidem, f.30

⁷ Ibidem, f.33, 43

⁸ Ibidem, f.34

⁹ Ibidem, f.22

¹⁰ Ibidem, f.27

¹¹ Ibidem, f.25

¹² Ibidem, f.38

¹³ Ibidem, f.39

¹⁴ Ibidem, f

¹⁵ Mihai Apostol și Florica Dumitrică, art.cit

¹⁶ Ibidem

¹⁷ Ibidem, f.62

¹⁸ Ibidem, f.37

Dr. Alin Scarlat: „În acest prim an de funcționare, pot spune că am avut pacienți din toată țara, mai mult decât atât, chiar de pe toate continentele.”

Era de așteptat ca spitalul să arate impecabil, dar și curtea spitalului este de vis! Contribuie acest aspect la starea de bine a pacienților?

Tot ambientul spitalului, pornind de la poarta lui, e creat pentru a determina confort psihic pentru pacient. Folosim mai multe metode pentru a influența cât mai eficient tratarea pacientului. Dincolo de terapiile clasice, folosim și acupunctură, homeoterapie, fitoterapie, meloterapie, terapie cuantică, lucru care duce la o însănătoșire rapidă. Este extrem de important ca și mediul în care vine pacientul să fie unul plăcut și relaxant.

Deci actul medical e mai eficient într-un astfel de context?

Exact. Vă dau un exemplu: îmi lua și cinci săptămâni să vindec o lombosciatică complicată. Acum, combinând masajul osteopatic cu terapia cuantică și cu terapia suflului prin muzica lui Gheorghe Iovu, pacientul este bine în doar trei zile de tratament clasic.

În ceea ce privește terapia medicamentoasă, ați mai produs extracte din plante? Și cum colaborați cu farmaciile? Care este distribuția, că degeaba există produsele dacă nu sunt cunoscute și nu se găsesc.

Avem patru produse și în curând vor mai apărea încă două. Ele se găsesc în majoritatea farmaciilor. Avem contracte în foarte multe județe motiv pentru care ele se găsesc în majoritatea farmaciilor. În cazul în care nu se găsesc la vreo farmacie, atunci se pot comanda direct la Centrul de Cercetare și Microproducție Carpată Plant Extract, existând posibilitatea ca acestea să fie trimise prin poștă.

Acesta este un aspect, ar mai fi unul: medicii cunosc aceste produse?

S-a făcut promovarea produselor în mass-media, există și se împart broșuri în care se găsesc indicații și contraindicații. Ele se adresează mai mult medicilor și farmaciștilor. Mai mult decât atât, din Japonia până în Australia, Hepalin-ul și Etralin-ul sunt foarte bine primite și se lucrează cu astfel de extracte. Am avut surpriza foarte plăcută cu Etralin-ul în sensul că, în Australia, s-a descoperit că extractul de trifoi roșu poate fi folosit și pentru tratarea cancerului de prostată. Nici nu m-am gândit la aspectul acesta.

Dar are efect!

Are un efect extraordinar de bun. Studiul făcut de australieni arată că în

7 zile de tratament înainte de operație, cu doza prescrisă, la cei diagnosticați prin biopsie cu cancer la prostată, 70% din cei tratați nu mai prezentau celulele canceroase. În plus, produsul este inclus în trei mari centre de cercetare genetică a cancerului din Bruxelles, Geneva și la un centru din Grecia.

Dacă se vor descoperi și alte boli ce pot fi tratate cu acest medicament, veți putea face față solicitărilor de a distribui produsul?

Da. Am reușit să absorbim fonduri guvernamentale prin care ne-am achiziționat aparatul de producție necesară pentru a face față unei cereri mari.

Cum ajung oamenii la dumneavoastră?

Oamenii pot găsi toate informațiile necesare despre noi și despre cum se poate ajunge la noi pe site-ul spitalului (www.as-medica.ro), avem și paginile de Facebook prin intermediul cărora se poate lua legătura direct cu noi, dar cea mai bună metodă este tot cea din om în om. Prin astfel de recomandări ne-au venit pacienți din Oradea, Iași, Constanța, Brăila, Timișoara, Valea Jiului. Practic din toată țara.

Și din străinătate?

Practic din toată Europa, majoritatea români care lucrează peste granițe. Dar am avut și din Bangladesh, Vietnam, din țările arabe, din Anglia, Nigeria, SUA, Canada, Australia, Noua Zeelandă.

Când sunt externati pacienții vorbiți personal cu ei?

Sigur!

Care sunt concluziile lor?

Întotdeauna dorim să știm cu ce impresie au rămas pacienții după ce au fost internați la noi. Așa aflăm ce mai putem îmbunătăți. Majoritatea mi-au spus că sunt condiții foarte bune de spitalizare, că personalul este profesionist și că s-au simțit ca în concediu. O doamnă din München mi-a spus chiar că acolo – în München – nu au o clinică așa de cochetă cum este a noastră. La fel și din Milano. Nimeni nu mi-a reproșat ceva, nici măcar pacienții din Anglia, care sunt mai pretențioși de fel.

Au existat momente în care spitalul a fost ocupat la capacitate maximă?

Permanent este ocupat la capacitate maximă. Lunar, avem un număr de locuri contractate cu Casa de Asigurări de Sănătate. Acestea sunt ocupate chiar cu o lună înainte. Restul sunt in-

ternări în regim de spitalizare cu plată. În plus, cam trei pacienți pe săptămână, dintre cei care au un venit de până în 800 lei, sunt ajutați prin Asociația pe care am creat-o. Vorbim de peste 200 de persoane care s-au internat prin intermediul Asociației. Toate investigațiile, analizele, tratamentele și tot ce a mai presupus spitalizarea lor, au fost plătite prin intermediul Asociației "Sănătate pentru Toți - Dr. Scarlat". Am avut cazuri în care într-un salon au fost cazate o persoană cu pensie CAP de 500 lei, și un arhitect din Germania. Ambii s-au simțit foarte bine.

Un schimb de experiență total inedit. S-au întâlnit în camera spitalului lumi diferite. Foarte diferite.

Tratamentul este același și pentru cel care este din Londra și pentru cel care este cu pensie CAP. Nu facem diferențe. Din contra, este un plus de umanitate din partea personalului pentru a-l aduce la normalitate și pe cel care e umilit de societate. Din toate punctele de vedere încercăm să armonizăm ființa umană, să îndepărtăm suferințele de orice fel.

Folosiți și produsele – despre care am vorbit mai devreme – din extrase de plante în tratamentele pacienților?

Medicația clasică, alopată este absolut necesară, dar, pe lângă aceasta, am introdus și alte produse. Primul este cel menționat anterior: Etralin-ul, care este imunostimulator, antitumoral – este un extract de trifoi roșu. Al doilea ar fi un produs care se adresează bolilor de ficat – Hepalin-ul. Am mai creat un produs care ne ajută în trombocitopenii și alte sângerări, acesta se numește AS-Hema. Și el, deși e nou, a fost foarte bine primit. Iar pentru cei care suferă din cauza unei alimentații eronate, am creat AS-Digest care este extras din următoarele plante: busuioc, angelică, anason și cimbrisor.

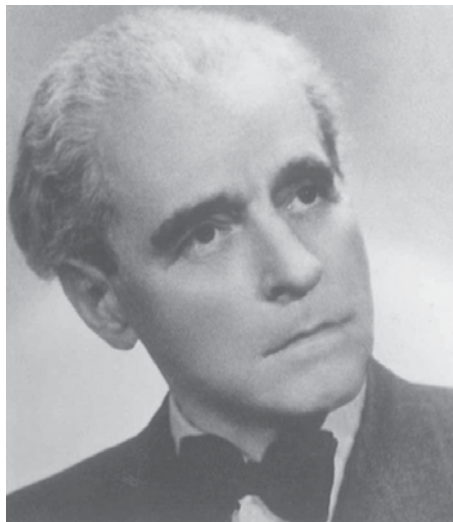
La finalul interviului, v-aș ruga, în ideea dezvoltată în ultima carte scrisă de dumneavoastră – Bolile sufletului – despre care vom vorbi în curând, să tratați sufletul pacienților străini internați în spital printr-un gest care, cel puțin în subconștient, le va face bine. Să arborati în fața spitalului și steagul țării din care provin.

Este o idee bună!

ISTORIA AȘA CUM A FOST – PROTESTUL LUI CEZAR PETRESCU FAȚĂ DE ABUZUL POLIȚIEI LEGIONARE LA BUȘTENI

Istorie literară

de Constantin Dobrescu

Personalitate ilustră a literaturii române, Cezar Petrescu a avut legături strânse cu Prahova. Amintim, în primul rând că la Bușteni poseda o vilă, unde își găsea odihna binemeritată, după munca de creație. La Ploiești avea prieteni cu care a purtat o interesantă și intensă corespondență. Dintre prietenii prahoveni ai lui Cezar Petrescu amintim pe cunoscutul **avocat George Brănescu, autor al unei foarte interesante lucrări despre istoria aviației și specialist în dreptul aviatic internațional**, membru marcant al PNT, prieten cu Ionel Teodoreanu care și-a sfârșit zilele la Canal.

În cele ce urmează redăm o plângere adresată de Cezar Petrescu autorităților locale în care protesta împotriva unei ilegale percheziții efectuate de discipolii lui Horia Sima, la vila sa din Bușteni și, mai ales, în lipsa sa. Documentul pe care îl reproducem vine să adâncească un episod din sumbra perioadă a guvernării legionare precum și din viața ilustrului romancier.

***

„București, 22 octombrie 1941. Pretura Sinaia vă cerceta și referi. (Semnatura indescifrabilă). Sub-

semnatul, scriitor și ziarist, prezentându-mă Duminică 20 octombrie a.c., la locuința mea de lucru din str. Tudor Vladimirescu 1, Bușteni, județul Prahova, am constatat cu surpriză următoarele:

Întreaga locuință a fost cercetată, percheziționată, iar două camere de lucru, cu biblioteca, au fost sigilate cu sigiliu indescifrabil, de un grup de localnici din Bușteni, care n-au arătat nici un fel de împunțernicire oficială sau legionară pentru a proceda la asemenea operațiuni.

Mama mea, D-na Olga Petrescu, venerabilă pensionară de profesor secundar, în vârstă de 67 de ani, a fost supusă la un interogator cu întrebări de cea mai absurdă imaginație, de aceeași anchetatori fără nicio certificare oficială sau legionară.

Lăzile cu obiecte casnice, aparținând surorii sale, profesoară refugiată din ținutul ocupat, au fost desfăcute din ținute, răvășite și percheziționate fără niciun rezultat, dar și fără niciun sens.

Printre persoanele care au putut fi identificate în acest grup, se aflau agentul de percepție din Bușteni, fiul comerciantului Ștefănescu, din aceeași localitate, un ucenic lăcătuș, numit Tache Pandrea.

Argumentul acestora a fost că, aflând din ziare și de la Radio, că mă găsesc sub domiciliu obligatoriu, au socotit de a lor datorie să ajute cercetările de la centru, completându-le cu o percheziție locală și sigilând pe cont propriu, în așteptarea unei „comisiuni speciale”, ce urmează a sosi din Ploiești.

Domnule Prefect, interesele generale ale țării sunt de o atât de gravă natură, încât asemenea violențări de drepturi și garanții individuale, trec pe al treilea plan.

Însă, subsemnatul nu mă aflu sub domiciliu forțat, care a fost ridicat în mai puțin de 24 ore de la anunțare,

găsindu-se că am figurat pe listă dintr-o eroare, după cum vă puteți informa de la Dl. Director al Poliției și Siguranței Generale, Ghica.

Subsemnatul nu am avut a ascunde, aici, la București, la domiciliul permanent, la nicio percheziție, cercetare, interogator etc. – stabilindu-se că nu am avut niciun amestec de niciun fel și ca nu am deținut nicio demnitate responsabilă în trecutul regim de doi ani jumătate.

Deci, cu atât mai puțin – și de altfel inutil – găsesc că s-ar fi aflat cineva îndreptățit a percheziționa și sigila camerele mele de lucru de scriitor, din localitatea Bușteni, unde mă pregăteam a reveni pentru a continua scrisul la vol. III, din romanul „1907”, interzis tocmai de acest trecut regim pentru tema prea ferm naționalistă.

Dacă totuși această cercetare pare cuiva necesară, vă rog a dispune ca numita comisiune specială din Ploiești să-și execute cât mai minuțios, dar și mai urgent misiunea, pentru a-mi elibera de sub sigiliu camerele de lucru.

Iar dacă operațiunile s-au făcut pe simple închipuiri, vă rog a dispune anchetarea și sancționarea cazului, nu pentru vreo satisfacție personală care nu-și are niciun rost în asemenea vremuri, ci pentru a înfrâna cu energie, în înțeleșul general, un început de anarhie cu urmările cele mai grave în mentalitatea și metodele celor ce prin exces de zel deservesc ordinea și încrederea în România legionară.

Vă rog a crede că, îndeosebi, această solicitare pentru simptome care depășesc un simplu caz individual, stă la temeiul supliciei de față.

Cu deosebită stimă,
Cezar Petrescu, în Bușteni, Prahova, str. T. Vladimirescu, în București, str. Olari 9.”

ADEVĂRATUL DESCOPERITOR AL CELUI DE-AL 93-LEA ELEMENT DIN TABELUL LUI MENDELEEV – ACADEMICIANUL HORIA HULUBEI

de Constantin Dobrescu

Se știe că veacul trecut a aparținut savanților tineri: Du Broglie, Jolliot, Irene Curie, Lindberg și alții.

Picard s-a urcat în stratosferă la 40 de ani, Einstein a formulat teoria relativității la 35 de ani, iar Marconi a realizat telegrafia fără fir la 22 de ani. Chimistul Winkler a descoperit un nou element, ekasilicil, prevăzut de Mendeleev în tabelul său, iar noul element a fost numit Germaniu, după țara sa de origine.

Un învățat francez, Lecoq de Boisboudron, a descoperit un element numit Galliu, iar Maria Sklodowska Curie, descoperitoarea Radiului, a găsit un element pe care l-a numit Poloniu, în amintirea patriei ei natale.

La noi, prof. univ. Horia Hulubei (1896-1972) a descoperit în deceniul al treilea al veacului trecut, al 93-lea element, pe care l-a numit Moldavium, ceea ce denotă că știința românească se ridică la înălțimea științei universale.

Înainte de a intra în detalii, vom menționa câteva date privitoare la activitatea profesorului Horia Hulubei. Seniorul atomiștilor români și-a început studiile primare și liceale la Iași (Liceul internat), pe care l-a absolvit ca șef de promoție.

Bacalaureatul l-a absolvit cu „magna cum laudae”, după care s-a înscris la Facultatea de Științe din Iași, în anul 1915. Nu a reușit să-și finalizeze studiile universitare din cauza izbucnirii Primului Război Mondial. A luptat pe front ca infanterist, luând parte la glorioasa bătălie de la Mărășești din vara anului 1917. Avansat la gradul de sublocotenent, a fost trimis în Franța, împreună cu alți tineri, la inițiativa generalului Henri Mathias Berthelot, pentru a deveni pilot militar. În Franța, a participat la luptele de pe frontul de Vest, unde a fost rănit, fiind decorat cu Legiunea de Onoare, în grad de cavaler.

Horia Hulubei a fost membru al Asociației infraroșilor, prima școală de constructori de planeare, alături de aviatorii Puiu Teodorescu, fratele scriitorilor Păstorel și Ionel Teodoreanu, Ioan N. Romanescu și August Vasilescu.

Cercetătorul arhivelor Vaticanului I. Dumitriu-Snagov publica în „Revista Arhivelor” nr. 4/ 1988 un document în care prințul Vladimir I. Ghica îi aduce la cunoștință cardinalului Gasparri, secretar de stat al Vaticanului, constituirea Consiliului Național Român din Străinătate, la 2 oct. 1918. Printre cei 114

semnatori ai documentului, alături de O. Goga, dr. Thoma Ionescu, principii C. Barabab-Brâncoveanu, Grigore Chica, Leon Cantacuzino, C. Mille (directorul ziarelor „Adevărul” și „Dimineața”), Traian Lalescu (matematician), G. Murnu, istoricii O. Tafrați, I. Ursu, D. Voinov, E. Fagure (ziarist), figurează și tânărul erou sublocotenent Horia Hulubei. De menționat că acest Consiliu Național a fost recunoscut de guvernele occidentale aliate.

Întors din Franța, în anul 1922, viitorul savant, în calitate de șef al unei linii de navigație aeriană, deschide prima linie aeriană românească, Constantinopol-București-Budapesta.

Se reînscris la Facultatea de Științe din Iași, iar în anul 1926, a obținut licența „magna cum laude”. Descoperindu-și pasiunea pentru fizica atomică, în același an pleacă la Paris, cu o bursă de stat pentru specializare. Are privilegiul de a cunoaște elita științifică a Franței. În anul 1933, obține titlul de doctor cu o disertație privind efectul Compton Multiplu, care va fi citată în același an de profesorul Jean Perrin, laureat al premiului Nobel în faimosul său tratat „Les atoms”.

continuare în numărul viitor

O SCRISOARE A LUI A. UBICINI COMUNICATĂ LUI A.D. XENOPOL

de Constantin Dobrescu

În cele ce urmează introducem în circuitul publicistic o misivă trimisă de A.H.J. UBICINI prietenului său generalul Nicolae Goleșcu (1810-1877) în anul 1873.

Această scrisoare este interesantă deoarece rememorează activitatea celor doi prieteni în timpul revoluției din Principate în anul 1848.

Pentru a înțelege pe deplin esența acestei scrisori credem că este cazul să prezentăm câteva date despre cei doi prieteni.

Abdolanyme Honore J. UBICINI (1818-1884) a fost istoric și publicist francez, care a participat activ la revoluția de la 1848 din Țara Românească, fiind secretar al Guvernului provizoriu și al locotenentei domnești.

După înfrângerea revoluției muntene, A. UBICINI s-a reîntors în Franța și a sprijinit prin presă și prin lucrări istorice ca „Problema Principatelor în fața Europei”, „Principatele Unite în fața Conferinței” etc., lupta românilor

pentru Unirea Principatelor; etapă importantă în evoluția României pe calea modernității cuceririi independenței și realizarea României Mari la 1 decembrie 1918.

A. Ubicini a fost un prieten sincer al românilor pentru care în 1871 acesta a fost declarat membru de onoare al Academiei Române și cetățean de onoare al României.

Destinatarul scrisorii, generalul Nicolae Goleșcu, era ilustru român al familiei cu nume de rezonanță în istoria țării.

Era fiul cărturarului C. Goleșcu, adept al ideilor revoluționare făcând parte din societatea masonică “Frăția” (1843) alături de I. Ghica, N. Bălcescu, Ch. Tell și vărul său Alex. Goleșcu (Negru). Participant activ la Revoluția de la 1848 și apoi la Cauza Unirii. A fost un patriot idealist, liberal-radical apărător al sistemului constituțional democratic. Menționăm că pentru prima dată această scrisoare a fost comunicată

Academiei Române de către istoricul A.D. Xenopol și ulterior publicată în Arhiva Societății Științifice și literare din Iași trim. 1/1889-1890.

Răposatul A. Ubicini, francezul acela care atâta a lucrat și a scris în interesul românilor; în timpul cel mai greu din istoria lor; anume de la 1848 până la Unirea Principatelor, mi-a trimis câțiva timp înaintea morții sale scrisoarea ce o reproduc mai jos și pe care o adresase în anul 1813 către prietenul cu care lucra și luptase, generalul N. Goleșcu. Ubicini aruncă în ea o privire retrospectivă asupra evenimentelor. Iată această interesantă scrisoare. (Paris, iunie 1873)

„Dragul meu amic,

Iată-ne ajunsă la o mare aniversare, aceea a Revoluției, de la care se împlinește exact un sfert de secol și care a pregătit procesul de emancipare a României. Odată, pe durata exilului, ne-am reunit, îți amintești, câțiva ani pentru a sărbători această memorabilă dată de 13 (29) iunie, și dacă rămânea câteodată liber locul vreunui confrate – iată! anii exilului se numără uneori, dublu, - asociam într-o gândire comună amintirea confratelui mort, amintirea patriei care ne lipsea, de care ne despărțiserăm zicând: „La revedere, acolo jos – sau acolo sus”.

continuare în numărul viitor

O COMEDIE PLOIEȘTEANĂ

de Constantin Dobrescu

În „Revista Istorică” din 1932, N. Iorga semnalează faptul că în 1nul 1855 a apărut o piesă de teatru intitulată „Jean sau amor franțuzesc”, de fapt o comedie a cărei acțiune se petrece în Ploiești.

Autorul semnează cu numele de George Parissien și afirmă în „prefața neroadă” cum o denumește N. Iorga, că a început „să scrie încă de la 1846-1847 cărți religioase, de speculații de bună economie casnică și de agricultură.”

Acțiunea are loc în Ploiești, între anii 1852-1855, cu personaje reale din viața orașului „un cavaler bine educat”, un „scriitor” (ce poate fi însuși autorul) „un speculant lipscan”, „Popa Răducănu”, Iane „fecior de grec”, „un ofițer rus”, „un pește”, „un croitor ovreiu”, „un general și un maior turcesc”, „doi aghiotanți” și „doi harapi” (țigani sau negri?) precum și mulțimi numite „poporul de deosebite culori și cavaleri și dame și muzicanți”.

Această comedie, care, totuși, s-a jucat fără a avea o valoare deosebită, are importanță pentru că introduce în atmosfera Ploieștiului premergătoare Unirii Principatelor de la 1959.

Astfel, luăm cunoștință de preocupările intelectuale ale tinerelor din protipendada ploieșteană, ce cărți citeau acestea: „Elvira sau amorul fără de sfârșit”, „O răzbuflare” sau „Roco del Pizo” etc.

De menționat că N. Iorga stabilește că sub numele de George Parissien se află Gheorghe Percoc, autorul ciudatei comedii, care ar mai fi tipărit în aceeași perioadă, la Brașov, la tipografia „Romer și Kammer” o „Colecție de poezii noi”. Versurile sunt apreciate de N. Iorga drept „schiloadă” și sunt închinare Marelui Logofăt Plagemă, lui Grigore Alexandrescu, pe care „l-a imitat” și chiar lui Știrbei Vodă.

Se mai desprinde ideea că N. Iorga s-a preocupat mult de trecutul orașului nostru, precum și faptul că erau și la Ploiești tineri care cocheau cu arta și literatura.

ZÂMBETUL DOCUMENTELOR DE PRESĂ

de Constantin Dobrescu

În timp ce documentele de arhivă sunt pline de morgă, pentru că întotdeauna un subaltern le adresează unor superiori și are grijă să adopte un stil oficial, neutru, care să fie pe placul celor din urmă, documentele depistate în presa vremurilor trecute sunt pline de vervă, deschise, au „sare și piper” atât de mult căutate de cercetători și care fac deliciul cititorilor.

De fapt, documentele de presă vin să completeze în mod fericit documentele de arhivă.

În cele ce urmează, ne propunem să redăm tiparului trei documente care vor descreți frunțile celor care citesc și ne vor face să ne gândim că, într-adevăr, nimic nu este nou sub soare.

Primul document este din 1904 și este intitulat „Doina studentului în drept”, avându-l ca autor pe G. Ranetti din Mizil.

Al doilea document este „Romanța automobilului” (1924).

Al treilea este „Decalogul bunului parlamentar” (1927)

1

„Doina studentului în drept

Foaie... albă Drept Roman!

Mă căznesc să-nvăț de-un an,

Să-nvăț pe Iustinian!

D-a pustia de moca

Mă tot ține-n cafenea

Carambolu, morbu,

Mi-a luat tot repausul!

Foicică Drept Civil,

Bietul tată din Mizil,”

(Dacă-i sunt unic copil)

Îmi trimite la mandate,

Căci, vezi Doamne, el socoate

Că mă prăpădesc cu firea

Și m-a ofticit citirea!

Și altă foaie Drept Penal!

Viața trece ca un val...

Zău, de ce să fiu hamal,

Să mă-ndop cu-atâtea legi,

Ca, la urmă, mă-nțelegi,

Ce-am s-ajung? Un avocat

Să pledez pentr-un rahat.

(„Hazul satelor”, Anul IV, nr. 5, 1904, martie. Revistă glumeață care apare lunar)

2

„Romanța automobilului

Precis nu știu cine mi-a fost tată,

Pentru că m-am născut în rate...

Am fost căruță-mi pare-odată și-am pornit

Pe două roate

Dintr-o concepție primitivă.

Nu știu câți ani ante Christos,

Când bieții străbunici ai voștri

S-au plictisit de mers pe jos.

Târziu,

M-au pus pe patru roate

Și-ncepe era-mi triumfală

De când fui avansat

Vehicul cu tracțiune animală.

Pe rând, apoi, mă botezară

Căruță, car, postalion,

Caleașcă, butcă, diligență, cupeu,

trăsură, faeton.

La case mari mi-au zis Victorie

Brec sau docar (când sunt mai mic)

La curți îmi zic landau sau altfel...

Dricarii însă

Îmi zic dric...

și-așa ajuns-am ca să-mi zică

Azi fiecare după toane,

Când mă trezii

Indispensabil, în vremile contemporane.

Dar

Iată secolul vitezei:

Vapoare, trenuri și tramvai

Că-mi pune caii într-o cutie și sunt

Trăsură fără cai...

De sunt de piață sau de casă, eu sunt
O marcă de reclamă.

Azi sunt arbitrul eleganței

Unii mă-njură – alții m-aclamă

Am fost și eu modest odată,

Dar m-am schimbat într-un moment:

M-a prins impertinența vremii și

m-am făcut

Impertinent.

De-am fost prieten bun pe vremuri,

cu oamenii buni,

Azi sunt licheaua

Cu care cei ce-au dat arama

Își mai arată tinicheaua

Azi nu am altă meserie

Decât ca să stropesc părliții

Să plimb cu mine Burtă-Verzii,

Cocotele

Și-mbogățiții.

Când nu ciocnesc trăsură, tramvaie,

Deși-am trompetă-n ton de orgă,

Eu mă distrez să calc pietonii

Și să-i trimit pachet la morgă.

Și totuși – astăzi cu viteza-mi

Eu nu mai valorez un ban.

De mă gândeam mai dinainte

Mă prefăceam aeroplan.

Dar când gândesc că-n lumea noastră

Banalitatea nu te cruță

Dau dracului și-aeroplanul

Mai bine

Rămâneam căruță.”

(Ion Brambura, „Dimineața”, 3 martie 1924)

continuare în numărul viitor

Eseu

PLEDOARIE PENTRU LECTURĂ

de Irimescu Alina

„Citind și zburând, ceea ce e unul și același lucru, nu faci decât să desenezi harta magică a propriului tău suflet.”

Mircea Cărtărescu, *A patra inimă*

De ce îi fascinează pe oamenii să spună, să scrie, să asculte sau să citească povești inventate, rămâne un mister. S-a spus despre unele dintre ele că, prin sentimentele pe care ni le stârnesc, ne purifică de propriile emoții. S-a spus că ne readuc la condiția noastră primară, reactualizând omenescul din noi. Că lectura ne salvează de egoismul nostru cotidian. Ne ajută să dăm sens lumii în care trăim. Că ne oferă un spațiu de simulare, în care să ne putem exersa liber capacitatea de a ne trăi propriile existențe. Că alimentează curiozitatea noastră.

Lectura ne îndrumă spre o înțelegere a universului, ridicându-ne deasupra locurilor comune. Poveștile ne pun la dispoziție o sumă de alternative pentru ideile și credințele noastre. Ne țin treze imaginația și creativitatea, de care avem în permanență nevoie. Ne ajută să visăm. Mai mult, ele deschid căi neașteptate cunoașterii de sine, ne

fac mai înțelegători și mai toleranți față de ceilalți.

S-a spus cam totul pe tema asta și încă pare a fi insuficient. Cum să mai spunem cât de utilă poate fi lectura? Poate doar printr-o metaforă ca cea imaginată de Mircea Cărtărescu: „Cărțile sunt asemenea unor fluturi. De obicei stau cu aripile lipite, așa cum se odihnesc fluturii pe câte-o frunză, când își desfășoară trompa filiformă ca să soarbă apă dintr-un bob de rouă. Când deschizi o carte, ea zboară. Și tu odată cu ea, ca și când ai călări pe gâtul cu pene fine al unui fluture uriaș. Dar cartea nu are o singură pereche de aripi, ci sute, ca un semn că ea te poate duce nu doar din floare-n floare în această lume glorioasă, ci în sute de lumi locuite. Unele dintre ele seamănă mult cu cea în care trăim, altele sunt populate de ființe care nu ni se arată decât în vise.”

Toate acestea și câte altele nu le-am dori cultivate pentru elevii noștri. Și totuși nu îi putem convinge mereu că lectura îi formază, indiferent de profilul școlii lor, indiferent de preocupări și de așteptări.

Devin câteodată nostalgică amintindu-mi de primele experiențe în lumea lecturii și de magia lor. Și apoi mă gândesc la toate celelalte experiențe

minunate care mă definesc pe mine, cea de astăzi. Cum ai putea convinge pe cineva, mai ales pe un adolescent, că a citi îți deschide o cale de a face un loc pentru sine în lume? Mircea Cărtărescu avea dreptate comparând lectura cu ușa rămasă deschisă a unei biserici. Poți să intri oricând sau poți rămâne afară, de tine depinde cum vrei să trăiești.

Secolul acesta este caracterizat prin toleranță, libertate și diversitate. Aceste însușiri s-au translatat și asupra lecturii atât de discutate în ultimii ani. Se citește, nu se mai citește, sunt întrebări la care se răspunde pe un ton plin de îngrijorare și dezamăgire.

Totuși, nu ar trebui să vedem lucrurile atât de tranșant. Într-adevăr, azi nu se mai cultivă lectura literaturii „înalte” dar asta nu înseamnă că ea și-a pierdut din vitalitate. Au apărut forme noi, în concordanță cu ritmul alert al lumii în care trăim. Și dacă azi nu se mai citește cu aceeași frecvență ca altădată romanul fluviu sau alte specii de mare întindere, nu e mai puțin adevărat că se citește totuși literatură motivațională, literatură de specialitate sau biografii.

continuare în numărul viitor

MODERNISMUL LITERAR ȘI REVOLUȚIONAREA LIMBAJULUI POETIC

de Angela Cârlan, Mihaela Răducea

Operele blagiene transpun în haină metaforică propriile idealuri ale artistului. Poezia și filosofia în special se raportează la omul care și-a înfrânt animalitatea și pornirile instinctive, lăsându-se animat în schimb de aspirația spre înălțare spirituală și absolut, specifică unui spirit ales. Această tendință de surprindere a esențelor universului și de pătrundere în noi dimensiuni ale spiritualității este captată de Blaga într-un limbaj poetic aluziv și fluid, transpus simbolic în metafora „luminii”. Poemele sale devin expresia unui univers absolut a cărui chintesență Blaga și-o asumă și o transfigurează poetic. Limbajul poetic, construit prin metafore revelatorii, surprinde prin modificări semantice ce conduc la lărgirea sferei estetice. Metaforele sugestive: corola de minuni, lumina, întunericul și regimul ontologic al umbrei, noaptea „monadică”, simbolurile ascensionale precum muntele, pasărea, copacul,

fântâna, săgeata, luna ca simbol al cunoașterii luciferice etc. induc fiorul metafizic și o schimbare neașteptată de viziune poetică. Lirismul este sublimat până la esențe, întrucât forța inovatoare a liricii sale provine, în primul rând, din părăsirea vechilor teme ale localismului creator transilvănean și așezarea sa în centrul curentelor europene de acută sensibilitate, o filosofie proprie, originală, generată de probleme ontologice. Retorica veche, discursivă, este înlocuită cu lirismul sugestiv, profund adâncit în imaginativ, conturând o direcție literară de mare spiritualitate. Formula metaforică de maximă concentrare, forța sugestiei, alegoria fină, asocierile neobișnuite de termeni, exprimarea silogistică generează un discurs poetic de substanță.

Înrudit cu marii lirici europeni (Trakl, Saba, Rilke, Ungaretti), Blaga interiorizează limbajul poetic, fan-tezia creatoare eliberându-l de orice

constrângeri formale sau ideatice, accentul fiind pus pe metafora revelatoare, pe sensibilitatea de esență metafizică ce potențează taina universului. Poemul său are accentuate valențe cognitive, în măsură să-l apropie pe om de taina creației universului reprezentată de Natură, Eros, Logos sau Divinitate, familiarizându-l cu propria devenire sau „trecere”.

Cuprins de frenezia vieții și a iubirii, poetul exclamă: „O, niciodată n-am văzut pe Dumnezeu mai mare!” (Blaga, 1974, p. 71) Pe fondul descătușării sufletești poartă un dialog permanent cu eternitatea, cu nemărginirea, cu misterele lumii: „Eu am crescut hrănit de taina lumii” (Blaga, 1974, p. 80, încât preaplinul sufletesc îl face să vrea să se măsoare cu munții, fiorul cosmic e intens: „Dar munții- unde-s? Munții, / pe care să-i mut din cale cu credința mea?” (Blaga, 1974, p. 30)

continuare în numărul viitor

Parada revistelor

de Constantin Dobrescu

VITRALIU

nr. 47 octombrie 2017

Periodicul Centrului Cultural internațional "George Apostu" din Bacău, are un sumar bogat din care cei ce iubesc istoria adevărată au ce citi.

Ne rețin atenția textele semnate de Ioan Aurel Popa, Marius Aiftincă, Cătălin Turliuc, Emil Holban despre subiecte legate de realizarea unității naționale.

Ștefan Munteanu ne prezintă opiniile lui Mircea Florian despre gândirea lui Eminescu.

Un set de texte semnate de Ioan Dănilă, Traian Diaconescu, Livia Liliana Sibîșteanu M. Coloșenco și Bogdan Crețu se ocupă de opera și personalitatea poetului roman Ovidiu relegat de împăratul Augustus la Tomis. Textele sunt circumscrise celor 2000 de ani de la trecerea în eternitate a lui OVIDIU.

De asemenea, Al. Zub și Dumitru Vitcu de la Iași abordează în textele lor informații despre Mihail Kogălniceanu cu ocazia bicentenarului nașterii revoluționarului pașoptist.

Foarte interesant este textul semnat de Violeta și Alin Popa despre Drumul României Mari de la proiect la realitate (1821-1918). Autorii insistă pe domina reformatoare a lui Alex. Ioan Cuza. **Astfel dintre cele 20 de legi reformatoare care au așezat România pe drumul europeanizării sale ni se prezintă legea secularizării averilor mănăstirești pentru care domnitorul Cuza a fost urât de moarte de biserica ortodoxă, chiar și în zilele noastre, deoarece a văduvit BOR de autonomia financiară,** veniturile sale devenind venituri la bugetul de stat și au constituit declicul pentru procesul laicizării statului și societății românești.

Ura a fost așa de mare încât preoții ortodocși, în unire cu călugării greci, au pus la cale și o încercare de asasinare a lui Cuza.

Autorii ne arată opulența slujitorilor bisericii – ca și acum care au abdicat de la cutumele vechi de a ajuta populația nevoiașă, să dea pomeni săracilor și să ofere zestre fetelor sărace.

Al. I. Cuza îngrozit de disprețul preoților față de populație, de faptul că biserica forma un stat în stat și nimeni nu le cerea socoteală, a luat măsuri de eradicare a abuzurilor. Obiceiul vechi prevedea că dacă un călător bătea la poarta unei mănăstiri să fie primit, nu alungat.

Cuza s-a deghizat într-un călător ostentiv de drum a bătut pe înserate la poarta unei mănăstiri cerând găzduire. A FOST REFUZAT. Mânios, domnitorul s-a întors în fruntea unui detașament de soldați, care aștepta tupilat într-o pădure din apropiere. CUZA mai aduse și o ceată de pungași.

Tot alaiul a intrat în Mănăstire. Domnitorul intră prin chilii, înșfăcă pe fiecare călugăr de gât scoțându-l afară și introducând în locul lui un hoț sau un pungaș, însoțind această schimbare de persoane cu următoarele cuvinte. "Hoți scot de aici și tot hoți introduc. "De atunci spun documentele, unele mănăstiri au fost transformate în TEMNIȚE, cel mai cunoscut exemplu fiind VĂCĂREȘTIUL.

ARENA LITERARĂ

nr. 7/octombrie-decembrie 2017

Această revistă trimestrială interesantă pentru cei care gustă textele literare este compartimentată în rubrici unde semnează personalități ca Ion Dodu Bălan, Nicolae Dan Frunteleată, Nicolae Rotaru etc.

În comparație cu alte reviste, aceasta are și o rubrică "Colțul epigramistului" unde sunt publicate epigrame de Paula Romanescu.

În revistă sunt publicate și traduceri din limba turcă, poezii și proză a unor poeți și scriitori turci.

LITERE

nr. 11-12 (213-213) nov.-dec. 2017

Mihai Cimpoi ne prezintă în textul său mișcarea culturală basarabeană formatoare a ideii de unire. OARE?

Ioan Adam abordează în textul său personalitatea liderului socialist Constantin Petrescu (1888-1957).

Corin Bianu ne informează prin textul său bănuielile sale despre modul cum li s-a retras românilor un premiu Nobel.

Honorius MOȚOC ne prezintă pe Ion. I. C. Brătianu. Ca o șansă pentru România, iar istoricul patriot Manole Neagoe mai trage un perdaf unui mercenar în ale istoriei Marius Diaconescu, care la comanda maghiarilor și pe banii lor, ne denigrează marile personalități ale neamului. De la Mircea cel Mare ipochimenul a trecut la ponegrirea memoriei Crăișorului munților Apuseni-Avram Iancu pe care ni-l prezintă ca pe un ucigaș de maghiari nevinovați. **Uită derbedeul că amanta lui Avram Iancu era o ungueroaică focoasă și Iancu avea mulți prieteni maghiari.**

Din textul eruditului istoric aflăm că mai toți conducătorii revoluției maghiare care nu garanta nației române drepturi naționale, nici măcar nu erau maghiari getbeget. **Astfel, Kossuth era "un țaran slovac", marele poet maghiar Petofy care incita lauciderea în masă a fraților noștri ardeleni era un sârb renegat pe nume PETROVICI, iar criminalul BEM era polonez. Acestor criminali, după înfrângerea revoluției maghiare, când erau vânați de austrieci, românii, sau mai bine zis**

masonii N. Bălcescu și cei din familia Golescu, le-a facilitat trecerea prin Muntenia în Imperiul Otoman pentru a nu fi „beliți” de ruși și austrieci. Oare așa de mult a iubit Bălcescu pe frații ardeleni? Sunt lucruri în istorie care nu pot fi uitate. Iată ce ne pot "coace" maghiarii acum la ceas de centenar, vor nici mai mult nici mai puțin decât AUTONOMIE teritorială. Să luăm aminte la vorbele marelui apostol al Neamului românesc Nicolae Iorga. Aștia numai de băț știu de frică, ca javrele. Ne mai puneți mult răbdarea la încercare? Ah, ce bun ar fi, acum de CENTENAR un VADIM, care pe lângă că mai ținea piept urmașilor lui Atila, mai lua parte și năpăstuiților bătuți de soartă și mai dădea de pământ cu toți îmbuibății, care ar trebui puși la zid și înecați în scuiapat.

CONȘTIINȚA

nr. 146-147, nov.-dec. 2017

Ei iată un număr din această subțirică, dar scumpă ca parale, publicație – se vede că este scoasă de poezia cărcotase – cu care suntem de acord. Mă refer la textul celui ce răspunde la numele de Claudiu Băzăvan în legătură cu dispariția Ex Regelui Mihai I din România. Nu mai știu pe cine să cred un universitar serios I. Scurtu care afirmă în cartea sa despre Regele Mihai că acesta nu a fost încoronat și pus rege, cartea este apărută după anul de grație 1990 sau pe distinsul Claudiu Băzăvan?

Nu am fost de acord cu fugăria Regelui Mihai prin țară în 1990. Cred că atunci Ion Iliescu de altfel un om ponderat de felul lui, a avut un puseu de frică sau a fost prost sfătuit de colaboratorii lui care îl săpau bine. În privința Băselului (T. B) care este adevărat că a calomniat tot ce ținea de regalitate, așa fi mai circumspect. Să nu uităm ah, era să spun nicidecum trandafirii, T. Băsescu era consiliat de specialiști în intelligence service, care știau multe secrete despre Regalitatea română. Dar vorba ceea la noi, nu mai sunt codri verzi, ci avem mai mulți specialiști, milioane de istorici de analiști politico-militari, de moralisti, de specialiști în probleme de succesiune dinastică etc. Vedeți-vă, ilustrații părinți în sutană, de slujbele religioase și ajutarea celor năpăstuiți capitol la care sunteți REPETENȚI. Ce bun ar fi Alex. Ioan CUZA, să vă mai aducă cu picioarele pe pământ.

SCRIPTOR

nr. 11-12 (35-36) nov.-dec. 2017

Din interesanta revistă ieșeană unde semnează cu folos oameni de cultură și istorici de excepție reținem textul lui Ion Agrigoroaiei și Nicolae BUSUIOC despre Marea Unire din 1918 care este

în viziunea autorilor “cea mai mare faptă din toată istoria neamului nostru.”

Un lucru care îmi sare în ochi este faptul că din Colegiul Consultativ al revistei patronate de Editura Junimea figurează și istoricul arhivist Florin Cântic de la Arhivele Naționale Iași. Iată o revistă care apreciază erudiția lucrătorilor de la Arhivele considerate adevărate “grânare ale istoriei”.

Revista este ilustrată cu imagini din arhiva inedită Corneliu Ștefanache donație a fiicei scriitorului Irina Ștefanache stabilită în Franța.

La rubrica “Cărțile Junimii” colecția “Memoria clepsidrei” (pag. 97) se reproduce coperta cărții lui Theodor Pâslaru, Povestiri și istorisiri din trecut (1909-1917), Volumul îngrijit de istoricii ploieșteni Traian D. Lazăr și Constantin Dobrescu. Acest volum a fost prezentat și la târgul de carte de la București din noiembrie anul trecut, la zilele Editura Junimii. Aceasta, care merită să fie citită, căci este vorba de un militar din Prahova care a lupta la Mărășești, a fost apreciat de mareșalul C. Prezan, care l-a cooptat în serviciul de informații al armatei, folosindu-l drept curier pe relația generalului cu dr. C. Racovschi și V. I. Lenin pentru a împiedica ocuparea Basarabiei de către germani și apoi de către Bolșevici.

CONVORBIRI LITERARE

Nr. 11 (263) noiembrie 2017

Distinsul poet Cassian Maria SPIRIDON face o retrospectivă a evoluției revistei “Convorbiri literare” în cei 150 de ani de la prima apariție.

Eruditul istoric Alexandru ZUB ne face cunoscut prin textul său că s-au împlinit 170 de ani de la nașterea istoricului A. D. Xenopol (1847-1920)

Revista publică o serie de texte privind poezie și proză, cronici literare de calitate.

La rubrica “Istorie literară”, Mircea TOMUȘ ne prezintă componentele intime ale elaborării romanului “Răscoala” de Liviu REBREANU.

Alexandru MÎTA ne prezintă specii folclorice insuficient de studiate: **descântecul, vrăjitoria, farmecul.**

Liviu Papuc ne oferă date interesante, unele inedite despre junimistul Nicolae GANE care, pe lângă realizările în câmpul literaturii, s-a dovedit și un primar de excepție al Iașilor, fiind ales de cinci ori în perioada 1872-1911.

La rubrica “Istorie”, Vasile Diacon ne prezintă avatarurile pământului românesc la Conferința de pace de la Paris și ulterior.

ACASĂ

nr. 2 (34)-2017

Colegiul editorial al acestui periodic cultural semestrial care apare la București întâlnim oameni de litere consacrați ca Eugen Simion, Viorel Mărginean, Ion Brad, Ion Buzași, Mir-

cea Popa, Nicolae Suci, Răzvan Voncu și Georgeta Filitti Penelea, care acum se da mare grecoaică.

La rubrica “Eveniment editorial” distinsul istoric literar Valeriu Râpeanu ne informează că s-a încheiat tipărirea operei literare a lui Ion Agârbiceanu.

Revista cuprinde proză, poezie, pagini de memorialistică, cronici, recenzii și traduceri.

Iată o revistă cu adevărat elitistă care merită să fie citită din scoarță în scoarță.

CRONICA VECHE

nr. 12 (83) decembrie 2017

Aprețim faptul că prestigioasa revistă ieșeană a ținut să omagieze cum se cuvine personalitatea ultimului Rege al României. **Așa cum aprecia distinsul Nicolae Turtureanu nu trebuie să fii monarhist, regalist pentru a realiza că prin ceea ce a făcut de-a lungul timpului Regele Mihai a fost un REGE pentru Eternitate. Nu se poate uita curajul de care a dat dovadă la 23 August 1944. Am ferma convingere că dacă nu ar fi fost forțat să ABDICE, regele ar fi fost un monarh constituțional ca și înaintașii săi și în special Carol I și Ferdinand I cel loial.**

Cred că ar fi sarcina istoricilor serioși nu de ocazie sau amatori să ne explice nouă ploieștenilor cum vine treaba cu semnarea Declarației de la Budapesta în vara sau toamna anului 1989? **Din cauza acestui document pe care apare semnătura sa, Ceaușescu care a respectat înțelegerea făcută de Gh. Gheorghiu Dej a continuat să acorde indemnizația în dolari (destul de generoasă) a sistat plata. Nu aducem în discuție acest episod dureros pentru țară, mai ales acum în 2018, când ne pregătim de a celebra CENTENARUL, vedem ce probleme ne fac vecinii. Dacă Regele s-a bucurat de respect în toți anii de la revoluția din 89 se datorează faptului că românii s-au săturat de minciună, ipocrizie, hoți etc. și de mutrele unor neisprăviți care populează spațiul politic.**

ROMÂNIA LITERARĂ

nr. 1-2, 12 ianuarie 2018

Foarte interesant este suplimentul dedicat Centenarului care în esență cuprinde momente din evoluția statului național unitar.

Pentru istoricul Lucian BOIA anul 1918 reprezintă un moment astral, când românii au ales în mod ireversibil Calea europeană.

Trecerea în eternitate a Regelui Mihai prilejuiește unor oameni de litere ca Mihai Zamfir, Mihai Voncu și Adrian Popescu amintiri despre această personalitate a istoriei naționale.

Istoricul literar Nicolae SCURTU evocă în textul său un aspect mai puțin cunoscut din activitatea eseistului Petru CREȚIA (1927-1997) și anume Me-

moriul sau adresat Academiei Române din anul 1991 prin care acesta propune înființarea unui Institut Eminescu sub patronajul acestui înalt for de cultură și sub autoritatea directă a președintelui.

DILEMA VECHE

nr. 725, 11-17 ianuarie 2018

Iată un număr dedicat în mare parte sărbătorilor de iarnă care în opinia nonconformiștilor de la această revistă par a fi ratate.

Andrei Pleșu își dorește ca și noi cei neluați în seama unui an nou mai bun pentru moravurile publice.

La început de an Ovidiu NAHOI are câteva semne de întrebare legate de evoluția Uniunii Europene.

Din revistă amintim că poeta NORA IUGA a fost premiată la München la Institutul de Cultură germană și istorie sud-est europeană.

Dorel Dumitru CHIRIȚESCU se întreabă și caută să ne lumineze de ce este importantă independența Justiției?

PRAHOVA EROICĂ

nr. 2 (14) septembrie 2017

Inițial nu aveam de gând să consemnez nimic despre această modestă revistă așa zisă de cultură istorică.

Întâmplarea a făcut ca distinsul col (r) Constantin Chiper – **mă mir că cei care împart cu generozitate gradele de general nu l-au avut și pe domnia sa în vedere – să-mi ofere Revista așa cum și eu ofer cu plăcere revistele cu care colaborez.**

Constat că sinecurile legate de Cultul Eroilor sunt practic niște jucării pentru moșneguții care au servit în armată și care pentru asta pe lângă pensiile grase bașca mai iau și o căciulă de bani pe seama Eroilor; mai puțin cei anticomuniști morți în lupta inegală cu aparatul represiv din care după 1945 și armata a excelat. Dar să revenim la oile noastre.

Ca revista să fie de cultură istorică cum sunt de exemplul “Magazin istoric” și „HISTORIA” trebuie ca dirijitorii ei militari în rezervă gen moș Teacă să aibă ei înșiși cultură istorică.

Am mai spus-o și o repet până vor înțelege și ipochimenii din redacție că a vorbi despre eroii din Prahova trebuie să fii născut aici, nu în Teleorman, Vaslui sau aiurea, să ai un dram de dragoste față de aceste locuri binecuvântate de Dumnezeu.

Dar așa fi nedrept dacă nu aș remarca un oarecare efort pentru ridicarea științifică a revistei. Dar aici nu are nici un merit prof. univ. de gimnaziu Palin Zorilă (așa apărea pe afișe ale Bibliotecii „N. Iorga.”)

Mă bucură că cei care conduc destinele fostului liceu militar din Breaza au renunțat la ridicola titulatură purtată până mai deunăzi Colegiul Național Militar Liceul “Dimitrie Cantemir” suna ca naiba.

Sugerez comandantului prestigioasei instituții, care văd că are solide cunoștințe privind trecutul liceului, (oare textul l-a scris domnia sa ori vreun subaltern) poate face toate diligențele să schimbe și denumirea instituției în loc de numele bețivului și fricosului Dimitrie Cantemir (care la Stănițești s-a ascuns sub faldurile rochiei țarinei) și mare filarus să revină la numele întemeietorului liceului Nicolae Filipescu. Dacă face acest lucru distinsa Doina Mureșan va binemerita de la patrie. În rest numai de bine.

DUNĂREA DE JOS

nr. 191 ianuarie 2018

Acest elegant număr este dedicat manifestărilor Centenarului. Dirigui-torii revistei introduc în circuitul publicistic o serie de texte privind istoria Basarabiei în timpul primului război mondial, prăbușirea regimului țarist și "dorința" unirii cu România mai mult de frica ucrainenilor și mai ales hotărârea Rușilor bolșevici de a recupera acest străvechi teritoriu, care ne-a cauzat mari probleme.

Foarte interesant și obiectiv este textul eruditului medic Nicolae Bacalbașa referitor la viitorul mareșal Alexandru Averescu care a jucat în perioada primului război mondial la două capete. **Nu prea dorea Unirea Basarabiei cu România, ba mai mult a cochetat cu bolșevicii grupați ca șobolanii la Odessa ca C. Racowski, Mihail Gheorghiu Bujor, etc pentru îndepărtarea Regelui Ferdinand I cel loial de pe tronul României. Se ridică de către alții osanale pentru meritele din timpul războiului, dar se uită rolul de călău al țăranilor români răsculați în 1907. Această prăjină cu un caracter infect ca orice basarabean a pus tunurile pe satele răsculate în Oltenia răsându-le de pe fața pământului. Se știe că nu l-a simpatizat pe generalul H. M. Berthelot, dar se uită de către unii meritul francezului în salvarea dinastiei române și în-lăturarea pericolului ca România să fie BOLȘEVIZATĂ.**

Generalul H. M. Berthelot dă ordin pentru asasinarea bolșevicului Roshal prietenul lui Lenin și Troțchi.

Am spus-o de mai multe ori, încă nu cunoaștem în profunzime evenimentele din timpul primului Război Mondial. Așa zisii istorici militari (pe vremea lui Ceaușescu îi numărai pe degete, acum sunt cu zecile/nu ne luminează asupra unor probleme privind Basarabia.

Nu ni se spune că generalul C. Prezan a făcut schimb de mesaje cu Racowski și Lenin prin intermediul unui prahovean subofițerul Theodor Pâslaru. De asemenea, nu se suflă mai nimic de intelectualii și profesorii mobilizați în armata română trimiși în Basarabia pentru a proceda la românizarea aparatului de stat și a școlii unde limba rusă

era predominantă ca și limba idis. **Celor care doresc să afle mai multe informații le recomand (excelentă lucrare, a Irinei Livezeanu profesor de istorie la Universitatea din PITTSBURGH SUA, intitulată Cultură și naționalism în România Mare 1918-1930 Humanitas, București, 1998.**

ROMÂNIA LITERARĂ

nr. 3, 19 ianuarie 2018

Corina Ciocârlie și Andreea Răscănușanu ne prezintă fragmente dintr-un amplu eseu privind un dicționar al locurilor literare bucureștene.

Ștefan Cazimir ne prezintă în textul său patru epistole trimise de Panait Istrati criticului danez Georg Brandes (1842-1927) în perioada 1925-1926.

Sorin LAVRIC introduce în circuitul publicistic și el un set de 10 scrisori inedite trimise de Constantin Noica, Edgar Papu și Nicu Steinhardt lui Constantin Jora în perioada 1977-1985

Cristian PĂTRĂȘCONIU poartă un sumar dialog cu COLSON WHITEHEAD laureat al premiului PULLITZER despre literatură, muzică, success și sclavie.

Simona DRĂGAN recenzează cartea lui Victor Ieronim STOICHIȚĂ: Imaginea celuilalt negri, evrei, musulmani și țigani în arta occidentală în zorii epocii moderne 1453-1800, apărută la Humanitas în 2017.

Adrian GRAUENFELS abordează relația dintre literatură și cafelele Ierusalimului pornind de la ideea scriitorului israelian de limba română AHARON APPELFELD că cele mai plăcute momente le-a petrecut în cafelele din Cernăuți și Ierusalim.

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

Anul 3, Nr. 35-decembrie 2017

Un grup de entuziaști în special universitari grupați sub auspiciile Fundației literar-istorice "STOIKA" au scos seria nouă a publicației de care ne ocupăm, fondată în anul 1874.

Prin reluarea apariției acestei reviste inițiatorii fac un imens serviciu CULTURII naționale. Sumarul acestui număr este puțin spus fabulos și mai ales divers și nu ne rămâne decât să-i felicităm pe inițiatori.

Conf. univ. dr. Gabriel I. Năstase în editorialul său plin de substanță ne arată că CENTENARUL MARII UNIRI în loc să ne găsească pregătiți sufletește ne surprinde DEZBINAȚI spre bucuria neprietenilor noștri. Mi-a mers la suflet scheciul "O, TANNENBAUM al genialului cupletist CONSTANTIN TĂNASE.

*În țara asta, țara pâinii
Să aibă pâine chiar și câinii
Guvernul nostru ne obligă
S-avem o zi de mămăliță
Lor ce le pasă cum e traiul
Scumpiră trenul și tramvaiul
Scumpiră tot, la cataramă*

*Până și pâinea și tutunul
Și când înjuri pe șleau de mamă
Ei, cică, eu fac pe nebunul.*

Având în vedere că în 2017 s-au împlinit 128 de ani de la nașterea scriitorului NICHIFOR CRAINIC (1889-1972) pe adevăratul său nume ION DOBRE autorul VICTOR MILESCU evocă plin de patos personalitatea acestui filozof și poet creștin. A fost un adversar al regimului autoritar al lui Carol al II-lea scriind un virulent articol "Țara regelui WIEDER și a reginei DUDUCA".

A luptat în timpul primului război mondial. A fost prieten cu Nicolae Iorga, Lucian Blaga, etc.

A avut profunde simpatii legionare, fapt pentru care a fost arestat.

Nichifor Crainic a rămas în istoria presei române interbelice prin fondarea revistei GÂNDIREA în anul 1921, la care a colaborat tot ce a avut mai reprezentativ cultura națională ca Mircea Eliade, Radu Gyr, Dumitru Stăniloia, Emil Cioran, Vasile Voiculescu (precis că Bobiță S. redactor șef la GAZETA Cărților nu știe acest amănunt), Tudor Arghezi, Adrian Maniu, Ovidiu Papadima etc. Am redat mai multe date despre acești ziariști, deoarece tânăra generație nu cunoaște aceste lucruri.

Viorel Gh. SPETEANU ne prezintă câteva medalioane despre bărbații marii Uniri care au făcut posibil realizarea idealului național la 1918, ca I. I. C. Brătianu, Ion Inuleț, Vasile Goldiș, Iancu Flondor, Alex. Marghiloman etc.

O imensă bucurie sufletească mi-a prilejuit faptul că am întâlnit în paginile revistei un text despre VASILE LUCACIU semnat de preotul stavrofor Radu Botiș din Ulmanii Maramureșului împreună cu fratele său Mircea BOTIȘ.

Distinsul Florian Laurențiu STOIKA ne prezintă în eruditul text Planul KALGERI despre care sunt sigur că mulți nu au auzit.

În fapt este vorba de un plan abil de distrugere a Europei.

Inițiatorul este Richard von COUDENHOVE KALGERI care pune bazele mișcării "Paneuropa" în 1922 previzionând instaurarea Marii Ordini Mondiale.

Admiratori ai acestui malefic individ este și Angela MERKEL. Aflăm că fenomenul imigrării este rezultatul unui studiu pregătit de decenii pentru a distruge Vechiul Continent european.

Ceea ce citesc mă pune pe gânduri și îmi dă FRISOANE având în vedere ce pregătesc acești indivizi TRANSILVANIEI.

Aflăm că separatistul catalan CARLOS PUIGDEMONT mare admirator al lui TROȚKI, pregătea terenul divizării Europei prin AUTONOMIZARE.

continuare în pagina 36

Evenimente Culturale

de Marian Chirulescu

- *** februarie-aprilie – 130 de ani de la răscoalele țăranilor din 1888
- *** Moare Antonie Vodă din **Popești**, domnitor al Țării Românești (1669-1672)
- *** Se desfășoară răscoala țăranilor din 1907
- *** Se înființează Cenaclul literar “I.L. Caragiale” (1952, Ploiești)
- **01.02.** – 170 de ani de la nașterea pictorului Sava Henția (1848 – 1904)
- **01.02.** – 150 de ani de la nașterea pictorului Ștefan Luchian (n. 1868 – m. 1916)
- **01.02.** – Se naște violonistul și compozitorul George Năstase Ochialbi (1870, Ploiești – 1916, Rusia)
- **01/13.02** – 145 de ani de la nașterea basului Feodor Ivanovici Șaliapin (1873) și 80 de ani de la moartea sa (12.04.1938)
- **01/13.02** – 135 de ani de la nașterea regizorului Evgheni Vahtangov (1883 – 1922)
- **01.02.** – Se naște scriitorul Nicolae Breban (n. 1934, „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”)
- **01.02.** – 75 de ani de la nașterea ziaristului Nicolae Hristodorescu (n.1943, Ploiești)
- **01.02.** – Se naște scriitorul Petru Popescu (n.1944)
- **01.02.** – Se naște solista Nicoleta Matei (Nico) (n.1970, **Ploiești**)
- **01.02.** – Se naște dr. în filologie Loredana Ilie (1975, sat Corlătești, jud. Ph.)
- **02.02** – 150 de ani de la nașterea filozofului Constantin Rădulescu-Motru (1868-1957)
- **02.02.** – 147 de ani de când Roma a devenit capitala Italia (1871)
- **02.02** – Se naște poetul Puiu Cristea (1930, com. **Măneciu-Ungureni** – Ph.)
- **03/16.02** – 110 de ani de la constituirea Partidului Conservator-Democrat, în frunte cu Take Ionescu (1908)
- **03.02.** – 190 de ani de la moartea scriitoarei Dora d'Istria (Elena Ghica) (1828) și 130 de ani de la moartea sa (17.11.1888)
- **03.02.** – 150 de ani de la nașterea filosofului Constantin Rădulescu-Motru (1868–1957)
- **03.02.** – A avut loc premiera dramei „Năpasta” de Ion Luca Caragiale (1890, București)
- **03.02** – Se naște actorul Dumitru Palade (n. 1930), cu activitate în **Ploiești**
- **03.02.** – Se naște pictorița Cornelia Peulescu (n. 1917, **Ploiești** – m. 1967)
- **04.02.** – 330 de ani de la nașterea scriitorului Pierre Marivaux (1688) și 255 de ani de la moartea sa (1763)
- **04.02.** – Se naște diplomatul Constantin Vișoianu (1897, **Urlați** – m.?)
- **05.02.** – 170 de ani de la nașterea scriitorului Joris-Karl Huysmans (Franța) (1848–1907)
- **05.02.** – 90 de ani de la nașterea scriitorului și criticului literar Hristu Cândroveanu (n. 1928), cu activitate și în **Ploiești** (m. 2002)
- **05.02.** – S-a născut prof. de muzică și compozitorul Huba Sebastian Bertalan (1954–2005, **Ploiești**)
- **05.02.** – Se naște violonistul Adrian Ceapă (1954), cu activitate în **Ploiești**
- **06.02.** – 225 ani de la moartea scriitorului Carlo Goldoni (1707 – 1793)
- **06.02.** – 125 ani de la nașterea scriitorului și actorului Sandu Teleajen (n. 1893, sat **Homorâciu**, PH) și 55 de ani de la moartea sa (1963)
- **06.02.** – 120 ani de la premiera audiției la Paris a “Poemei române” de George Enescu (1898)
- **06.02.** – 110 de ani de când s-a născut scriitorul Geo Bogza (n. 1908, **Ploiești**) și 25 ani de la moartea sa (1993)
- **06.02.** – Se naște scriitorul Adrian Maniu (1891 – 1968)
- **06.02.** – Se naște omul politic Corneliu Mănescu (1916, Ploiești – 2000)
- **06.02.** – Se naște muzicologul Sebastian Bucur (Barbu Stelian) (1930, Telega, PH)
- **06.02.** – S-a născut medicul Constantin Mândică (1937, Târgșorul-Nou – Ph.)
- **07.02.** – S-a terminat construirea Castelului „Iulia Hașdeu” din Câmpina (1896)
- **07.02.** – Se naște cântăreața Elena Zamora (n. 1897, Ploiești – m. 1974)
- **07.02.** – Se naște prof. univ. dr. ing. Stelian Dumitrescu (n. 1929, com. Păcureți, PH)
- **07.02.** – Are loc premiera primului film sonor realizat la București „Bing – Bang”, cu N. Stroe și V. Vasilache (1935)
- **08.02.** – 150 de ani de la înființarea Școlii Normale Ploiești (1868)
- **08.02.** – 140 de ani de la nașterea filozofului Martin Buber (Germania) (1878-1965, Israel)
- **08.02.** – 190 de ani de la nașterea scriitorului Jules Verne (1828 – 1905)
- **08.02.** – Se naște compozitorul Dan Pavelescu (n. 1952, Ploiești)
- **09.02.** – Se naște poeta Steluța Georgiana Albu (1971, Ploiești)
- **10/ 22.02.** – A avut loc premiera piesei „Răzvan – Vodă” de B. P. Hasdeu la Teatrul cel Mare din București (1867)
- **10.02.** – 130 de ani de la nașterea scriitorului Giuseppe Ungaretti (1888-1970)
- **10.02.** – 120 ani de la nașterea scriitorului Bertolt Brecht (1898-1956)
- **10.02.** – Se naște scriitorul Anton Holban (1902 – 1937)
- **10.02.** – Se naște actorul Victor Rebeniuc (1933)
- **11.02.** – Se naște preotul, dirijorul și compozitorul Victor A. Frangulea (1939)
- **12.02.** – 95 de ani de la nașterea regizorului Franco Zeffirelli (n. 1923)
- **12.02.** – 85 de ani de la nașterea regizorului de film Costa-Gavras (Franța) (n.1933, Grecia)
- **12.02.** – Se naște muzeograful, scriitorul și publicistul prof. Octavian Onea (1944, Iași), cu activitate în Câmpina și Ploiești

- **12.02.** – Se naște poetul ing. Gabriel Vincențiu Mălăescu (1948 – 2016, Ploiești)
- **13.02.** – Ziua Mondială a Radioului
- **13.02.** – Se naște sociologul Dimitrie Gusti (1880-1955)
- **13.02.** – Se naște conf. univ. dr. ing. și diplomat în matematici și teologie Ion Macri (1935, Ploiești)
- **13.02.** – 50 de ani de la nașterea boxerului Mihai Leu (1968)
- **14/26.02.** – 130 de ani de la inaugurarea Ateneului Român (1888, București)
- **14.02.** – Se naște filoloaga Alexandrina Istrătescu-Tzurea (n. 1901, Vălenii de Munte)
- **14.02.** – 90 de ani de la nașterea poetului Radu Cârneli (n. 1928)
- **14.02.** – Se naște scriitorul George Dorul Dumitrescu (1904, com. Ceptura, Ph.)
- **14.02.** – Se naște poetul Grigore Vieru (1935-2009)
- **14.02.** – Se naște poetul Victor Sterom (Ion Vergu Dumitrescu) (1937, Mizil – 2014, Ploiești)
- **14.02.** – Se naște caricaturistul Nicolae Ioniță (n. 1951), cu activitate în Ploiești
- **14.02.** – Se naște pictorița Camelia Profirescu (n.1954), cu activitate în Ploiești
- **14.02.** – A luat ființă, oficial, Muzeul de Științele Naturii Ploiești (1956)
- **15.02.** – 175 de ani de la înființarea Societății secrete "Frația" la București (1843) (în vol. "Istoria României în data". Ed. I și în "Dicționar cronologic al literaturii române" – evenimentul este datat – toamna)
- **15.02.** – Se naște filosoful și criticul literar Titu Maiorescu (1840-1917)
- **16/28.02.** – 125 ani de la nașterea regizorului Vsevolod I. Pudovkin (1893) și 65 de ani de la moartea sa (30.06.1953)
- **16.02.** – Se naște scriitorul Mihai Nedelcu (1925, com. Gherghița, PH – 2010, Ploiești)
- **16.02.** – Se naște poetul Ilie Constantin (n.1939)
- **16.02.** – Se naște scriitorul Constantin Stoiciu (n.1939)
- **17.02.** – 365 de ani de la nașterea compozitorului Arcangelo Corelli (1653) și 305 de ani de la moartea sa (08.01.1713)
- **17.02.** – 345 de ani de la moartea dramaturgului Molière (J. B. Poquelin) (1622 – 1673)
- **17.02.** – 215 ani de la moartea istoricului Eduard Quinet (1803-1875)
- **17.02.** – Se naște antrenorul Octavian Bellu (n. 1951, Ploiești)
- **17.02.** – Se naște solista vocală de muzică populară Irina Loghin (1939, com. Gura Vitioarei, PH)
- **17.02.** – Se naște actorul Ion Manolescu (n. 1881, Breaza – m. 1959, București)
- **17.02.** – Se naște profesorul și publicistul Theodor Tr. Marinescu (n. 1939, Ploiești)
- **18.02.** – 95 de ani de la nașterea regizorului de film Milos Forman (1923)
- **19.02.** – Ziua Națională Constantin Brâncuși
- **19.02.** – 545 de ani de la nașterea astronomului Nicolaus Copernic (Polonia) (1473) și 475 de ani de la moartea sa (1543)
- **19.02.** – 385 de ani de la nașterea cronicarului Miron Costin (1633-1691)
- **19.02.** – 275 de ani de la nașterea compozitorului Luigi Boccherini (n.1743, Italia – m. 1805, Spania)
- **19.02.** – 175 de ani de la nașterea sopranei Adelina Patti (1843-1919)
- **19.02.** – Se naște ziaristul Stelian Popescu (n. 1874, com. Balta Doamnei, PH – m.1960, Elveția)
- **19.02.** (sau 03.03) – Se naște Mircea Vulcănescu (1904-1952)
- **19.02.** – 85 de ani de la nașterea ziaristului și profesorului de istorie Cristea N. Bocioacă (n. 1933), cu activitate în Ploiești
- **19.02.** – Se naște scriitorul Marin Sorescu (1936-1996)
- **19.02.** – Se naște pictorul Victorul Munteanu (1945), cu activitatea în Ploiești)
- **19.02.** – Se naște scriitorul Liviu Ioan Stanciu (n.1950)
- **19.02.** – Se naște poeta Teia Lambă (1987, Ploiești)
- **20/26.02.** – Se naște artistul plastic Honoré Daumier (1808–1879)
- **20.02.** – Se naște scriitoarea Claudia Millian-Minulescu (1887-1961)
- **20.02.** – Se naște scriitorul Eugen Barbu (1924-1993)
- **20.02.** – Se naște acad. Mircea Malița (n.1927)
- **20.02.** – Se naște dr. în muzicologie Alexandru Ion Bădulescu (n. 1929), cu activitatea în Ploiești, „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- **21.02.** – Ziua Internațională a Limbii Materne (UNESCO)
- **21.02.** – Se naște scriitorul Anton Bacalbașa (1865-1899)
- **21.02.** – 125 de ani de la nașterea lui Andrés Segovia (1893-1987)
- **21.02.** Se naște boxerul și antrenorul Ion Moroiță (1961, com. Dumbrăvești, jud. Ph.)
- **22.02.** – 230 de ani de la nașterea filozofului Arthur Schopenhauer (1788 – 1860)
- **22.02.** – 115 ani de la nașterea scriitorului Tudor Mușatescu (1903-1970)
- **22.02.** – 95 de ani de la nașterea actorului Zephy Alsec (n. 1923, București – m.1992, Ploiești)
- **22.02.** – 85 de ani de la nașterea inventatorului Justin Virgilius Capră (n. 1933, com. Măgureni, PH – m. 2014), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
- **22.02.** – 70 de ani de la nașterea profesorului de istorie, Gheorghe Borovină (n. 1948, Ploiești)
- **22.02.** – Se naște criticul literar prof. Dan Gulea (n. 1977), cu activitate în Ploiești
- **23.02.** – 385 de ani de la nașterea scriitorului Samuel Pepys și 315 de ani de la moartea sa (26.05.1703)
- **23.02.** – 130 de ani de la nașterea poetului Mihail Săulescu (1888-1916)
- **23.02.** – 95 de ani de la nașterea traducătoarei Eta Boreriu (1923-1984)
- **23.02.** – S-a născut graficianul Ionel Dunea (1936), cu activitate în Ploiești
- **23.02.** – Se naște ziaristul Mihai Vișoiu (n. 1939, Ploiești)
- **23.02.** – Se naște scriitorul Gheorghe Filip (n. 1945, com. Dumbrava-Ph.)
- **23.02.** – S-a născut scriitoarea Diana Marinache (pseudo-

- nim literar: Carmen Mușat) (1966), cu activitate în Câmpina
- **24.02.** – 1715 de ani de când Galerius a publicat Edictul privind începerea persecuției creștinilor în Imperiul Roman de Răsărit (303)
  - **24.02.** – 655 de ani de la nașterea filosofului Pico della Mirandola (1463-1494)
  - **24.02.** – Se naște poetul Ovidiu Cotruș (1926-1977)
  - **25.02.** – A fost emisă Circulara prin care s-a introdus alfabetul latin în școlile românești (1856)
  - **25.02.** – 50 de ani de la moartea scriitorului Alexandru Duiliu Zamfirescu (1892 – 1968)
  - **25.02.** – 35 de ani de la moartea dramaturgului Tennessee Williams (1911-1983)
  - **25.02.** – Se naște poetul Alexandru Tudor Miu (n. 1901, com. Brazi, PH – m.1961, Câmpina)
  - **25.02.** – Se naște Val Mugur, dramaturg, regizor, avocat (n. 1902, Sinaia-1986)
  - **26.02.** – 180 de ani de la nașterea scriitorului, filozofului și istoricului Bogdan Petriceicu Hasdeu (n. 1838 – m. 1907, Câmpina)
  - **26.02.** – Se naște omul de afaceri Max I. Schapira (1864 – 1921, Ploiești)
  - **26.02.** – Se naște poetul Martin Culcea (n.1955)
  - **26.02.** – Compozitorul Paul Constantinescu termină de compus „Simfonia ploieșteană” (1961)
  - **27.02.** – 145 de ani de la nașterea tenorului Enrico Caruso (1873 -1921)
  - **27.02.** – 115 de ani de la nașterea sculptorului Ion Irimescu (1903 – 2005)
  - **27.02.** – Se naște dirijorul și compozitorul Marin Constantin (1925, Urleta-Bănești, PH – m. 2011), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”
  - **27.02.** – Se descoperă izotopul Carbon – 14, care stă la baza dotărilor arheologice de azi, de către Martin Kamen și Sam Ruben (1940)
  - **28.02.** – 485 de ani de la nașterea scriitorului Michel de Montaigne (1533 – 1592)
  - **28.02.** – 195 de ani de la nașterea filozofului și istoricului Ernest Renan (1823 – 1892)
  - **28.02.** – Se înființează Școala Comercială Ploiești (1874)
  - **28.02./13.03.** – Se naște scriitorul și filozoful religiilor Mircea Eliade (1907 -1986)
  - **28.02.** – 105 de ani de la nașterea etno-muzicologului, conf. univ. dr. Emilia Comișel (n. 1913, Ploiești – m. 2010)

Parada revistelor

de Constantin Dobrescu

urmare din pagina 33

Un susținător al planului conținutului KALERGI a fost și Winston CHURCHILL care era mason, Robert Schuman, Henry Spark etc.

Interesant este că acest KALERGI este fiul ambasadorului Imperiului Austro-ungar în Japonia, mama sa era japoneză. Nu-i așa că ideile acestuia ne dă fiori?

Nu putem ocoli textul generatului Gheorghe Dragomir despre modul cum penetrează RUSIA partidele naționaliste europene, cu trimitere exactă la Ungaria care prin tot ce face contestă tratatul de la TRIANON. Noi dormim ca blegii în picioare. RUȘINE, Unde este VADIM?

Foarte interesant este textul despre FRANCMASONERIA din România. Astfel aflăm că această mișcare

s-a pus în slujba unor interese ascunse care lovesc orbește în Ortodoxie și mai ales în statul român.

Pentru că ne-am lungit nepermis de mult asupra sumarului acestei reviste ne oprim, nu înainte de a vă arăta ce neprieteni avem la granițe și politicienii noștri se fac că dorm.

Iredentistul Bella KOVAC din formațiunea maghiară JOBBIK a studiat la MOSCOVA soacra sa este rusoaică etc. Acesta are ca scop să pună sub semnul întrebării Unitatea și integritatea statului Național Unitar ROMÂN. **Nu ne rămâne decât să ne ridicăm cu mic și mare și să dăm curs îndemnelor cântecului “LA ARME”, când va fi timpul și să ne rugăm vorba cântecului “Doamne ocrotește-i pe ROMÂNII!**

CUPRINS

Editorial, <i>Gelu Nicolae Ionescu</i>	cop. 2
Scrisori deschise: O relație de prietenie spirituală (XXII), <i>Traian D. Lazăr</i>	1
Folclorul poetic despre evenimentele de la 1918 (VI), <i>Victor Rusu</i>	2
Românii și debutul lor în mișcarea pentru deșteptarea națională în secolul XVIII, <i>Ion Șt. Baicu</i>	3
Românii și ideea reconstituirii vechii Dacii în secolul XVII (II), <i>Ion Șt. Baicu</i>	4
Românii și Marea Unire în viziunea unor istorici europeni și americani, <i>Ion Șt. Baicu</i>	5
România în amintirile unui ofițer francez din Armata de Dunăre (V), <i>C. Dobrescu</i>	6
Regele Ferdinand (VII), <i>Traian D. Lazăr</i>	7
Ploieștiul la începutul războiului întregirii (III) <i>C. Dobrescu</i>	8
Monumentul din Bușteni (V), <i>C. Dobrescu</i>	9
Destine comune în războiul de întregire (III), <i>Traian D. Lazăr</i>	10
Galeria marilor epigramiști: Ion Ionescu Quintus (II), <i>C. Tudorache</i>	11
Răsfoiri și comentarii, <i>C. Tudorache</i>	14
Nichita Stănescu – repere în universul poetic, <i>G.T.</i>	16
Acțiuni de omagiere a lui Eminescu în Prahova (II), <i>C. Dobrescu</i>	17
Lazăr Avram, față în față cu lumea și propria-i existență, <i>Ion Bălu</i>	18
Avangarda sau radicalizarea conștiinței de sine a modernității, <i>Mădălina P. Ștefan</i>	20
Concursul național de poezie „Iulia Hasdeu”	21
Focșanii la 1909-1912 (XI), <i>C. Dobrescu</i>	23
Săli de spectacole ploieștene (IX), <i>C. Dobrescu</i>	23
Un sfânt al zilelor noastre: Părintele Galeriu (II), <i>Basarab Nicolescu</i>	24
Informații despre activitatea antifascistă a prințesei Anna Maria Callimachi (IV), <i>C. Dobrescu</i>	25
Domnitorul Alexandru Ioan Cuza în drum spre capitala țării (II), <i>C. Dobrescu</i>	25
Interviu cu dr. Alin Scarlat, <i>Daniel Mihu</i> ...	26
Istoria așa cum a fost – protestul lui Cezar Petrescu față de abuzul poliției legionare la Bușteni, <i>C. Dobrescu</i>	27
Adevăratul descoperitor al celui de-al 93-lea element din Tabelul lui Mendeleev - Acad. Horia Hulubei, <i>C. Dobrescu</i>	28
O scrisoare a lui A. Ubicini comunicată lui A.D. Xenopol, <i>C. Dobrescu</i>	28
O comedie ploieșteană, <i>C. Dobrescu</i>	29
Zâmbetul documentelor de presă, <i>C. Dobrescu</i>	29
Parada revistelor, <i>C. Dobrescu</i>	31
Evenimente culturale, <i>Marian Chirulescu</i>	34
Dobrogea (IV), <i>Elena Trifan</i>	cop. 3
Palatul brâncovenesc de la Mogoșoaia (VI), <i>Elena Trifan</i>	cop. 3
O zi pe Valea Prahovei, <i>Elena Trifan</i>	cop. 4
Râul de pepite, <i>Adrian Voica</i>	cop. 4

DOBROGEA, ȚINUTUL CONTRASTELOR ȘI AL DIVERSITĂȚII (IV)

de Elena Trifan

O imagine neașteptată părea desprinsă dintr-o epopee antică.

Pe o insulă plină de verdeață, în lumina soarelui, o turmă de vaci păștea cu mare sărguință. Cum au ajuns aici? Printr-un vechi meșteșug specific, probabil, numai oamenilor acestor locuri și anume prin apă, legate cu o funie de o barcă cu motor. Să fie o nouă întruchipare a vascilor Soarelui?

Delta își are nu numai flora și fauna, ci și mirosul ei.

O mireasmă de mîl fertilizator, în care s-au topit viețile animalelor și ale plantelor care au sălășluit de secole aici, ne-a umplut nările, coborîndu-ne până în adîncul ființei.

Cu cât te afundai pe canale, cu atât simțeați mai puternic mirosul de mîl și viață acvatică.

Pămîntul lăsat în urmă îmi părea uscat și auster, o plutire infinită pe ape devenise o nouă tentație. Abia acum am înțeles de ce unii oameni nu se pot desprinde de lumea apelor.

Mi-au venit în minte locuințele lacustre, cât și locuințele moderne ale prezentului construite pe ape și mi-ar fi plăcut să trăiesc în una din ele.

Singurele ființe umane care s-au pierdut pe aici eram noi și câțiva pescari.

Am avut impresia că suntem un miracol al civilizației răătăcit în lumea apelor.

Un puternic sentiment de părere de rău m-a cuprins că acest paradis unic în lume nu are vizitatori. Mi-ar fi plăcut să îl văd plin de un număr mare de bărci, plutind în toate direcțiile, în care turiști veniți de pe toate meridianele lumii să se bucure de ceea ce văd, să se salute în diverse limbi. Delta mi s-a părut singură, retrasă în lumea ei interioară, insuficient de vizitată și de valorificată.

Stuful așteaptă o mîna dibace care să îl taie și să îl facă util societății, cormoranii care oferă o încântare vizitatorilor sunt

dușmanii ecosistemului. Ne-am bucurat să îi privim, dar ne-am întristat auzind că prin înmulțirea lor necontrolată devin un pericol pentru peștii cu care se hrănesc.

Spectacolul nautic s-a continuat însă cu unul culinar, un meniu pescăresc cu ciorbă și saramură, pregătite în ceaun, la foc de lemne, după rețete dobrogene de organizatorii noștri ploieșteni: Vasilica Sarmari și Vasile Robescu.

Delta Dunării este sursa multor contradicții. Avem ape, dar nu avem pește suficient, avem stuf, dar nu avem fabrici de hârtie, avem frumuseți inegalabile, dar nu avem turiști suficienți, trăim în era performanței tehnice, dar ne deplasăm prin deltă cu mijloace învechite, avem ecosistem, dar nu avem legi corespunzătoare pentru protejarea lui.

În calitate de turiști am bătătorit pragurile altor țări în căutare de frumusețe și senzațional și uităm că raiul ne bate la ușă. Ce ar face alte țări ale lumii din el dacă l-ar avea?

Oricât de insensibil ai fi, nu poți să nu îi simți singurătatea și plînsul interior.

O fascinație amară te va obseda mult timp.

PALATUL BRÂNCOVENESC DE LA MOGOȘOAIA (VI)

de Elena Trifan

Mogoșoaia s-a dovedit a fi un spațiu al simțului artistic ridicat la cote înalte, al armoniei și al echilibrului arhitectonic, în care dragostea de frumos, de natură și de civilizație s-a îmbinat armonios, creând un colț de lume unic și fermecător, sacru și mîngâietor, în care istoria pulsează în fiecare fir de iarbă, în fiecare arbore, în fiecare filă din viața care s-a desfășurat aici întreținută de minți luminate, dornice de cunoaștere, de prietenie și colaborare, de afirmare a României în lume.

Sau cum spunea G.M. Cantacuzino „Mogoșoaia este un colț de țară, un peisagiu ieșit dintr-o evocare, înfăptuit prin râvna creatoare a unui șir de generații care și-au organizat viața în funcția principiilor și a aspirațiilor lor.”

Palatul brâncovenesc

*Ne-a lăsat o frumusețe
De palat brâncovenesc
Pentru fiul lui cel dulce,
Os de domn împărătesc,
Dar nu vruse Providența
Să se-așeze-n rai de vis*

*Nici să-și cunoască domnița
Ce din ceruri i-a proscris./i-a fost scris.
A murit în suferința
De-a rămâne-n cer român
De-a clădi din trupu-i viața
Cea curată-n paradis.
Frumusețe și durere
Se-mpletesc pe plai străbun*

*Se succed pe plai străbun
Punând stăvi.*

*Astăzi lumea se răsfață
Respirând curat ca-n vis
Aerul curat ca viața
Celui ce de-aici s-a dus.*

Vrând să profităm de ultimele zile frumoase de toamnă și am plecat într-o călătorie cu trenul de la Ploiești la Sinaia.

Soarele strălucea palid, singurele viețuitoare, o turmă de oi albe la păscut. Copaci cu frunze galben-arămii sau arse de suflul toamnei. Nemiloasa toamnă a supt din arbori verdele plin de viață, le-a ars sufletul și i-a lăsat goi în bătaia vântului și a viscolului ce au să vină. Sufletul ei de zgură se teme de lumină și căldură. Să fie oare o ființă atât de iubitoare de uscăciune? Vrea viață ascunsă în trunchiuri dorminde asemenea ursului în vizuină? Copacii au acumulat oare hrană destulă din belșugul verii? Din pădurea suferindă se mai înalță doar

O ZI PE VALEA PRAHOVEI

de Elena Trifan

câte un copac de un galben ruginit. Pe măsură ce trenul urca stâncile sure își arătau chipul trist.

Soarele lucea anemic, fără să aducă în natură niciun zâmbet. Cu cât înaintam, chipul pădurii se tot întuneca.

La Comarnic copacii nu mai sunt prăfuiți de albul cenușiu al Fabricii de Cement; un câștig pentru sănătatea naturii și a oamenilor; dar o pierdere pentru dezvoltarea localității și a țării întregi.

Din loc în loc pâlcuri verzi de conifere spărgeau monotonia peisajului, creând mici oaze de viață plăpândă. Prahova cu străluciri argintii curgea limpede și sânguincios la vale. În tren a început să se simtă aerul rece și curat de munte. Cromatica pădurii devenea tot mai tristă. Peisajul era luminat doar de albul mestecenilor și de strălucirea firavă a soarelui.

Stâncile au devenit tot mai abrupte, cerul albastru cu nori cenușii părea tot mai aproape, pădurile de foioase tot mai suferinde.

În Sinaia pădurea și-a pierdut total chipul pastelat. Pe muntele opus

gării se zăreau doar câțiva arbori de conifere verzi, fără a face viața să pulseze.

În păduricea din fața gării singura impresie de viață era dată de iedera care se cățara pe copaci. Orașul nu mai este plin de viața de odinioară.

Pe muntele din spatele Hotelului Montana crestele erau acoperite de zăpadă și se pierdeau în alburii cerului.

Din frumusețea cromatică a toamnei se mai păstra doar chipul divers colorat în galben, alb, grenă al crizantemelor de pe rondul din mijlocul străzilor ce se intersectează în centrul orașului.

În jurul prânzului soarele a devenit mai generos și și-a revărsat peste oraș lumina lui aurie, o bucurie pentru oameni, plante și păsări. Un stol de porumbei zbura fâlfâind vesel din aripi, încercând parcă să se sincronizeze în mișcarea lor circulară cu forma rondului de flori. Soarele a dispărut repede și ei și-au încetat zborul.

continuare în numărul viitor

RÂUL DE PEPITE

de Adrian Voica

Introducere

Râul de pepite duce printre noi
Frumuseți-ispite în distihuri noi.

*

Cuvinte

Sunt câteva cuvinte pe care le domini;
Așteaptă, altele, să le închini

*

Reproș

Te risipești în mărunțișuri
Copacii tăi sunt doar tușișuri.

*

Sfârșit de poveste

Când ești și tu bătrân ca Moș Crăciun,
Te pregătești să pleci, dar pe alt drum

*

Călătorie

Depinde cât ți-e sufletul de larg
Și ce idei te-așteaptă sub catarg.

*

Definiție

Praful e pământul sublimat,
Îl găsești adesea și-n păcat.

*

Motiv

Perfecțiunea e îngândurată:
A mai descoperit o pată!

*

Gând

O pasăre în colivie
E doar pe jumătate vie.

*

Singur

Acoperiș de vorbe de aș avea
Sub ploaia Frumuseții aș tot sta

*

În tăcere

O luptă roz se dă în zori de zi
Între ce-a fost și ce va fi.

*

Întâlnire memorabilă

Când întâlnești istoria pe drum
Gândește-te la sensul ei postum

*

Negustor

Un cerc în care centrul e pe moarte
Încerc să-l vând și celorlalte arte.

*

Tablou

Cu mâna-și potrivește iar coroana:
Prea des alunecă, vicleana!

*

Umbra

Simbolul ca o umbră-l însoțea
- Unde-ai plecat acum? -Spre undeva!

*

Deghizat

Azi am prins Timpul după ușă:
Avea un sac, dar cu cenușă!

*

Soldatul poet

E o tăcere neagră și fără orizont –
O cruce doar ajunge pentru întregul front.

*

Prezență

Când rima de servicii chiar nechemată vine,
Pe lângă ochii mici admiți formele pline.

*

Prozodică

Abstracțiuni de sărbătoare se-nvârt în călușei
Și îndelunga legănare răzbate în trahei.

*

La zi

Poezia nu mai e ce-a fost cândva:
Atâtea chimicale zac în ea!